

Duurzaam sparen en beleggen in België

Actualisatie tot 2024 en nieuwe trends en inzichten

Deze studie kwam tot stand in samenwerking met FIDO,
Universiteit Antwerpen en Forum Ethibel.

Forum Ethibel vzw

Sophie Brassinne de La Buisnière

Huma Khan

Jérôme Voglaire

Alderik Scheirlinckx

Arno Van Audenhove

Luc Van Liedekerke

Kenny Frederickx

ERSIS/2025/09
September 2025

Duurzaam sparen en beleggen in België

Actualisatie tot 2024 en nieuwe trends en inzichten

Inhoud

Voorwoord	4
Wat is ERSIS	6
Samenvatting	8
Deel I: Duurzaam sparen en beleggen	10
Duurzaam sparen: Triodos Bank en vdk Bank enige aanbieders	11
Verbreiding aanbod	11
Wat betekent 'duurzaam sparen' in deze analyse?	12
Marktaandeel: tandem van twee spelers	13
Duurzaam beleggen in België	14
Wat betekent 'duurzaam beleggen' in deze analyse?	14
Beleggingsfondsen: artikel-9 beheerd vermogen daalt	15
Duurzaam geïnvesteerde volumes retail beleggingen	15
Ethibel MVI-marktindex voor retail beleggingen	16
De SFDR-classificatie: opvolging voor retail beleggingen	17
Evolutie per respondent sinds 2021 voor retail beleggingen	18
Marktaandelen	19
Marktverdeling volgens SFDR-classificatie	20
Marktverdeling volgens al-dan-niet dragen van een financieel duurzaamheidslabel	21
Soorten duurzame producten	22
De waarde van labels	23
Populaire duurzaamheidsstrategieën	25
Pensioensparen	30
Evolutie en volumes	30
Marktaandelen	32
Gelabelde producten en SFDR-classificatie	33
Duurzaamheidsstrategieën	33
Duurzaam privaat bankieren	34
Volumes	34
Marktaandeel	35
Mandaten	38
Methodologie ERSIS Studie	39
Selectiecriteria	39
Dataverzameling	41
Verfijnen van ontvangen gegevens	42
Deelnemers	42
Toepassingsgebied	43
Specifieke methodologie pensioensparen	43
Specifieke methodologie privaat bankieren	44
Deel II: Inzicht in duurzame investeringen	46
De duurzaamheidsstappen van de EU: vooruit or achteruit?	47
Diversiteit op de Europese fondsenmarkt	53
Sociale Media en Duurzaam Investeren	61
Begrippenlijst en afkortingen	72
Dankwoord	78
Deelnemers aan deze ERSIS-studie	79
Documentbeschrijving	80

Inhoudsopgave tabellen

Tabel 1:	Verschil per artikel tussen 2023 en 2024 voor Retail investeerders	17
Tabel 2:	Indeling duurzaam gehalte van het Belgisch pensioensparen volgens type pensioenspaarproduct (2024)	31
Tabel 3:	Indeling volgens SFDR-classificatie en al-dan-niet dragen van een duurzaamheidslabel (2024)	33
Tabel 4:	Zeven strategieën in duurzaam beleggen	40
Tabel 5:	Classificatie van duurzame beleggingen volgens de AMAS zelfregulering	55
Tabel 6:	Dekking van Eurosif methodologie (vergelijking met de SFDR en FCA richtlijnen)	56
Tabel 7:	Geografische focus per financieel duurzaamheidslabel	60
Tabel 8:	Scores per data provider	62
Tabel 9:	Opsplitsing scores in E, S en G	64
Tabel 10:	Aantal producten per respondent gesplitst volgens SFDR classificatie	79

Inhoudsopgave figuren

Figuur 1:	Evolutie van het duurzaam spaarvolume in België (1992-2024)	12
Figuur 2:	Marktaandeel op het vlak van duurzaam sparen in België (2024)	13
Figuur 3:	Evolutie van vermogen in duurzame beleggingsproducten voor Retail investeerders in België (1992 -2024)	16
Figuur 4:	Ontwikkeling van duurzame retail activa per vermogensbeheerder sinds 2021	18
Figuur 5:	Overzicht marktaandeel van de respondenten, gebaseerd op belegd vermogen in duurzame beleggingsproducten op de Belgische MVI-markt (%) (2024)	19
Figuur 6:	Overzicht marktaandeel van de respondenten, gebaseerd op belegd vermogen in duurzame beleggingsproducten op de Belgische MVI-markt (%) – gesplitst tussen artikel 8 en artikel 9 geclassificeerd vermogen (2024)	20
Figuur 7:	Overzicht marktaandeel van de respondenten, gebaseerd op belegd vermogen in duurzame beleggingsproducten op de Belgische MVI-markt – gesplitst tussen gelabeld en niet-gelabeld vermogen (2024).	21
Figuur 8:	Duurzame producten van Belgische oorsprong makelij of voornamelijk gericht op de Belgische markt	22
Figuur 9:	Aantal labels per fonds	23
Figuur 10:	Aantal beleggingsfondsen per label	24
Figuur 11:	Gebruikte duurzaamheidsstrategieën in producten die verkocht worden op de Belgische markt (2024)	25
Figuur 12:	Overzicht van de gebruikte duurzaamheidsstrategieën voor duurzame financiële producten die in België worden verkocht, gelinkt aan de SFDR classificaties (2024)	26
Figuur 13:	Overzicht van producten die een impact strategie gebruiken	27
Figuur 14:	Impact producten met en zonder impact in hun naam	27
Figuur 15:	Evolutie vermogen duurzaam pensioensparen in België (2019–2024)	30
Figuur 16:	Verdeling van de pensioenspaarmarkt naar beheerd vermogen door de respondenten van deze studie (2024)	32
Figuur 17:	Duurzame retail beleggingen via private bankierdiensten in België (2015-2024)	34
Figuur 18:	Overzicht marktaandeel van lokale aanbieders van duurzame private bankingdiensten op de Belgische markt op basis van vermogen onder beheer (%) (2024)	35
Figuur 19:	Marktaandeel van lokale aanbieders van duurzame private bankingdiensten op de Belgische markt verdeeld volgens SFDR classificatie artikel 8 en artikel 9 (2024)	36
Figuur 20:	Overzicht marktaandeel van lokale aanbieders van duurzame private bankingdiensten op de Belgische markt volgens al dan niet dragen van een duurzaamheidslabel (%) (2024)	37
Figuur 21:	Verdeling van duurzaam beheerd vermogen private banken volgens mandaat in België (2024)	38
Figuur 22:	Marktaandelen artikel 8-fondsen per land	54
Figuur 23:	Marktaandelen artikel 9-fondsen per land	54
Figuur 24:	Controverses per socialemediabedrijf	65
Figuur 25:	Aantal controverses per type	66

Voorwoord

Dubbele signalen. Die kan je vinden in de resultaten van deze ERSIS studie.

Zowel op vlak van **duurzaam sparen** als van duurzaam beleggen zijn er evoluties die een wat dubbel signaal uitsturen en die verschillend kunnen geïnterpreteerd worden.

Als we starten met duurzaam sparen, dan blijven er nog steeds maar twee spelers op deze markt actief: vdk Bank en Triodos Bank. Het totale volume bij deze spelers steeg met 12,5% op één jaar tijd, wat erg mooi kan genoemd worden. Anderzijds bedragen deze duurzame volumes maar 0,74% van het totale Belgische spaarbedrag: een stabilisatie dus, in lijn met de vorige jaren.

In zowel het rapport van Mario Draghi, *'The future of European competitiveness'*¹, als dat van Enrico Letta, *'Much more than a market'*² wordt gepleit om onder meer Europese spaargelden te activeren voor duurzame innovatie. Naast innovatieve pensioenproducten zou dit zich ook kunnen uiten in innovatieve, duurzame spaarproducten: om een duurzame transitie te versnellen. Op de Belgische markt zien we daar nog geen echo's van.

Wat **duurzaam investeren** betreft, hebben we dit jaar opnieuw meer marktspelers kunnen aantrekken voor onze steekproef, maar tegelijk nam één grotere speler (KBC AM) niet meer deel aan deze studie. De stabilisatie in de volumes geeft ook hier bijgevolg een dubbel signaal. Wij houden het op een stabilisatie omdat we de cijfers laten spreken, maar houden in het achterhoofd dat indien alle grote spelers hadden deelgenomen, er wellicht een stijging zou waargenomen worden.

Voor het eerst in vijf jaar zien we daarnaast een daling in België van 11% van het Towards Sustainability label en 32% van het Franse ISR-label. BNP Paribas AM neemt het grootste deel van het gelabelde vermogen voor haar rekening.

Nu hier en daar het enthousiasme voor duurzaam investeren afneemt, is het interessant om de resultaten van onze studie naast die van andere gegevens te leggen. Op die manier krijg je een zicht op financiële instellingen die blijvend voor duurzaamheid gaan. De *Responsible Investment Brand Index* is daar een interessant instrument voor³. Zij meten bij 600 *asset managers* wereldwijd de manier waarop duurzaamheid bij marktspelers doorgetrokken wordt in hun hele merk ('*brand*'). De basis is het meten van authenticiteit en sterktes op vlak van geloofwaardigheid en identiteit, los van de grootte van de financiële speler.

¹ https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness/draghi-report_en#paragraph_47059

² <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>

³ <https://www.ri-brandindex.org/>

In de Benelux zien we in de Top drie DPAM, Candriam, en Robeco. De twee eerste namen (Robeco neemt niet deel aan onze studie) komen in deze ERSIS-studie eveneens naar voor als spelers met een duidelijke voorkeur voor artikel 9-producten en labels als bijkomende garantie. Wie wenst, kan op eigen houtje deze vergelijkingen doortrekken voor de andere regio's en *asset managers*.

Die bredere kijk kan je ook vinden in deel II van deze studie. De info over de evoluties binnen **een Europees kader** tonen aan dat duurzaamheid nog steeds helder gedefinieerd is en verder uitgewerkt wordt door Europa. En landen als het Verenigd Koninkrijk creëren gelijkaardige kaders. De *Sustainable Disclosure Requirements* (naar analogie van EU SFDR) en de consultatieronde over de UK Taxonomie (naar analogie van de *EU Taxonomy*) zijn daar voorbeelden van.

Als we ten slotte kijken naar **duurzame thema's** waar veel debat over is, dan gaat discussie soms in de richting van een versoepeling van criteria, soms over een verstrenging ervan. Het huidige debat rond investeringen in wapens is een voorbeeld van het eerste⁴, de zoektocht van hoe de stijf tegen *plastic waste* beter kan gevoerd worden door gerichte investeringen en duurzame innovatie een voorbeeld van het tweede. Duurzaamheid staat nooit stil.

Kortom, in communicatie en marketing zien we slogans als 'ESG hangt in de touwen' en 'ESG is dood', maar de realiteit is genuanceerder. Er zijn signalen dat het enthousiasme minder is, maar eveneens dat het kader – zeker in Europa - goed verankerd is en dat dit eigen is aan de dynamiek van duurzaamheid.

Nog even dit. Wie – bedankt ervoor – deze studie mee wenst te verspreiden via sociale media kan alvast doorbladeren naar deel II. Zonder volledigheid na te streven keken we kritisch naar de bedrijven die deze platformen aanbieden. Het kan je misschien helpen in de keuze.

En nu is het aan de belegger om **een signaal te geven**. Ja, ook aan u. Kiest u ervoor om bij uw volgende beleggingen of selectie aan verzekeringsproducten volop te gaan voor duurzaamheid? Maak dan gebruik van deze studie om te zien wat het aanbod is van de financiële speler waar u klant bij bent. Er is keuze genoeg, gezien het gaat over 29 financiële instellingen en bijna 750 producten. Succes!

Kenny Frederickx
Directeur Forum Ethibel

⁴ Zie ook: <https://www.forumethibel.org/en/publications/ethibel-viewpoints>

Wat is ERSIS

De ‘Ethibel’s Research on Sustainable Investments and Savings’ of *ERSIS*-studie is een overzicht van de ontwikkelingen op de Belgische financiële markt inzake duurzaamheid. Het wordt jaarlijks opgevolgd en gepubliceerd door Forum Ethibel, een Belgische vzw actief in duurzame financiën. De studie bestaat uit twee delen.

Deel I focust op de analyse van gegevens van vermogensbeheerders met betrekking tot hun aanbod aan duurzame spaar- en beleggingsproducten. De minimumvereisten om in deze studie in aanmerking te komen zijn: het product hanteert ESG integratie, past een exclusiebeleid toe en wordt geclassificeerd als artikel 8- of 9-product volgens de SFDR regelgeving.⁵ Op die basis bespreekt de studie aanvullende duurzaamheidskarakteristieken zoals het gebruik van strategieën of labels. Deel II bespreekt specifieke topics rond het thema ‘duurzaam beleggen’, los van de cijfers in deel I. Deze artikels zijn ook apart terug te vinden op forumethibel.org.

Deze studie is bedoeld voor professionals en particuliere beleggers die meer inzicht willen krijgen in duurzaam beleggen. Technische termen worden aan de hand van een begrippenlijst uitgeklaard voor het minder geïnformeerde publiek. Forum Ethibel vindt het belangrijk om de duurzame markt te schetsen en zo het breder publiek te informeren over hoe duurzame financiën werkt waarbij we zowel de positieve initiatieven aan het licht te brengen als de valkuilen identificeren en begrijpen. Ten slotte lichten we ook *best practices* toe. Zo stimuleren we de markt deze over te nemen, en maken we onze ambitie waar om een versnelde duurzame transitie vorm te geven.

⁵ Meer uitleg over wat dit precies betekent vind je in het stuk ‘Wat betekent duurzaam beleggen in deze analyse’.

Hoogtepunten van Duurzame financiën

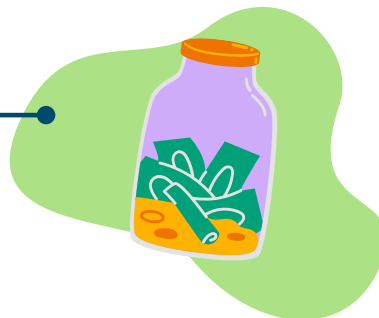
in België in 2024

De ERSIS-studie geeft een overzicht van de ontwikkelingen op de Belgische financiële markt inzake duurzaamheid. Het wordt jaarlijks opgevolgd en gepubliceerd door Forum Ethibel.

Duurzaam sparen

Duurzame spaartegoeden zijn goed voor **€2,7 miljard** in 2024. Een stijging van 12,5% ten opzichte van 2023. Dit vertegenwoordigt echter steeds minder dan 1% van het totaal spaargeld in België.

cf. p.11

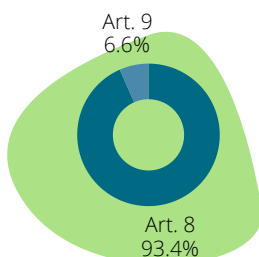

€ 155.8
MILJARD

Duurzaam investeren

Het totaal volume in onze studie is 155,8 miljard. Als men enkel kijkt naar de fondsenbeheerders die jaarlijks deelnemen sinds 2021, stijgen de duurzame activa met **15%**

cf. p.14

SFDR Classificatie

Het aandeel producten dat onder artikel 9 valt, is in 2024 nog gedaald.

cf. p.17

Impact Beleggen

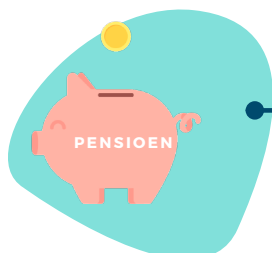
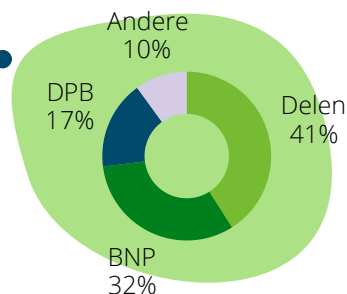
Dit jaar telt de ERSIS-studie 36 **impactfondsen**, met een totaal van meer dan € 4 miljard. Dit stelt **2%** van het volume in onze studie aanwezig.

cf. p.27

Privaat Bankieren

De spelers met het meeste volume privaat beheerd vermogen met aandacht voor duurzaamheid in onze studie zijn Bank Delen, BNP Paribas Fortis PB en Degroof Petercam Bank.

cf. p.34

Pensioensparen

In België heeft **98,8%** van de duurzame pensioenfondsen een label.

cf. p.30

Referenties

(c) ERSIS - Forum Ethibel (2025)

Samenvatting

De 'Ethibel's Research on Sustainable Investments and Savings' of *ERSIS*-studie geeft een overzicht van de ontwikkelingen op de Belgische financiële markt inzake duurzaamheid. Het wordt jaarlijks opgevolgd en gepubliceerd door Forum Ethibel, een Belgische vzw actief in duurzame financiën. De studie bestaat uit twee delen.

Deel I

Deel I focust op de analyse van gegevens van vermogensbeheerders met betrekking tot hun aanbod aan duurzame spaar- en beleggingsproducten. De minimumvereisten om in deze studie in aanmerking te komen zijn de volgende: het product hanteert ESG integratie, past een exclusiebeleid toe en wordt geclassificeerd als artikel 8- of 9-product volgens de SFDR regelgeving.

In deze ERSIS-studie zien we dat **duurzaam sparen** in België steeds minder dan 1 procent van het totale spaargeld vertegenwoordigd. De enige spelers die spaarproducten met een duurzaam karakter aanbieden zijn vdk bank en Triodos Bank. Het totale volume op duurzame spaarboekjes in 2024 is daarentegen gestegen met 12,5% in vergelijking met het jaar ervoor.

Wat betreft **duurzame investeringen** zien we een stijging in volumes aangeboden door de steekproef die hier genalyseerd wordt. Deze stijging blijkt echter minder fel te zijn dan de totale markt. Het aandeel **SFDR** artikel 9-producten daalt licht in verhouding met 2023. In 2024 is 93,4% van onze steekproef duurzame fondsen artikel 8-geclassificeerd (tegen 92% in 2023).

Wat betreft **marktaandeel** is de top 3 met het grootste volume belegd met een minimum duurzaam karakter op de Belgische markt in onze steekproef: BNP Paribas, Bank Delen/CADELAM en Candriam. Als men enkel kijkt naar artikel 9-producten shift deze top 3 naar: Candriam, DPAM en BNP Paribas. Als men echter enkel kijkt naar gelabeld volume krijgen we: BNP Paribas, Candriam en AG Insurance.

Een manier om externe garanties te krijgen op het duurzaamheidskarakter van een product is om een label aan te vragen. In onze steekproef daalt het aantal fondsen met een **label** licht in 2024. Ook dit jaar blijven het Belgisch Towards Sustainability-label en het Franse Label ISR de twee populairste labels in België. Het Towards Sustainability-label kende echter een afname van 11%. Het Franse staatslabel ISR, zag een daling van 32% in onze studie.

Onze analyse neemt ook een kijkje naar de verschillende **duurzaamheidsstrategieën** die toegepast worden. We zien dat naast de minimumvoorwaarden van deze studie (ESG integratie en exclusies), 95% van de producten ook een screening op basis van normen hanteert. De minst gebruikte strategie blijft de impactstrategie.

De ERSIS-studie zoomt ook in op pensioensparen en privaat bankieren. Als men kijkt naar de spelers die vorig jaar ook meedeelden in onze studie, stijgt het volume aan **pensioensparen** in 2024. Het gaat bijna enkel om artikel 8, gelabelde volume. Als men dezelfde oefening doet voor **privaat bankieren**, neemt het volume ook licht toe. Hier ook is het vermogen grotendeels artikel 8 geclassificeerd.

Deel II

Deel II bespreekt specifieke topics rond het thema ‘duurzaam beleggen’, los van de cijfers in deel I. Dit jaar zoomt ERSIS in op de Europese regelgeving, de duurzame Europese fondsenmarkt en sociale media en duurzaam investeren.

Onze jaarlijkse update van de **Europese regelgeving** focust in deze studie op drie actualiteitspunten. Eerst vatten we het Draghirapport over de Toekomst van Europese Concurrentiekracht kort samen. Dan wordt de Omnibus regelgeving inzake duurzaamheidsrapportage uitgeklaart. Tenslotte brengt het artikel nieuwigheden in verband met regelgeving rond fondsnamen aan het licht. Het uitgestelde tijds kader en de vereenvoudigingen in het Omnibus-pakket roepen bezorgdheden op over de regelgevingscomplexiteit en de concurrentiekracht. Het voorstel helpt vooral voor kleinere bedrijven, maar het riskeert ook vooruitgang te vertragen. ESMA's nieuwe fondsnaamgeving en ESG-ratingrichtlijnen zetten een stap richting meer transparantie in duurzame financiering.

Daarnaast brengt het tweede deel hoe op **Europees niveau duurzaam wordt belegd** aan het licht. 2024 werd gekenmerkt door een netto uitstroom uit artikel 9-fondsen in Europa, van 365 naar 353 miljard euro. Dit vertegenwoordigt 1,9% van het totaal volume ICB's en AICB's. In Zwitserland groeit duurzame financiering voorzichtig door een strikte zelfregulering en nieuwe wetgeving over klimaatrapportage en greenwashing, waarbij investeringen worden gecategoriseerd op basis van impact en ESG-criteria. Luxemburg blijft de grootste Europese fondshub, met een actieplan, strikte transparantieregels en een prominente rol voor ELTIF-fondsen en het LuxFLAG-label. Het VK en Ierland volgen vergelijkbare trends met eigen kaders en labels, waarbij het VK inzet op de SDR en nieuwe transparantiestandaarden, en Ierland op infrastructuur en het International Sustainable Finance Centre of Excellence (ISFCOE).

Het laatste stuk onderzoekt hoe **socialemediabedrijven** zich verhouden tot duurzaamheidscriteria. Socialemediabedrijven kampen vooral met sociale en bestuurlijke ESG-problemen, zoals mensenrechten, datamisbruik en schadelijke inhoud, wat tot uiteenlopende ESG-scores en controverses leidt. ESG-beoordelingen verschillen sterk per data provider door methodologische variatie, en geen enkel bedrijf scoort consistent goed. Beleggers kunnen hiermee omgaan via uitsluiting, actief aandeelhouderschap of best-in-class selecties, waarbij een gecombineerde analyse van verschillende bronnen wordt aanbevolen.

Deel I: Duurzaam sparen en beleggen

Duurzaam sparen: Triodos Bank en vdk Bank enige aanbieders

Een analyse van de duurzame spaargelden in België leert ons dat ondanks nieuwe initiatieven het aandeel duurzame gelden eerder beperkt blijft. vdk bank lanceerde in 2024 de kasbon met energie-impact en de Ritme Spaarrekening, maar Triodos Bank blijft uitgesproken de grootste aanbieder.

Verbreding aanbod

Duurzame spaargelden bedragen nog steeds slechts 0,74% van het totale Belgische spaarbedrag. Dit is een minimale stijging vergeleken met 2023 (0,70%).

Spaargelden vormen een belangrijk onderdeel van het Belgische vermogen, maar vele mensen hebben slechts een beperkt inzicht in hoe dit geld wordt gebruikt. Zo goed als iedereen heeft een spaarrekening. Vergeleken met fondsen of individuele beleggingen, is de inspanning voor de klant om ze te beheren en op te volgen beperkt. Tegelijk stelt de klant zich weinig vragen over dit product en ontbreekt vaak een kritische blik. Daarom spant Forum Ethibel zich in om het bewustzijn over de duurzaamheid van spaarrekeningen te vergroten.

De huidige aanbieders van duurzame spaarrekeningen zijn **vdk bank en Triodos Bank**. Deze rekeningen voldoen aan de criteria van ons duurzaam-sparen-onderzoek.

Triodos introduceerde in maart 2023 een termijnrekening, waarvan het bedrag in 2024 opnieuw is verdubbeld. Triodos investeert steeds volgens de Triodos Minimum Normen. Deze standaard omvat (onder meer) uitsluitingscriteria voor risicovolle producten zoals wapens, fossiele brandstoffen en tabak, en normen op vlak van mensenrechten, dierenrechten en goed bestuur.

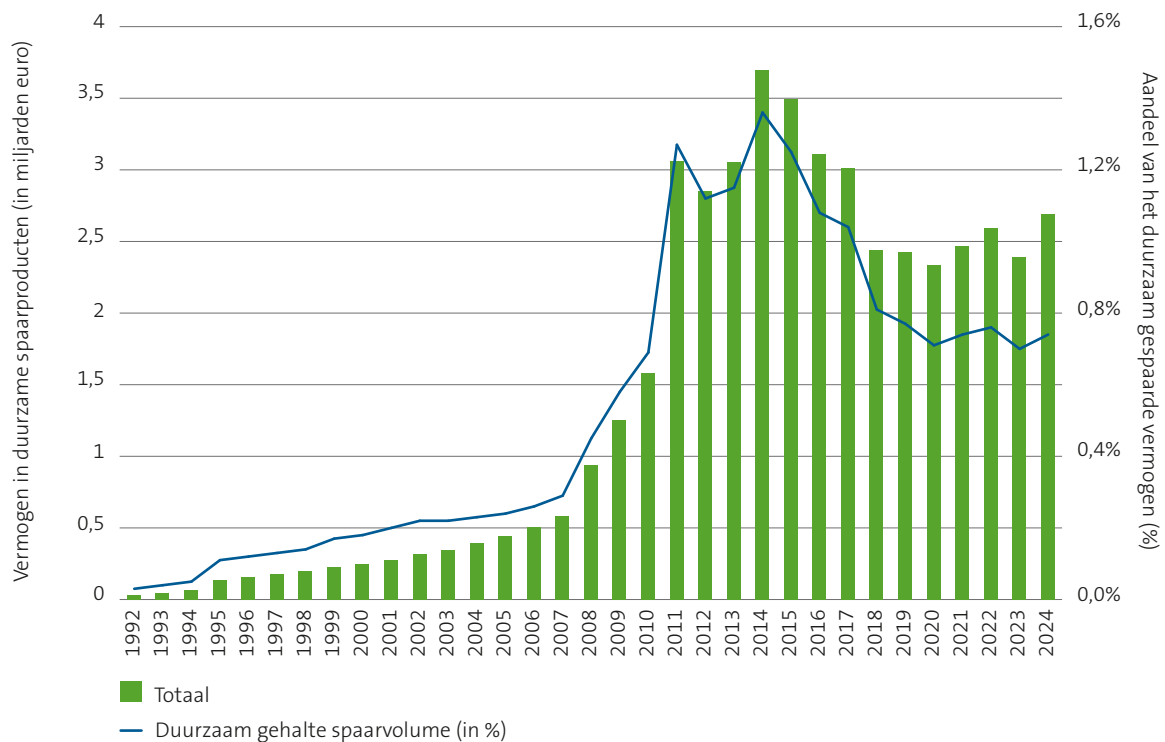
vdk bank lanceerde in 2024 zowel een duurzame kasbon met energie-impact en de Ritme Spaarrekening. Gelden uit de kasbon worden herbelegd in organisaties, ondernemingen en projecten actief in de hernieuwbare energie en het vergroenen van het woningenbestand. Gelden uit de Ritme Spaarrekening gaan naar drie luiken:

- organisaties, ondernemingen en projecten die bijdragen aan sociale vooruitgang
- organisaties, ondernemingen en projecten die bijdragen aan een beter leefmilieu
- andere duurzame bedrijven in lijn met de vdk bank code.

Het proces voor de herbelegging is hetzelfde als voor de SpaarPlus Rekening.

Het volume aan **duurzame spaargelden in 2024** bedroeg in België **2,7 miljard euro**. Dat is een **stijging van 12,5%** vergeleken met de 2,4 miljard euro in 2023.

Figuur 1: Evolutie van het duurzaam spaarvolume in België (1992-2024)

Bron: Berekening van Forum Ethibel, op basis van gegevens verstrekt door de Nationale Bank van België en de deelnemende financiële instellingen (in alfabetische volgorde): Triodos Bank en vdk bank.

Wat betekent 'duurzaam sparen' in deze analyse?

Het **totale spaarbedrag** omvat – naast **gereguleerde spaarrekeningen** - ook **niet-gereguleerde spaarrekeningen, termijnrekeningen** en **kasbons**. Die samen vormen de basis van onze analyse.

Een duurzame spaarrekening volgens deze studie onderscheidt zich van een gewone spaarrekening op twee vlakken. Allereerst gebruikt de bank dat spaargeld om krediet te verstrekken aan **bedrijven met een positieve impact op ESG-aspecten**. Denk hierbij aan bedrijven actief in de hernieuwbare energiesector of in de solidaire economie. Ten tweede hanteert de bank **uitsluitingscriteria**: met het spaargeld in kwestie worden geen kredieten verleend aan industrieën met een negatieve impact noch aan activiteiten in controversiële domeinen. De bank definieert dergelijke activiteiten op basis van een eigen duurzaamheidsbeleid. Gangbare voorbeelden zijn de uitsluiting van wapenproducenten of bedrijven actief in steenkoolontginning of in de nucleaire sector⁶.

De spaarproducten die in deze studie in aanmerking komen zijn ofwel zijn gecertificeerd door een onafhankelijke partij op vlak van duurzaamheidsaanpak, ofwel uitgegeven door banken waarvoor de ESG en uitsluitingscriteria voor hun volledige balans gelden.

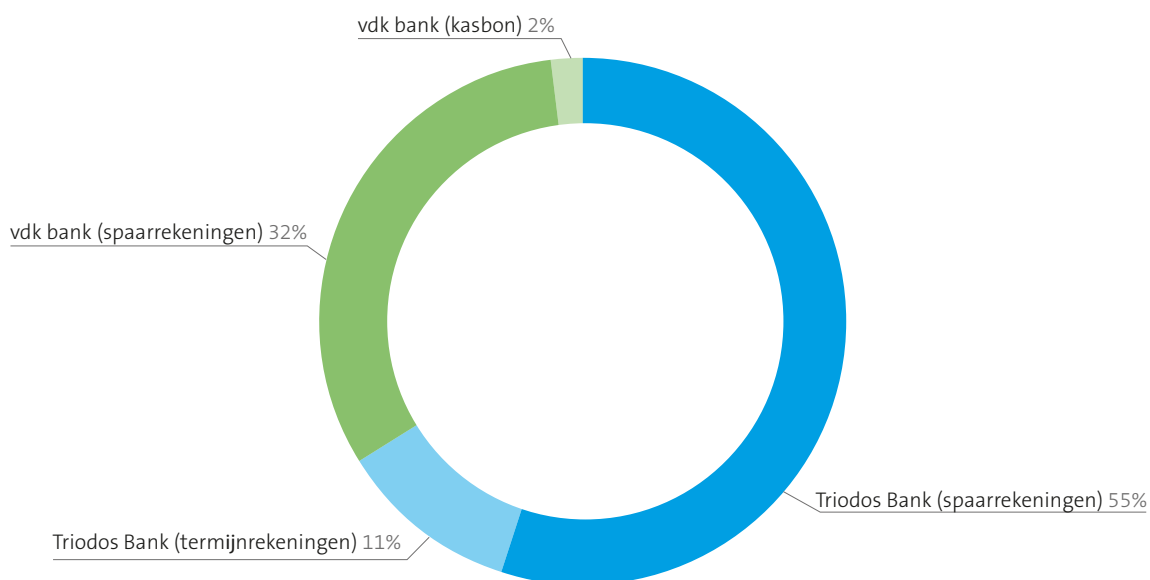
⁶ <https://www.forumethibel.org/nl/investeren-in-duurzaamheid/wat-is-duurzaam-investeren>

Marktaandeel: tandem van twee spelers

Triodos Bank blijft veruit de grootste aanbieder.

Triodos Bank neemt nog steeds het **grootste aandeel** in de duurzame spaarproducten voor haar rekening, namelijk 66%. Dit aandeel is echter gedaald t.o.v. vorig jaar (70%). vdk bank vertegenwoordigt nu 34% van het marktaandeel. Dit is het gevolg van een lichte stijging in Spaarplus volumes, maar ook het succes van de Ritme Spaarrekening en de duurzame kasbon.

Figuur 2: Marktaandeel op het vlak van duurzaam sparen in België (2024)

Bron: Berekening van Forum Ethibel, op basis van gegevens verstrekt door de deelnemende financiële instellingen (in alfabetische volgorde): Triodos Bank en vdk bank.

Achtergrondinformatie

Ben je niet helemaal mee met de concepten die in dit stuk werden aangehaald? Neem dan een kijkje op de begrippenlijst (p. 72) waar je verschillende definities en achtergrondinformatie vindt rond sparen en spaarrekeningen in België. Wil je meer weten over de methodologie van deze analyse? Zie p. 39 voor context en beperkingen van de studie.

Duurzaam beleggen in België

In dit stuk analyseren we verschillende beleggingscategorieën en hoe ze duurzaamheidscriteria hanteren. De analyse betreft zowel retail als institutionele investeerders. We gaan dieper in op beleggingsproducten in het algemeen, pensioenspaarproducten en vermogen beheerd door private banken. Voor al deze beleggingsproducten hanteert deze studie dezelfde definitie van duurzaamheid.

Wat betekent ‘duurzaam beleggen’ in deze analyse?

Duurzame beleggingen houden niet alleen rekening met het financieel aspect van de investering. Door middel van extra-financiële criteria is het mogelijk te beoordelen hoe bedrijven, landen en publieke instellingen scoren op het vlak van milieu (Environment), sociaal beleid (Social) en goed bestuur (Governance) - ofwel ESG. Het gebruiken van ESG-indicatoren wordt beschouwd als een minimumlaag om duurzaam te beleggen.

Daarnaast verwachten we dat via **uitsluiting** ongewenste activiteiten worden geweerd met uitsluitingscriteria die verder gaan dan de wettelijk verplichte exclusie van controversiële wapens, zoals bijvoorbeeld de Wet Mahoux in België.⁷

De meeste beleggingsproducten in België vallen onder de Europese **Sustainable Finance Disclosure Regulation** (SFDR). Deze regelgeving heeft betrekking op de transparantie van financiële producten. De prospectus van zo'n producten moet vermelden in welke mate de productbeheerder duurzaamheid in rekening brengt in het beleggingsbeleid. Producten worden in drie categorieën geclassificeerd:

- **Artikel 6:** Het product rapporteert geen duurzame ambities.
- **Artikel 8:** Het product rapporteert onder meer over het promoten van ecologische en/of sociale kenmerken en beleggingen in ondernemingen die praktijken op het gebied van goed bestuur volgen.
- **Artikel 9:** Het product rapporteert over duurzame beleggingen waar een duidelijke impactdoelstelling aan is gekoppeld.

Om in aanmerking te komen in onze studie moet het product geclassificeerd worden als artikel 8 of 9.

Dit zijn de minimumvereisten om in deze studie opgenomen te worden. In wat volgt gaan we dieper in op verschillende manieren om verder te gaan in duurzame beleggingsproducten. Dit kan bijvoorbeeld door bijkomende strategieën, labels of transparantiecriteriën toe te voegen aan de fondsen.

⁷ De Wet Mahoux verbiedt het financieren van de productie, het gebruik en het bezit van anti-persoonsmijnen, submunitie en verarmd uranium. Deze wapens berokkenen buitenproportioneel veel schade. Ook na het beëindigen van een conflict kunnen ze nog steeds schade veroorzaken en maken ze geen onderscheid tussen strijdkrachten en burgers. Daarom zijn ze verboden door het internationaal humanitair recht.

Beleggingsfondsen: artikel-9 beheerd vermogen daalt

Door het actieve karakter van de meeste beleggingsfondsen is het interessant evoluties op de voet te volgen. We zien dat in totaal de duurzame activa in de steekproef opnieuw stijgen. Omdat het netto Belgische vermogen ICB's (BEAMA) nog sterker stijgt, daalt de Ethibel MVI index echter van 53% naar 50%.

Voor de volumes van de beheerders die de voorbije jaren consequent antwoordden zien we een behoorlijke stijging. Het aandeel artikel 9-beheerd retail vermogen daalt anderzijds licht. Dit jaar is ook een deel institutioneel vermogen meegenomen in het overzicht van de marktaandelen. De grootste spelers in de studie zijn dit jaar BNP Paribas Asset Management (BNP AM) en Delen Private Bank/CADELAM¹⁰. Door de keuze van KBC Asset Management (KBC AM) om dit jaar niet deel te nemen aan de studie, is een deel van de fondsen in scope niet meegerekend. Ten slotte worden ook opnieuw de marktaandelen voor het artikel 8-beheerd vermogen, het artikel 9-beheerd vermogen en het vermogen met of zonder duurzaamheidslabel toegelicht. Dit leidt tot enkele observaties wat betreft de voorkeur voor labels in de plaats van artikel 9-rapportage.

Voor Degroef Petercam Asset Management (DPAM) is er een duidelijk verband tussen het gelabeld vermogen en de verhoogde voorkeur voor artikel 9-producten. BNP Paribas AM toont juist een sterke voorkeur voor gelabelde producten vergeleken met het aandeel artikel 9-producten. Candriam ten slotte heeft een groot aandeel artikel-9 beheerd vermogen, maar het aandeel gelabelde vermogen is niet uitgesproken.

Duurzaam geïnvesteerde volumes retail beleggingen

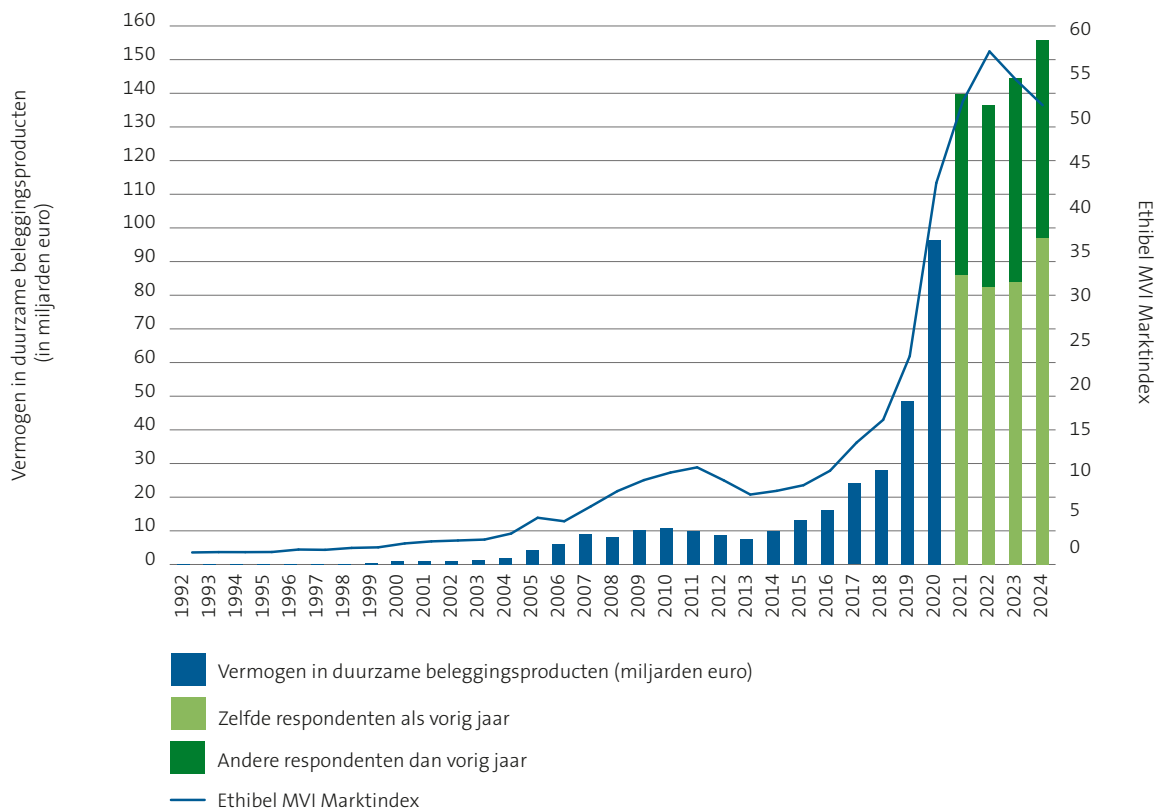
Voor de fondsenbeheerders die jaarlijks deelnemen sinds 2021, stijgen de duurzame activa met 15%

Beleggingsfondsen vormen een belangrijk onderdeel van de portefeuille van geëngageerde beleggers. De strategie van beleggingsfondsen is ook vaak flexibel in te vullen door de fondsbeheerder.

Figuur 3 toont de evolutie van beleggingen door retail investeerders met een minimaal duurzaam karakter sinds 1992. In 2024 steeg het volume dat aan de criteria van de studie voldeden van 144,5 miljard euro naar 155,8 miljard euro. Wegens onder meer de bijkomende inspanning die we dit jaar deden om spelers te contacteren, zijn er enkele veranderingen in deelnemers in deze studie. Zoals aangehaald heeft de keuze van KBC AM om niet deel te nemen een belangrijke invloed op het resultaat.

Wanneer men kijkt naar de volumes van de **fondsenbeheerders die zowel in 2023 als 2024 deelnamen, stijgen deze volumes van 84,2 miljard euro naar 97,1 miljard euro (stijging van 15%)**. Hier wordt verder op ingegaan bij Figuur 4.

Figuur 3: Evolutie van vermogen in duurzame beleggingsproducten voor Retail investeerders in België (1992-2024)

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van BEAMA en van de deelnemende financiële instellingen. In 2025 waren deze (in alfabetische orde): AG Insurance, Belfius AM, BNP Paribas AM, Candriam Capricorn Partners, Comgest, Crelan, Dierickx Leys Private Bank, DPAM, Delen Private Bank/CADELAM, DNCA, Ethias, Funds For Good, Goldman Sachs AM, Incofin IM, Janus Henderson, L&G, Leo Stevens & Cie, Nordea, Truncus en vdk bank.

Ethibel MVI-marktindex voor retail beleggingen

De Ethibel Maatschappelijk Verantwoord Investeren (MVI)-marktindex kijkt naar de verhouding van de Belgische belegde volumes in duurzame beleggingsproducten voor retail investeerders tegenover de totale omvang van beleggingsfondsen geregistreerd in België.

De index beoogt niet zozeer het exacte marktaandeel te bepalen, maar eerder de belangstelling voor deze financiële instrumenten in kaart brengen. Het is dus een trendindicator. De cijfers worden vergeleken met de organische groei of krimp van de markt. Zo kan een sterke absolute stijging van de geïnvesteerde volumes in duurzame beleggingsproducten toch een relatieve daling betekenen indien het totaal belegde vermogen sterker gestegen is dan het duurzaam belegd vermogen.

De Ethibel MVI-marktindex wijkt af van het werkelijke marktaandeel. Deze studie wil de initiatieven van alle type spelers op de markt in kaart brengen. Het totale belegde vermogen in duurzame beleggingsproducten bevat daarom ook cijfers voor andere productcategorieën (vb. gestructureerde producten en verzekeringsproducten) terwijl de gegevens van BEAMA enkel betrekking hebben op ICB's en fondsen met kapitaalgarantie.

De Ethibel MVI-index daalt voor het tweede jaar op rij, van 53% naar 50%, ondanks de stijging van het geïnvesteerde volume in duurzame fondsen.

Dit is te verklaren door de een sterke stijging in de netto ICB volumes gerapporteerd door BEAMA (van 272 miljard euro in 2023 tot 310 miljard euro in 2024). Net als in 2023 lijkt de index te bevestigen dat we een voorlopig plateau bereiken na een sterke groei in het afgelopen decennium.

De SFDR-classificatie: opvolging voor retail beleggingen

Het aandeel artikel 9-beheerd vermogen daalt licht in 2024

Sinds de inwerkingtreding van de SFDR in maart 2020 zijn fondsbeheerders verplicht aan te geven of hun producten een duurzaam beleggingsdoel hebben (artikel 9), of ze milieukenmerken of sociale kenmerken bevorderen maar geen duurzaam beleggingsdoel hebben (artikel 8), of dat ze geen duurzaamheidskenmerken hebben (artikel 6)⁸.

Het totale beheerde retail vermogen van producten onder artikel 8 bedraagt 145,5 miljard euro, tegenover 10,3 miljard euro voor producten van artikel 9. In Tabel 1 zijn de cijfers voor retail investeerders vertaald naar percentages per type SFDR classificatie. Vergeleken met vorig jaar zien we een lichte daling van het percentage artikel 9-producten.

Tabel 1: Verschil per artikel tussen 2023 en 2024 voor Retail investeerders

	Percentage 31/12/2023	Percentage 31/12/2024
Artikel 8	91,9%	93,4%
Artikel 9	7,9%	6,6%
Niet van toepassing	0,2%	0,0%

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van BEAMA en van de deelnemende financiële instellingen. In 2025 waren deze (in alfabetische orde): AG Insurance, Belfius AM, BNP Paribas AM, Capricorn Partners, Candriam, Comgest, Crelan, Dierickx Leys Private Bank, DPAM, Delen Private Bank/CADELAM, DNCA, Ethias, Funds For Good, Goldman Sachs AM, Incofin IM, Janus Henderson, L&G, Leo Stevens & Cie, Nordea, Truncus en vdk bank.

⁸ Cfr. deel II voor meer informatie over de ontwikkeling van SFDR

Evolutie per respondent sinds 2021 voor retail beleggingen

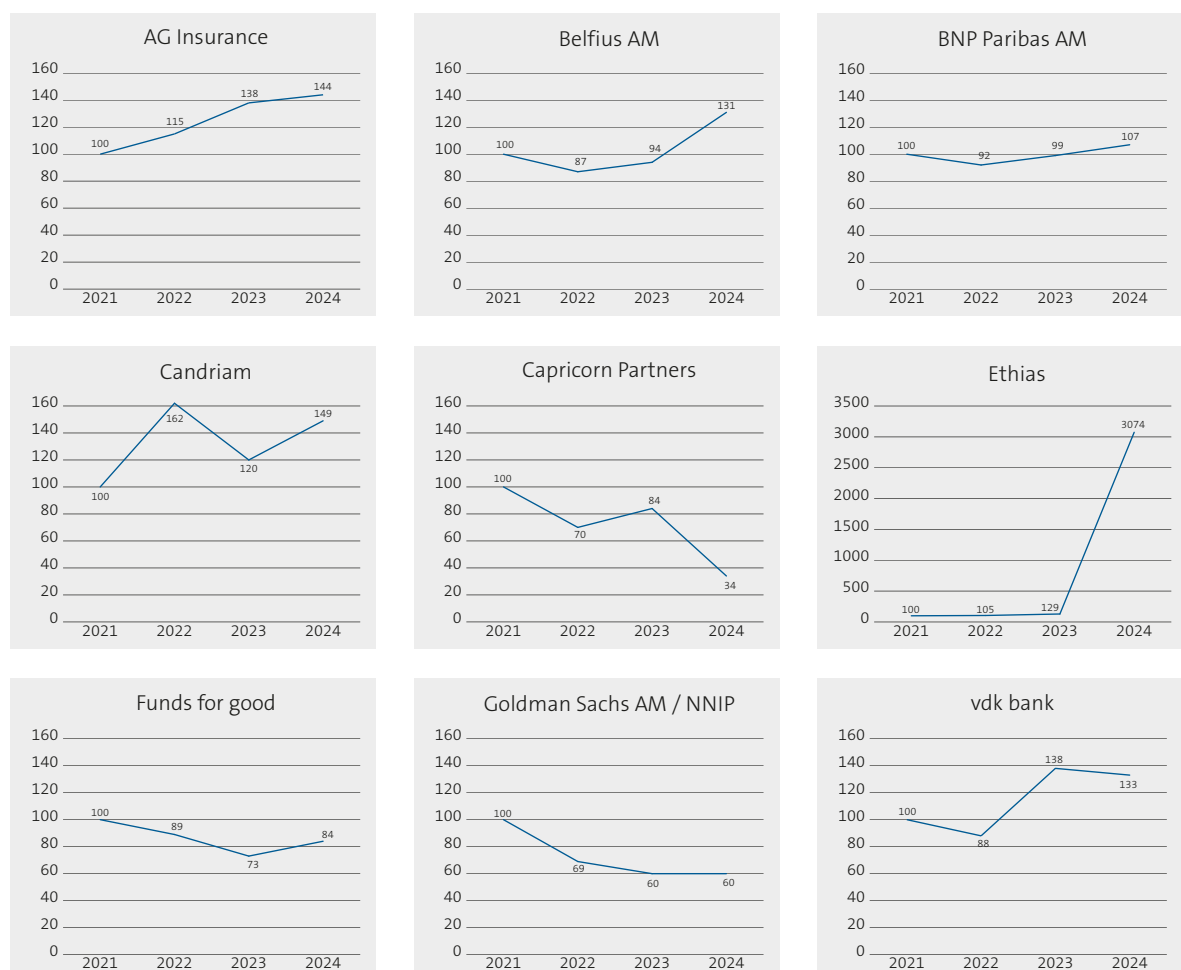
Bij fondsenbeheerders die de laatste 4 jaar systematisch deelnemen aan deze studie, zien we sterk verschillende evoluties

Voor de deelnemers die sinds 2021 elk jaar consistent onderdeel waren van onze analyse, probeerden we trends te ontdekken. De evolutie per deelnemer toont de evolutie vergeleken met het referentiejaar 2021 (waarde van 100).

Dit bleek echter geen eenvoudige oefening, temeer daar er vele individuele variaties bleken te zijn.

Plotse dalingen in duurzame activa kunnen gelinkt zijn aan een verstrenge interpretatie van onze methodologie door de fondsenbeheerder. Plotse stijgingen kunnen gelinkt worden aan een tolerantere interpretatie, of door het verduurzamen van een grote pool bestaande fondsen. Dit laatste is bijvoorbeeld het geval voor Ethias. Voor Belfius AM zijn dit jaar enkele fondsen meegenomen die al duurzaam waren, maar eerder niet werden meegedeeld door de asset manager. In het algemeen zien we een stijging bij de fondsenbeheerders met een groot aandeel, wat de eerder vermelde stijging van 15% verklaart.

Figuur 4: Ontwikkeling van duurzame retail activa per vermogensbeheerder sinds 2021

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van BEAMA en van de deelnemende financiële instellingen. In 2025 waren deze (in alfabetische orde): AG Insurance, Belfius AM, BNP Paribas AM, Candriam, Capricorn Partners, Ethias, Funds For Good, Goldman Sachs AM en vdk bank.

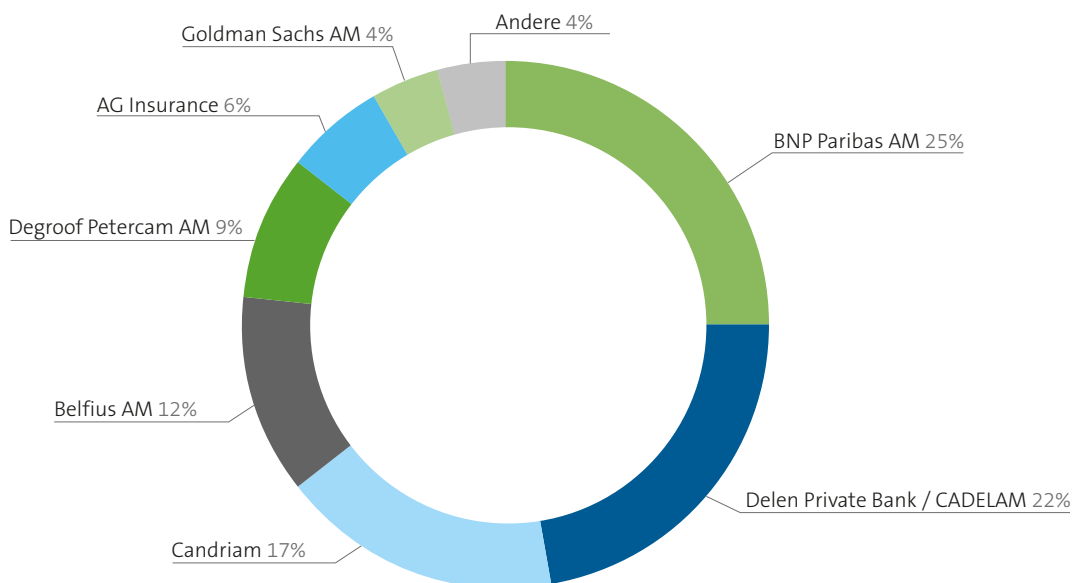
Marktaandelen

BNP Paribas Asset Management en Delen Private Bank/ CADELAM nemen samen bijna de helft van de taart voor hun rekening.

De onderstaande grafieken geven een overzicht van de marktaandelen onder de deelnemende vermogensbeheerders. **Delen Private Bank/CADELAM** heeft dit jaar accuratere data aangeleverd en neemt meteen **22% van het marktaandeel** voor haar rekening. De bank komt dicht in de buurt van de eerste plaats van **BNP Paribas Asset Management (BNP Paribas AM)**. Waar alle andere spelers ook of enkel retail vermogensbeheerder zijn, beheert Delen Private Bank/CADELAM enkel volumes van privaat bankieren. Dit komt omdat alle volumes geïnvesteerd in investeringsproducten in aanmerking komen voor deze analyse, dus ook volumes uit privaat bankieren. Dit jaar neemt **Degroof Petercam Asset Management (DPAM)** ook opnieuw deel en volgt na **Belfius Asset Management (Belfius AM)** op de vijfde plaats met 9%. Ten slotte is ook het aantal vermogensbeheerders dat werd aangeschreven verhoogd, maar dit heeft eerder een beperkt effect. Door de ‘niet-deelname’ van **KBC Asset Management (KBC AM)**, is waarschijnlijk een groot deel van de fondsen in scope niet meegerekend, aangezien KBC AM in 2023 26% van de data vertegenwoordigde. Ook Mercier Van Lanschot en enkele vermogensbeheerders met kleinere volumes namen dit jaar niet deel.

De categorie ‘Andere’ vertegenwoordigt de vermogensbeheerders met minder dan 1% marktaandeel. Deze categorie omvat: Capricorn Partners, Crelan, Comgest, Dierickx Leys Private Bank, DNCA, ELEVA Capital, Ethias, Funds For Good, Granahan, Helium Capital, IFP IM, Incofin IM, Janus Henderson, L&G, Leo Stevens & Cie, Nordea, Truncus, UBP en vdk bank.

Figuur 5: Overzicht marktaandeel van de respondenten, gebaseerd op belegd vermogen in duurzame beleggingsproducten op de Belgische MVI-markt (%) (2024)

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen. In de categorie ‘Andere’ zijn opgenomen: Capricorn Partners, Crelan, Comgest, Dierickx Leys Private Bank, DNCA, ELEVA Capital, Ethias, Funds For Good, Granahan, Helium Capital, IFP IM, Incofin IM, Janus Henderson, L&G, Leo Stevens & Cie, Nordea, Truncus, UBP en vdk bank.

Marktverdeling volgens SFDR-classificatie

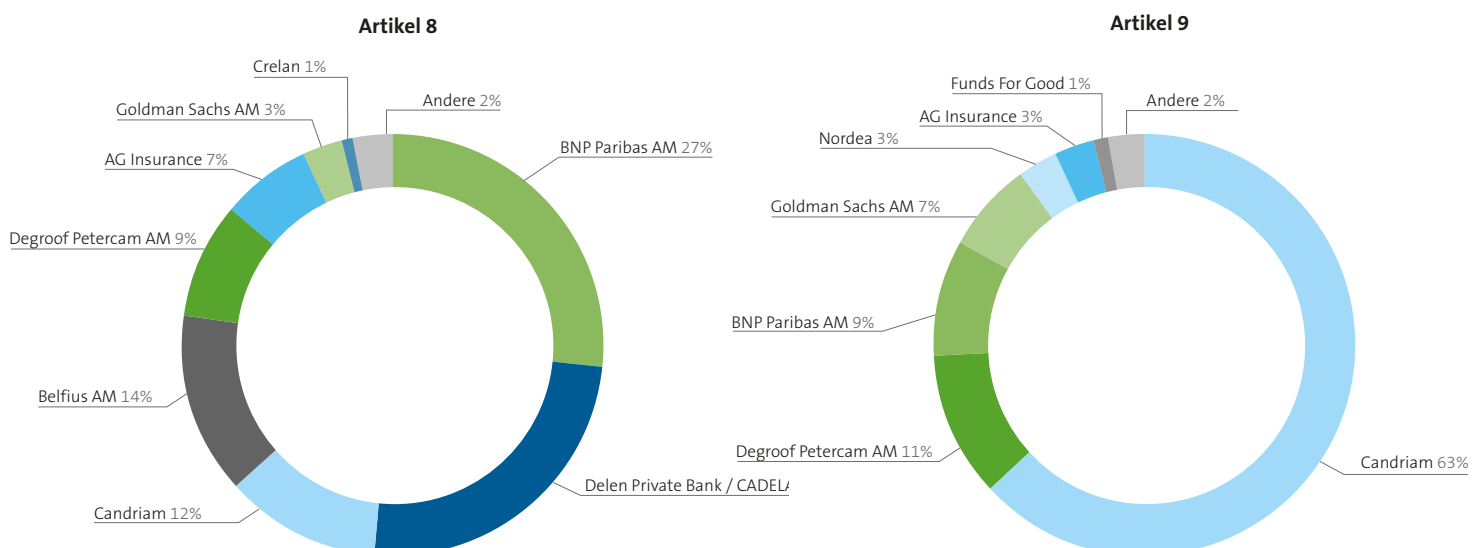
Candriam neemt een voorspong in artikel 9-volume. Daarnaast tonen enkele andere fondsenbeheerders, zoals DPAM, Goldman Sachs AM, Nordea en Funds for Good eveneens een sterke voorkeur voor artikel 9-beheerd vermogen.

Om de veranderingen in de volumes artikel 8- en artikel 9-beheerd fondsen te verklaren, geven we ook de verschillende marktaandelen voor artikel 8- en artikel 9-fondsen in Figuur 6. Omdat onze basisdefinitie breed is, geeft deze sectie een waardevolle aanvulling en verfijning op de gegevens.

De verdeling voor artikel 8-beheerd vermogen is grotendeels vergelijkbaar met de verdeling van het totale beheerde vermogen uit Figuur 5. Voor artikel 9-beheerd vermogen is dit anders. **Candriam** staat dit jaar op de eerste plaats met 63%, gevolgd door **DPAM** (11%) en **BNP Paribas AM** (9%).

Een vergelijking tussen artikel 8- en artikel 9-producten toont welke fondsenbeheerders **een relatief hoog percentage artikel 9-producten hebben**. Voorbeelden zijn **Candriam, DPAM, Goldman Sachs AM, Nordea en Funds for Good**. **Triodos IM**, een speler met enkel artikel 9-producten is dit jaar niet in het deel over beleggingsfondsen opgenomen, omdat het voor hen niet mogelijk was om volumes te bezorgen die zich beperken tot de Belgische markt. Fondsenbeheerders met een relatief laag aandeel artikel 9-producten zijn bijvoorbeeld **Delen Private Bank/CADELAM en Belfius AM**.

Figuur 6: Overzicht marktaandeel van de respondenten, gebaseerd op belegd vermogen in duurzame beleggingsproducten op de Belgische MVI-markt (%) – gesplitst tussen artikel 8 en artikel 9 geclassificeerd vermogen (2024)

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen.

Grafieklinks: Artikel 8-producten: In de categorie 'Andere' zijn opgenomen: Capricorn Partners, Comgest, Dierickx Leys Private Bank, ELEVA Capital, Ethias, Funds For Good, Granahan, Helium Capital, Janus Henderson, L&G, Leo Stevens & Cie, Nordea, Truncus, UBP en vdk bank. Grafiek rechts: Artikel 9-producten: In de categorie 'Andere' zijn opgenomen: Delen Private Bank/ CADELAM, DNCA, IFP IM, Incofin IM, Janus Henderson L&G, UBP en vdk bank.

Marktverdeling volgens al-dan-niet dragen van een financieel duurzaamheidslabel

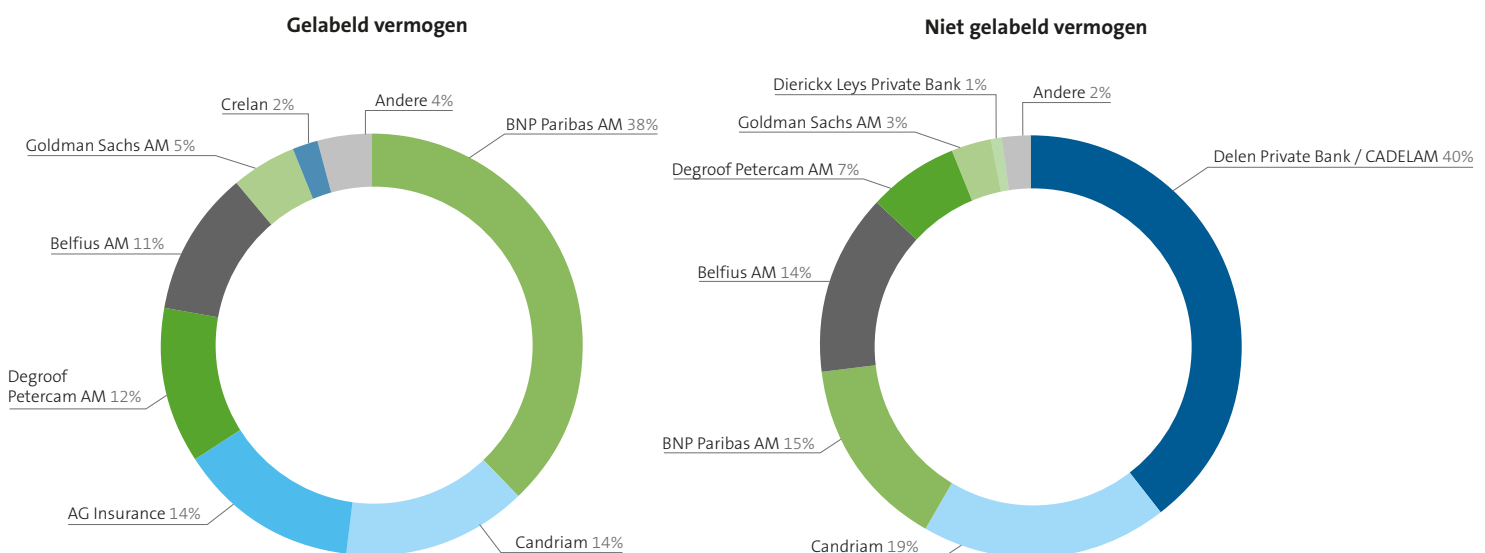
BNP Paribas AM vertegenwoordigt het grootste deel van het gelabelde vermogen

We maken een onderscheid tussen het aantal producten met en zonder een duurzaamheidslabel. Omdat onze basisdefinitie van duurzaamheid breed is, geeft deze sectie een aanvulling op de manier waarop sommige beheerders verder gaan in duurzaamheid en/of transparantie. We zoomen als het ware verder in en leggen de lat hoger.

Waar vorig jaar KBC AM nog het grootste aandeel had, neemt **BNP Paribas AM** nu het grootste deel van het gelabelde vermogen voor zijn rekening (38%). **Candriam (14%)**, **AG Insurance (14%)**, **DPAM (12%)** en **Belfius AM (11%)** volgen op geruime afstand.

Voor **DPAM** is er een duidelijk verband tussen het gelabeld vermogen en de verhoogde voorkeur voor artikel 9-producten. **BNP Paribas AM** toont juist een sterke voorkeur voor gelabelde producten i.p.v. artikel 9-producten. Dit effect is vergelijkbaar bij **Belfius AM** en **AG Insurance**. **Candriam** toont eerder een sterke voorkeur voor artikel 9-producten.

Figuur 7: Overzicht marktaandeel van de respondenten, gebaseerd op belegd vermogen in duurzame beleggingsproducten op de Belgische MVI-markt – gesplitst tussen gelabeld en niet-gelabeld vermogen (2024).

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen.

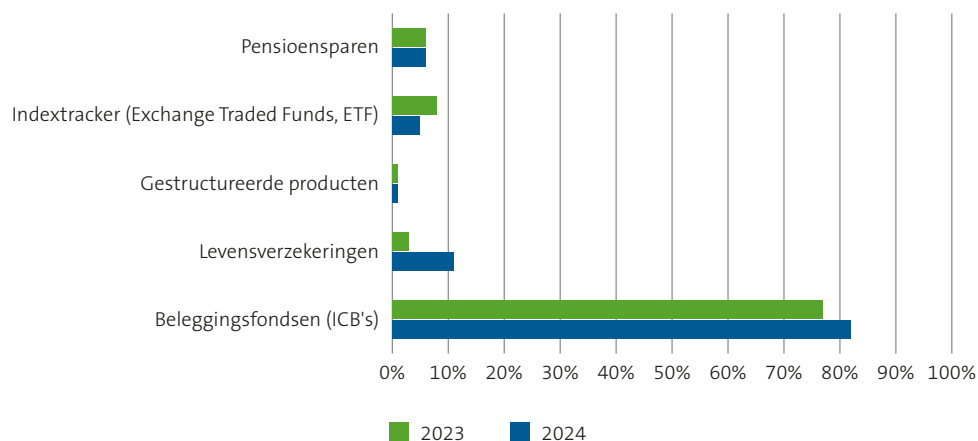
Grafiek links: Gelabeld vermogen: In de categorie 'Andere' zijn opgenomen: Capricorn Partners, Comgest, DNCA, Ethias, Funds For Good, IFP IM, Incofin IM, Janus Henderson, L&G, Leo Stevens & Cie, Nordea, Truncus, UBP en vdk bank.

Grafiek rechts: Niet-gelabeld vermogen: In de categorie "Andere" zijn opgenomen: Capricorn Partners, Crelan, ELEVA Capital, Ethias, Funds For Good, Granahan, Helium Capital, Janus Henderson, L&G, Nordea en UBP.

Soorten duurzame producten

Figuur 8 toont het percentage producten van elke type ten opzichte van 2023. We zien dat beleggingsfondsen nog steeds het grootste deel van de duurzame Belgische producten uitmaken (82%). Door de 'niet-deelname' van **KBC AM** is er een significante daling van verzekeringsproducten. Het effect van de inclusie van institutionele beleggingen op deze stijging is beperkt, aangezien deze volumes immers vaak via dezelfde fondsen als voor retail investeerders belegd worden. Het aantal indextrackers stijgt opnieuw, wat ook leidt tot een relatieve stijging in de grafiek. Dit kan verklaart worden door de lancering van enkele indextrackers door **BNP Paribas AM**, maar eveneens door de deelname van **L&G**, waarvan de producten aangehaald in deze studie allemaal indextrackers zijn.

Figuur 8: Duurzame producten van Belgische oorsprong makelij of voornamelijk gericht op de Belgische markt

Bron: Aantal fondsen (beleggingsfondsen, pensioenspaarfondsen, dakfondsen, indextrackers, levensverzekeringen en in België toegelaten buitenlandse duurzame fondsen zoals gedefinieerd in de methodologie). Berekening van Forum Ethibel, op basis van gegevens verstrekt door de financiële instellingen en openbaar beschikbare informatie.

De waarde van labels

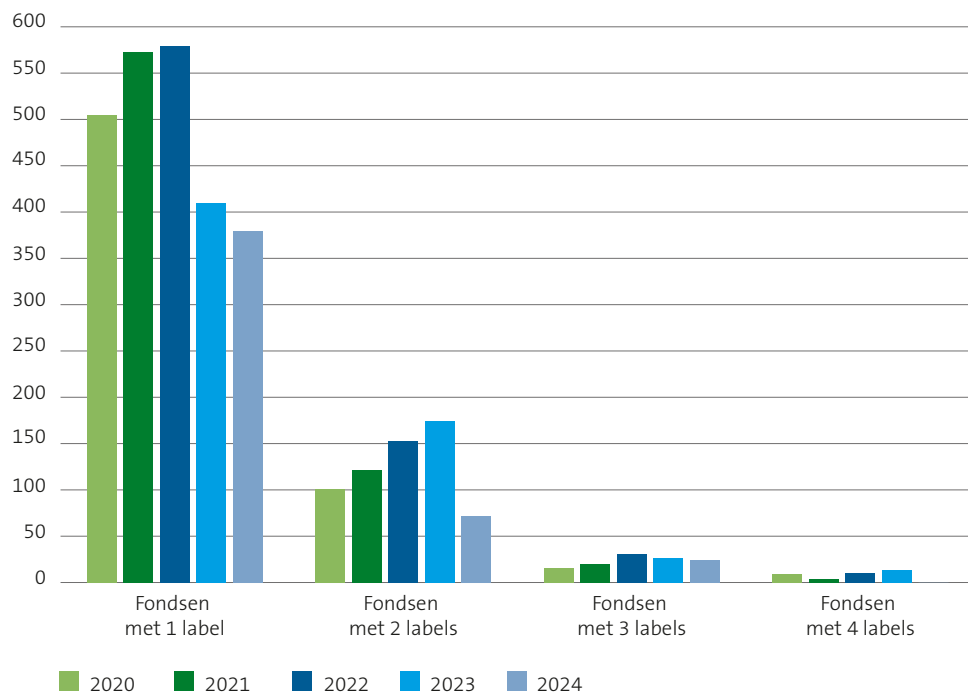
Het aantal fondsen met duurzaamheidslabels daalde licht.

Het aantal fondsen op de Belgische markt met één, twee en drie labels daalde (samen met 13%) in 2024. Het aantal fondsen met vier of meer labels steeg licht. Die algemene daling heeft meerdere mogelijke oorzaken, zo hebben de twee grootste labels hun criteria dit jaar verstrengd.

Het aanvragen van een label is volledig vrijwillig. Hoewel het niet verplicht is, zorgt een label voor meer transparantie en de garantie dat het fonds aan bepaalde minimale criteria voldoet en door een externe partij wordt gecontroleerd.

Sinds 2018 verzamelen we in deze ERSIS-studie data over duurzame labels op de Belgische financiële markt. Zo kunnen we een analyse maken van de omvang van de verschillende labels. Figuur 9 toont de evolutie van het aantal fondsen met 1 tot 4 labels of meer over de voorbije 5 jaar.

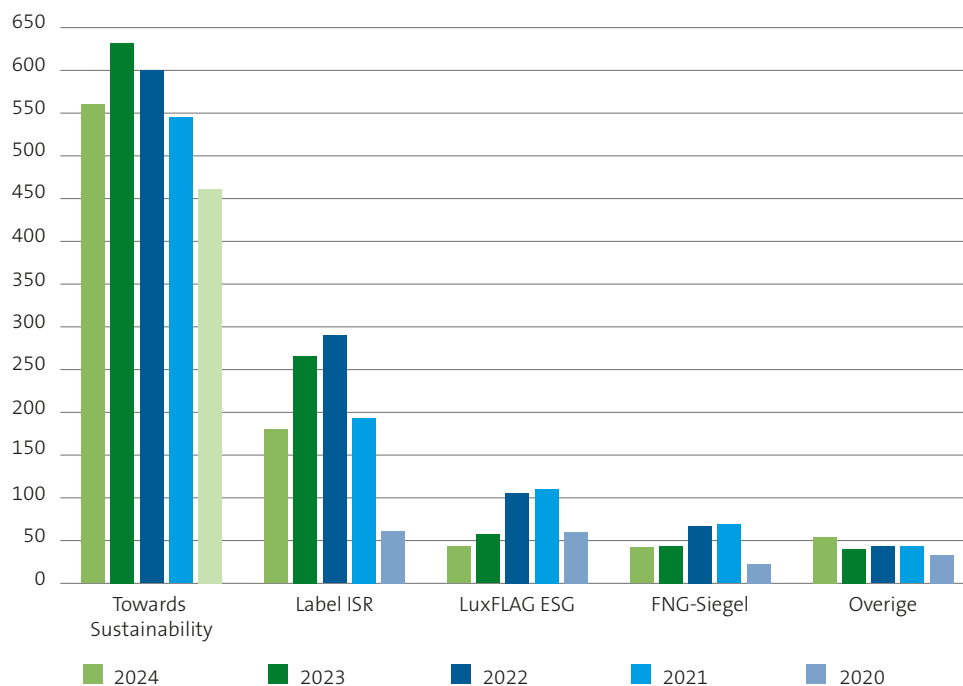
Figuur 9: Aantal labels per fonds

Bron: Aantal fondsen (beleggingsfondsen, pensioenspaarfondsen, dakfondsen en duurzame buitenlandse fondsen toegelaten in België) per aantal labels van 2020 tot 2024. Gegevens werden verzameld door Forum Ethibel bij labelbeheerders. We houden geen rekening met gestructureerde producten, verzekeringsproducten, indices en 'andere soorten producten' omdat deze productcategorieën niet binnen het bereik van alle labels vallen. De labels die in de analyse zijn opgenomen zijn: Towards Sustainability-label, Label ISR, LuxFlag ESG, FNG-Siegel, Greenfin, Nordic Swan Ecolabel, LuxFlag Environment, LuxFlag Climate Finance, LuxFlag ESG Insurance Product, LuxFlag Microfinance et Umweltzeichen.

Ook dit jaar blijven het Belgisch Towards Sustainability-label en het Franse Label ISR de twee populairste labels in België (zie Figuur 10). Het Towards Sustainability-label kende voor het eerst in vijf jaar een significante afname van 11%. Het Franse staatslabel ISR, zag een daling van 32% in onze studie. Bij LuxFLAG ESG zien we een daling van het aantal fondsen met 25%. De daling bij het Towards Sustainability-label en ISR label kunnen verklaard worden door de verstrenging van hun vereisten in 2024.

Figuur 10: Aantal beleggingsfondsen per label

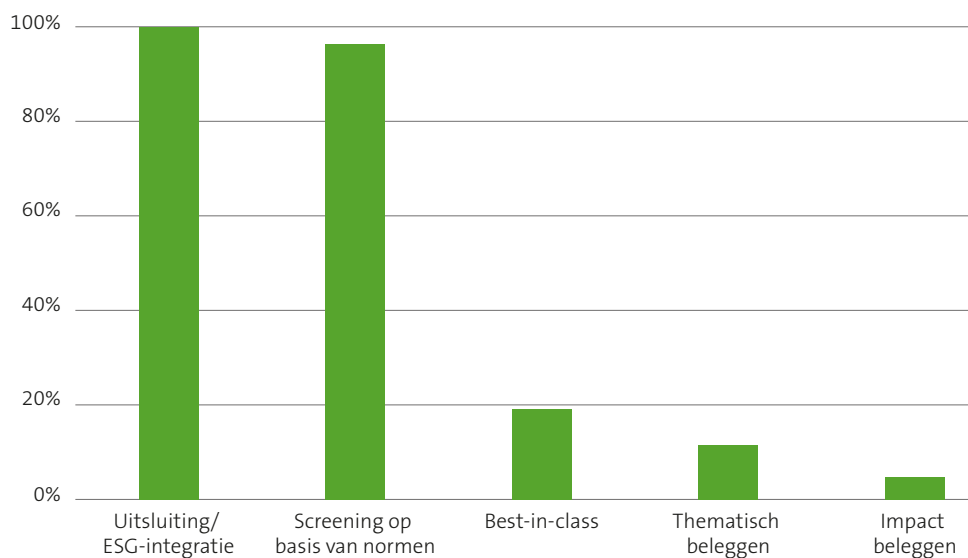

Bron: Aantal fondsen (beleggingsfondsen, pensioenspaarfondsen, dakfondsen en duurzame buitenlandse fondsen toegelaten in België) per label van 2020 tot 2024. Gegevens werden verzameld door Forum Ethibel bij labelbeheerders. We houden geen rekening met gestructureerde producten, verzekeringsproducten, indices en 'andere soorten producten' omdat deze productcategorieën niet binnen het bereik van alle labels vallen. De labels die in de analyse zijn opgenomen: Towards Sustainability-label, Label ISR, LuxFlag ESG, FNG-Siegel, Greenfin, Nordic Swan Ecolabel, LuxFlag Environment, LuxFlag Climate Finance, LuxFlag ESG Insurance Product, LuxFlag Microfinance et Umweltzeichen.

Populaire duurzaamheidsstrategieën

Figuur 11 toont de **meest populaire duurzaamheidsstrategieën voor producten op de Belgische markt**. Alle producten gebruiken uitsluiting als strategie en 95% van de producten sluiten organisaties of bedrijven uit die **nationale en internationale normen en/of verdragen**, zoals UN Global Compact, **schenden**.

Figuur 11: Gebruikte duurzaamheidsstrategieën in producten die verkocht worden op de Belgische markt (2024)

Bron: De gegevens werden verzameld bij de vermogensbeheerders zelf. Berekening werden gemaakt door Forum Ethibel.

Naast uitsluitingen, ESG-integratie en screening op basis van normen is **best-in-class een vaak gebruikte strategie**. Deze strategie selecteert ondernemingen met de beste ESG-scores in elke sector. In tegenstelling tot uitsluiting of selectie op basis van normen – die het beleggingsuniversum verkleinen op basis van negatieve aspecten van bedrijven of overheden – is de *best-in-class* strategie een positieve benadering. Bijna één op vijf van de duurzame producten in België passen dit mechanisme toe. Dit is een daling ten opzichte van vorig jaar.

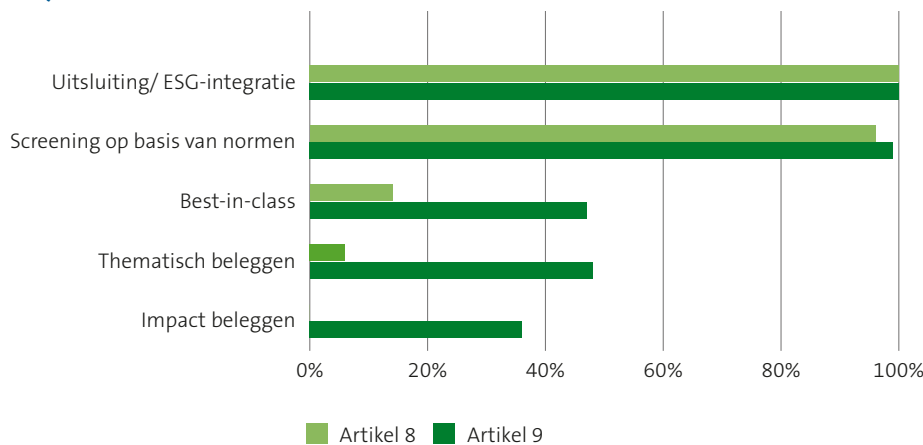
Andere positieve strategieën zijn de thematische benadering en impactbeleggen.

We zien een thematische aanpak bij 12% van de producten. Hierin bestaan tal van mogelijkheden, gaande van algemene tot zeer specifieke thema's (vb. hernieuwbare energie en duurzame landbouw). Op basis van de verzamelde gegevens blijkt impactbeleggen de minst gebruikte strategie, wat een daling is ten opzichte van vorig jaar. Hieronder gaan we dieper in op impact investeren.

Duurzaamheidsstrategieën zijn combineerbaar. De meeste artikel 8-producten hanteren minstens één strategie bovenop de minimumvereisten van deze studie, artikel 9-producten meestal twee.

Hoewel veel duurzame financiële producten dezelfde duurzaamheidsstrategieën toepassen, is er vaak een verschil in de manier of de mate waarin deze worden toegepast. Twee producten kunnen bijvoorbeeld dezelfde activiteit (vb. tabaksproductie) uitsluiten, maar hiervoor verschillende criteria hanteren. Een zeer duurzaam product zou elk bedrijf met enige betrokkenheid bij tabaksproductie of -verkoop kunnen uitsluiten. Een minder duurzaam product kan daarentegen opteren voor het uitsluiten van bedrijven van wie grootste inkomstenbron uit tabak bestaat. Dit kan door een grens te stellen aan de activiteit (vb. een drempel op de inkomsten), in plaats van deze sector volledig te weren.

Figuur 12: Overzicht van de gebruikte duurzaamheidsstrategieën voor duurzame financiële producten die in België worden verkocht, gelinkt aan de SFDR classificaties (2024)

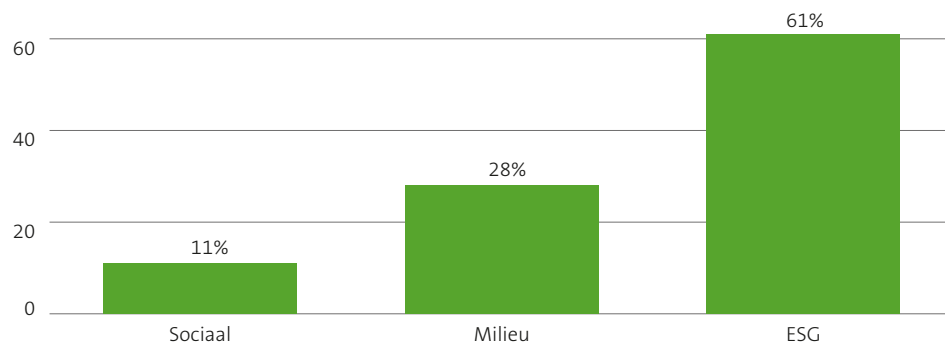
Bron: De gegevens werden verzameld bij de vermogensbeheerders zelf. Berekening werden gemaakt door Forum Ethibel.

Figuur 12 geeft een overzicht van de **beleggingsstrategieën voor elk artikel 8- of artikel 9-producttype verkocht in België**. Daaruit blijkt dat de twee meest voorkomende strategieën⁹ in vergelijkbare verhoudingen worden toegepast in artikel 8- en 9-producten. Best-in-class komt meer dan drie keer zo veel voor in artikel 9-producten. De andere positieve benaderingen komen enkel of bijna enkel aan bod in artikel 9-producten. Bijna de helft van de artikel 9-producten passen een thematische strategie toe. Één op drie van de artikel 9-producten integreren de impactstrategie. Artikel 9-producten zijn dus vrij gelijk verdeeld over best-in-class, thematisch en impact fondsen.

De ‘engagement’-strategie is niet in deze analyse opgenomen, omdat deze dikwijls op organisatieniveau wordt toegepast. Bij ‘engagement’ proberen vermogensbeheerders hun duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren door in gesprek te gaan met vertegenwoordigers van bedrijven en/of overheden waarin ze investeren, of door hun stemrecht uit te oefenen.

⁹ Uitsluiting, ESG-integratie en screening op basis van normen

Figuur 13: Overzicht van producten die een impact strategie gebruiken

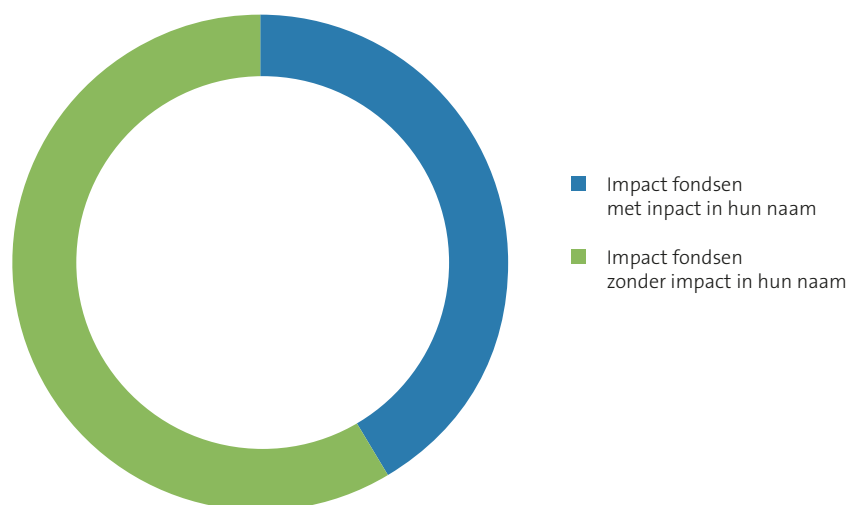
Bron: Berekeningen gemaakt door Forum Ethibel, gebaseerd op gegevens verzameld bij deelnemende financiële instellingen

Investeren met impact: strikte selectie van fondsen

Dit jaar zijn er 36 fondsen die aangaven een impact strategie te gebruiken in onze vragenlijst. Het totale volume van deze producten bedraagt 4 miljard euro. Dit vertegenwoordigt 2% van het totale beheerde vermogen (retail en institutioneel) in de studie opgenomen.

Hiervan hebben slechts 15 fondsen het woord 'impact' in hun naam¹⁰. Naast deze 36 impact-fondsen, zijn er vier fondsen van Funds For Good die impact in hun naam hebben, maar waarvan de vermogensbeheerder aangaf dat ze een thematische en geen impact strategie gebruiken. Ook die laatsten hebben allemaal een SFDR artikel 9-classificatie.

Figuur 14: Impact producten met en zonder impact in hun naam

Bron: Berekeningen gemaakt door Forum Ethibel, gebaseerd op gegevens verzameld van deelnemende financiële instellingen die impactinvesteringen als strategie gebruiken

¹⁰ Candriam, DPAM, Delen Private Bank/CADELAM, Funds For Good, JO Hambro, Triodos IM, UBP, Goldman Sachs AM

Het is van belang na te gaan welke terminologie fondsen gebruiken, omdat die een eerste idee geeft van hun samenstelling. Verkeerde terminologie kan leiden tot een vorm van ‘greenwashing’: het betreft dan een mismatch tussen wat investeerders verwachten van een fonds en wat het fonds in realiteit doet.

Wat is impact investeren in deze studie?

Binnen ERSIS definiëren we impact fondsen als fondsen toegankelijk voor het grote publiek die in de eerste plaats gericht zijn op het genereren van meetbare positieve sociale en/of ecologische resultaten en een financieel rendement hebben (in tegenstelling tot filantropie). Met het oog op nauwkeurigheid en consistentie, worden alleen fondsen met de volgende karakteristieken in acht genomen:

- SFDR artikel 9-classificatie: Het fonds moet als SFDR artikel 9 geclassificeerd zijn¹¹.
- Naleving van ESMA richtlijnen: Het fonds moet de laatste richtlijnen (november 2024) van de European Securities and Markets Authority (ESMA) over het gebruik van ESG gerelateerde termen in fondsen naleven.
- Minimum ESG Standaarden en exclusie: Het fonds moet voldoen aan de minimum criteria om voor deze studie in aanmerking te komen¹².
- Financieel rendement: Het fonds moet een financieel rendement nastreven. Rendement lager dan marktrendement wordt geaccepteerd, pure filantropie niet¹.
- Definitie vermogensbeheerder: De vermogensbeheerder heeft zelf aangegeven tijdens de datacollectie dat het product een impact strategie hanteert.

Het toepassen van deze criteria zorgt ervoor dat enkel fondsen met een aantoonbare verbintenis tot impact, robuuste duurzame praktijken en naleving van regelgeving worden opgenomen.

¹¹ Zie methodologie voor definitie

¹² Zie methodologie voor de minimum criteria

Sinds mei 2024 is er een nieuwe richtlijn van de ESMA over namen van fondsen, die duidelijke voorwaarden oplegt aan fondsen die ESG, duurzaamheid, impact en thematische termen in hun naam gebruiken. De focus ligt op fondsen met SFDR classificatie artikel 8 en artikel 9¹³. Fondsen die een ESG, impact of thematische focus impliceren, moeten er voor zorgen dat minstens 80% van hun activa zijn geïnvesteerd in lijn met de hierboven genoemde aspecten of doelen. Verder is het noodzakelijk 'betekenisvol' te investeren in duurzame investeringen zoals gedefinieerd in artikel 2(17) van de SFDR, al is 'betekenisvol' niet verder gekwantificeerd. Fondsen die 'impact' of gelijkaardige termen gebruiken, moeten naast het 80% minimum ook voldoen aan strikte exclusies, zoals het uitsluiten van controversiële wapens, tabak en fossiele brandstoffen, en dit boven bepaalde minima, in lijn met de Paris-aligned benchmarks¹⁴. Die regelgeving heeft tot doel 'greenwashing' tegen te gaan door ervoor te zorgen dat fondsnamen een accurate weergave zijn van de onderliggende activa. Dit om investeerders te beschermen en duurzame financiering in de EU geloofwaardig te houden.

Zoals aangegeven hanteren we voor deze studie een strikte interpretatie voor impact beleggen, temeer daar de focus ligt op fondsen. In de praktijk situeert impact beleggen zich vooral in het domein van onder meer private equity. Voor complementariteit verwijzen we naar de studie van **Impact Finance Belgium** die uitkomt in het najaar van 2025: <https://impactfinance.be/>.

Achtergrondinformatie

Ben je niet helemaal mee met de concepten die in dit stuk worden aangehaald? Neem dan een kijkje op de begrippenlijst (p. 72) waar je verschillende definities en achtergrondinformatie vindt rond beleggen in België. Wil je meer weten over de methodologie van deze analyse? Zie p. 39 voor context en beperkingen van de studie.

¹³ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2025-04/ESMA50-524821-3646_Fund_names_-_ESG_related_changes_and_their_impact_on_investment_flows.pdf

¹⁴ <https://www.msci.com/research-and-insights/blog-post/identity-check-esma-new-name-guidelines-for-esg-and-sustainability-related-funds>

Pensioensparen

Evolutie en volumes

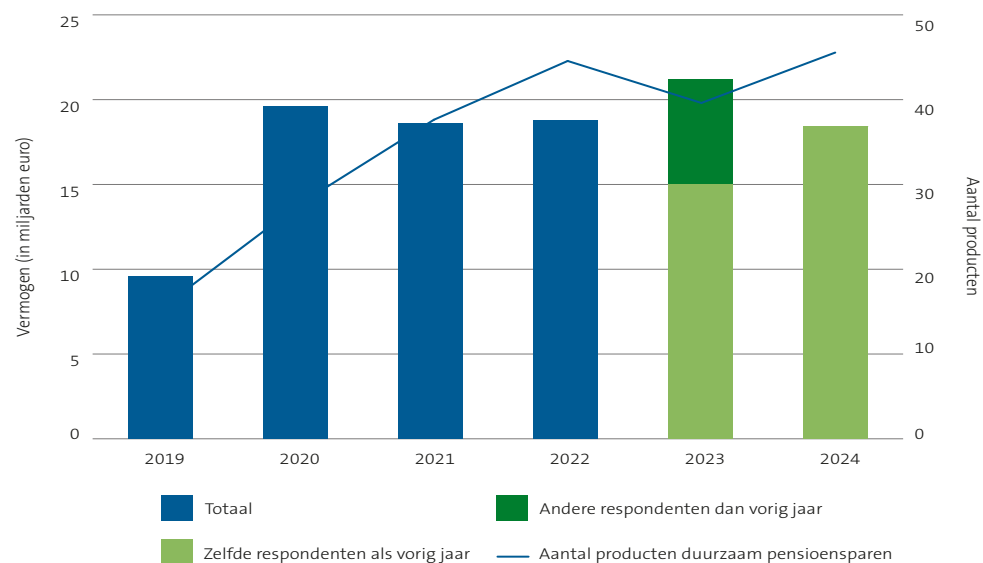
Met dezelfde steekproefbasis als vorig jaar zien we een stijging van het spaarvermogen voor pensioenopbouw van 23%.

Veel beleggers zetten hun eerste stappen voorbij het spaarboekje door te investeren in een pensioenspaarplan. Wie inzet op pensioensparen moet rekening houden met enkele belangrijke karakteristieken. Eerst is er het tijds kader: het gaat telkens om investeringen op lange termijn met een lange termijn impact. Voor tak 21 producten verplichten fiduciare regels ook een gegarandeerd rendement op het einde van de looptijd.

Terwijl het aantal producten stijgt, daalt het totale volume aan duurzaam pensioensparen met 12%. Dit komt vooral omdat we de gegevens van een aantal beheerders dit jaar niet konden meenemen. Voor de beheerders die zowel in 2023 als in 2024 hun data bezorgden, zien we een stijging van 23%. De stijging in aantal producten is voornamelijk te danken aan een vernieuwde classificering van producten van AG Insurance.

Volgens BEAMA hebben de Belgen in 2024 26,15 miljard euro geïnvesteerd in pensioenspaarfonds van de derde pijler¹⁵. Dit betekent dat in België 34% van het geld geïnvesteerd in pensioenspaarfonds voor particulieren (Pijler III), geïnvesteerd zijn in fondsen die in onze studie als duurzaam worden beschouwd. Dit cijfer houdt geen rekening met tak 21- en tak 23 producten, maar enkel met pensioenspaarfonds omdat de meest recente cijfers over verzekeringsproducten voor pensioensparen niet openbaar beschikbaar zijn.

Figuur 15: Evolutie vermogen duurzaam pensioensparen in België (2019–2024)

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen. De respondenten voor 2024 waren (in alfabetische volgorde): AG Insurance, Belfius AM, BNP Paribas AM, Delen Private Bank/CADELAM, Dierickx Leys Private Bank, Ethias en vdk bank

Tabel 2 geeft de indeling van de verschillende pensioenspaarproducten, meegenomen in de studie volgens pijler. Het totale vermogen is niet hetzelfde als in Figuur 15, omdat twee producten zowel onder Pijler II als Pijler III vallen, en dus niet in de tabel werden opgenomen. Het grootste vermogen valt binnen Pijler III. Het aantal producten is vergelijkbaar.

Tabel 2: Indeling duurzaam gehalte van het Belgisch pensioensparen volgens type pensioenspaarproduct (2024)¹⁶

	Activa onder beheer (in miljarden)		Aantal producten	
	Pijler II	Pijler III	Pijler II	Pijler III
Tak 21 verzekeringsproducten	€ 1,86	€ 4,51	17	4
Tak 23 verzekeringsproducten	€ 0,07	€ 2,36	4	4
Pensioenspaarfondsen	€ 0,21	€ 8,92	2	13
Subtotaal	€ 2,15	€ 15,79	23	21
Totaal	€ 17,9		44	

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen. De respondenten voor 2024 waren (in alfabetische volgorde): AG Insurance, Belfius AM, BNP Paribas AM, Delen Private Bank/ CADELAM, Dierickx Leys Private Bank, Ethias en vdk bank

¹⁶ Twee producten die niet opgesplitst konden worden tussen Pijler II of Pijler III werden niet in het overzicht overgenomen.

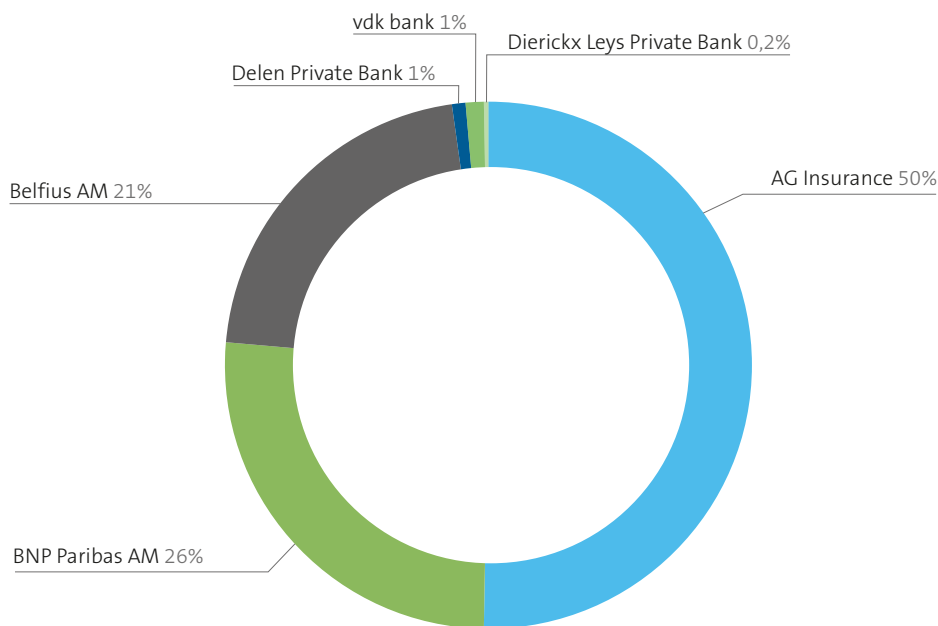
Marktaandelen

AG Insurance neemt de helft van alle volumes voor haar rekening.

Een analyse per marktaandeel geeft een idee van de steekproef waarop de analyse is gebaseerd.

AG Insurance wordt uitgetekend marktleider (51%). Dit komt deels door de 'niet-deelname' van KBC AM. Het pensioenvermogen beheerd door AG Insurance is echter ook gestegen door de herclassificatie van enkele producten. Het overige vermogen wordt bijna allemaal beheerd door Belfius AM (21%) en BNP Paribas AM (26%). Door een herclassificatie heeft Ethias slechts een klein aandeel in 2024. Goldman Sachs heeft geen duurzaam pensioenproduct meer aangegeven en wordt dus niet weergegeven.

Figuur 16: Verdeling van de pensioenspaarmarkt naar beheerd vermogen door de respondenten van deze studie (2024)

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen. De respondenten voor 2024 waren (in alfabetische volgorde): AG Insurance, Belfius AM, BNP Paribas AM, Delen Private Bank/CADELAM, Dierickx Leys Private Bank, Ethias en vdk bank. Ethias heeft 0,004% van de markt en is dus niet zichtbaar op de grafiek.

Gelabelde producten en SFDR-classificatie

Duurzame pensioenfondsen tonen een sterke voorkeur voor duurzame labels.

In het algemeen zien we dat pensioenspaarfondsen iets minder ver gaan in de classificering naar artikel 9-producten. **2,7% van het totaal vermogen in de steekproef komt van artikel 9-producten.** Het is opmerkelijk dat **98,8% van de duurzame pensioenfondsen een label hebben.** Zulke labels vormen een externe garantie van het duurzame karakter, die een bijkomende inspanning vraagt van de fondsenmanagers.

Tabel 3: Indeling volgens SFDR-classificatie en al-dan-niet dragen van een duurzaamheidslabel (2024)

	Aantal producten	Activa onder beheer (in miljarden)	Verdeling totaal activa onder beheer
Artikel 8	44	€ 17,94	97,3%
Artikel 9	2	€ 0,51	2,7%

	Aantal producten	Activa onder beheer (in miljarden)	Verdeling totaal activa onder beheer
Label	42	€ 18,23	98,8%
Geen label	4	€ 0,21	1,2%

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen. De respondenten voor 2024 waren (in alfabetische volgorde): AG Insurance, Belfius AM, BNP Paribas AM, Delen Private Bank / CADELAM, Dierickx Leys Private Bank, Ethias en vdk bank

Duurzaamheidsstrategieën

Het aantal fondsen dat een best-in-class strategie toepast daalt.

Alhoewel de SFDR classificatie en de ambitie tot het behalen van een label de duurzaamheidsstrategie van pensioenfondsen voor een groot deel vormgeven is het interessant te vermelden met welke strategie ze opereren. Fondsen met een duurzame strategie gaan verder dan enkel de implementatie van ESG screening en exclusies. Vorig jaar pasten 60% van de fondsen een best-in-class strategie toe. Nu is dit slechts de helft van alle fondsen. Twee fondsen passen in 2024 ook een thematische strategie toe, wat niet het geval was in vorige jaren.

Achtergrondinformatie

Ben je niet helemaal mee met de concepten die in dit stuk worden aangehaald? Neem dan een kijkje op de begrippenlijst (p. 72) waar je verschillende definities en achtergrondinformatie vindt rond het pensioenspaarsysteem in België. Wil je meer weten over de methodologie van deze analyse? Zie p. 39 voor context en beperkingen van de studie.

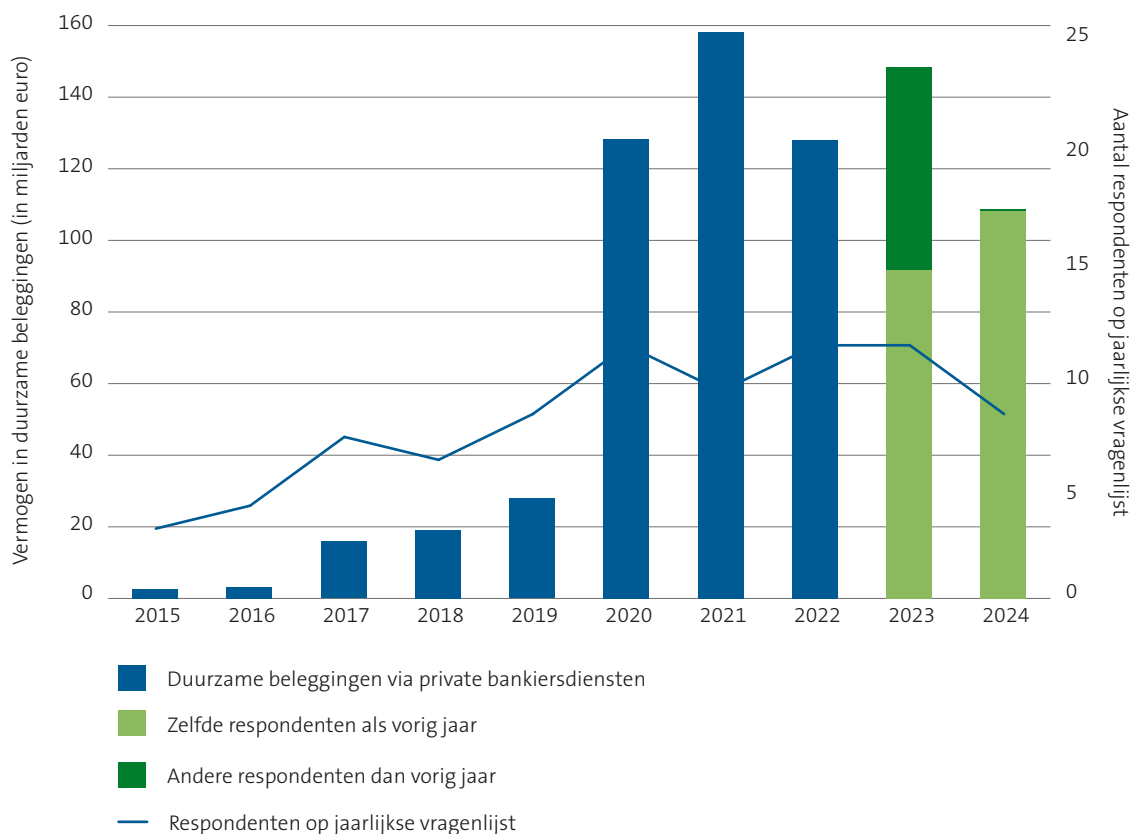
Duurzaam privaat bankieren

Volumes

Met dezelfde steekproefbasis als vorig jaar zien we een stijging van het privaat beheerd retail vermogen van 18%.

Het totale duurzame privaat beheerd vermogen van individuele investeerders opgenomen in onze studie is dit jaar 108,62 miljard euro, wat 27% lager is dan in 2023 (figuur 17). Deze daling is vooral te verklaren doordat enkele spelers in private banking dit jaar niet meededen aan de studie. Voor de beheerders die zowel in 2023 als in 2024 antwoordden, zien we een stijging van 18%. Het vermogen beheerd in artikel 9-producten, bedraagt 3% van het totale duurzaam geïnvesteerde vermogen.

Figuur 17: Duurzame retail beleggingen via private bankierdiensten in België (2015-2024)

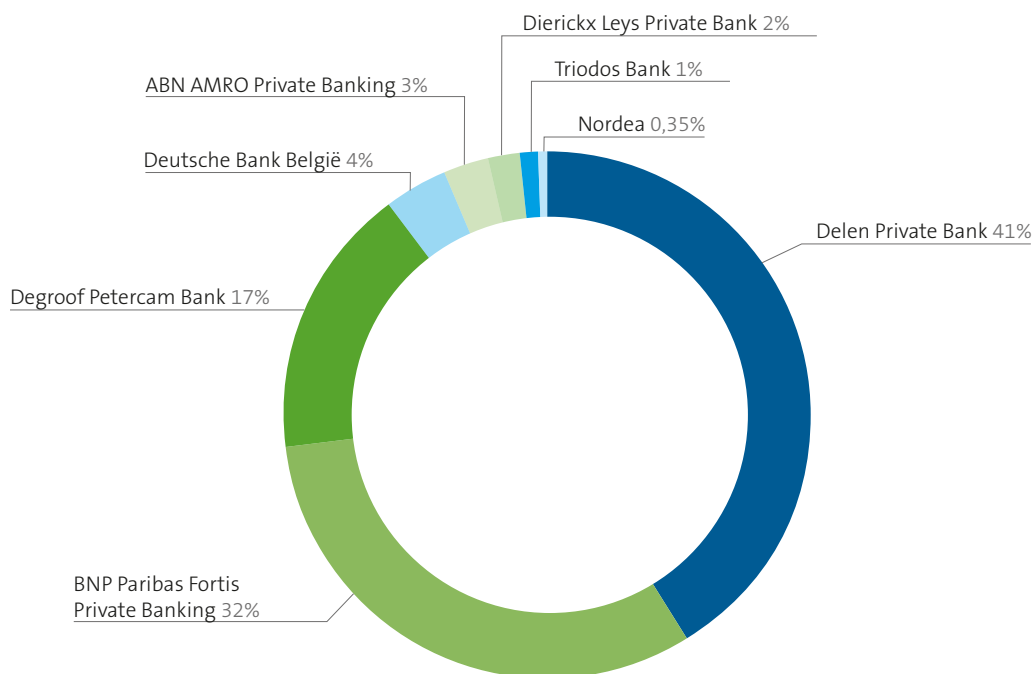

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen. Het aantal respondenten betreft enkel de financiële spelers die in lijn waren met de minimumvereiste voor deze studie en de gevraagde informatie konden delen. De respondenten waren (in alfabetische volgorde): ABN AMRO Private Banking, BNP Paribas Fortis Private Banking, Degroef Petercam Bank, Delen Private Bank, Deutsche Bank België, Dierickx Leys Private Bank, Nordea en Triodos Bank.

Marktaandeel

In Figuur 18 is te zien dat de grootste speler, Delen Private Bank, dezelfde blijft ten opzichte van vorig jaar, met 41% van de markt. BNP Paribas Fortis Private Banking verschuift naar een tweede plaats met 32% van de markt. Belfius Private Banking, die vorig jaar op plaats twee stond, KBC Private Bank, die vorig jaar op plaats vier stond en Mercier Van Lanschot, die vorig jaar op plaats zes stond, hebben dit jaar geen informatie ingezonden. Ook Leo Stevens bezorgde ons geen data. Nordea doen dit jaar anderzijds wel mee.

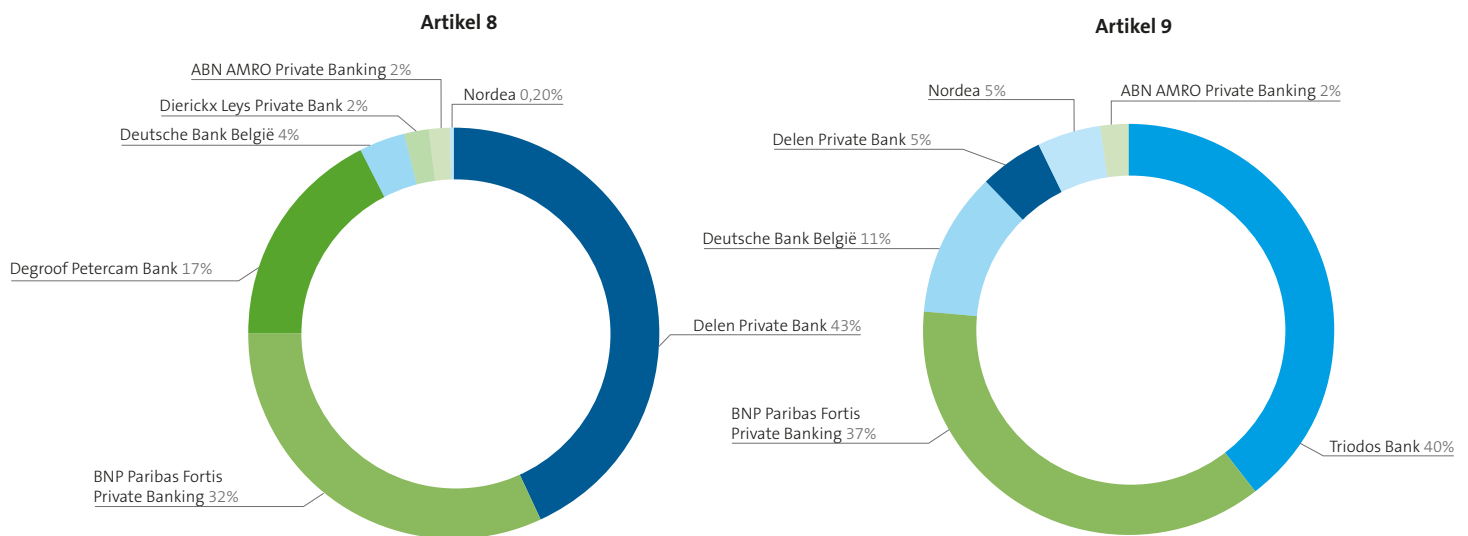
Figuur 18: Overzicht marktaandeel van lokale aanbieders van duurzame private bankingdiensten op de Belgische markt op basis van vermogen onder beheer (%) (2024)

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen. Het aantal respondenten betreft enkel de financiële spelers die in lijn waren met de minimumvereiste voor deze studie en de gevraagde informatie konden delen. De respondenten waren (in alfabetische volgorde): ABN AMRO Private Banking, BNP Paribas Fortis Private Banking, Degroef Petercam Bank, Delen Private Bank, Deutsche Bank België, Dierickx Leys Private Bank, Nordea en Triodos Bank.

Figuur 19 toont de marktaandelen per speler voor artikel 8- en artikel 9-beheerd vermogen. Het vermogen beheerd door Delen Private Bank is bijna volledig als artikel 8 geassocieerd, waardoor ze 43% van de artikel 8-markt vertegenwoordigen. Het marktaandeel artikel 8-beheerd vermogen van BNP PF Private Banking groeide van 22% vorig jaar tot 32% dit jaar. Ook hun marktaandeel van artikel 9-beheerd vermogen zag een sterke stijging, van 6% naar 37%.

Figuur 19: Marktaandeel van lokale aanbieders van duurzame private bankingdiensten op de Belgische markt verdeeld volgens SFDR classificatie artikel 8 en artikel 9 (2024)

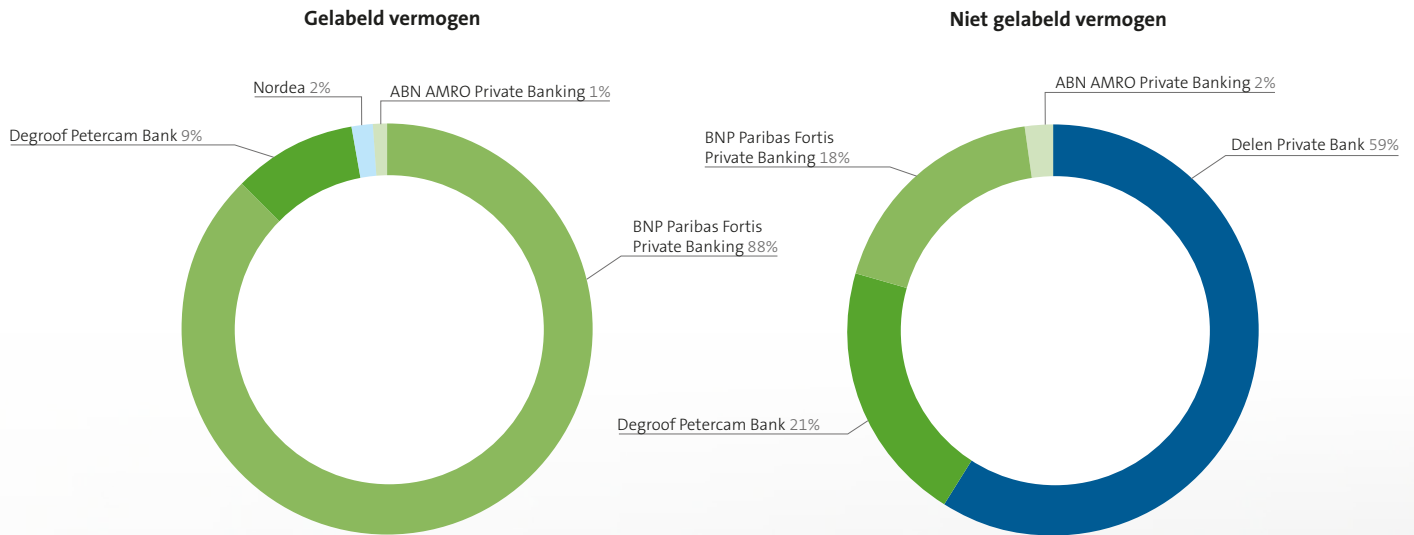

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen. Het aantal respondenten betreft enkel de financiële spelers die in lijn waren met de minimumvereiste voor deze studie en de gevraagde informatie konden delen. De respondenten waren (in alfabetische volgorde): ABN AMRO Private Banking, BNP Paribas Fortis Private Banking, Degroef Petercam Bank, Delen Private Bank, Deutsche Bank België, Dierickx Leys Private Bank, Nordea en Triodos Bank.

Verder staan Triodos Bank met 40% en BNP PF Private Bank met 37% op nummer één en twee op vlak van artikel 9-beheerd vermogen. Alle fondsen aangeboden door Triodos zijn artikel 9.

Naast een opsplitsing in artikel 8- en artikel 9-producten, geven we in figuur 20 weer hoeveel gelabelde en niet gelabelde fondsen elke private bankier heeft. Delen Private Bank kiest ervoor geen duurzaamheidslabels aan te vragen, onder meer omdat hun fondsen op andere aspecten focussen, zoals actief aandeelhouderschap. Andere spelers hebben over het algemeen wel één of meerdere duurzaamheidslabels die hun methodologie valideren.

Figuur 20: Overzicht marktaandeel van lokale aanbieders van duurzame private bankingdiensten op de Belgische markt volgens al dan niet dragen van een duurzaamheidslabel (%) (2024)

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen. Het aantal respondenten betreft enkel de financiële spelers die in lijn waren met de minimumvereiste voor deze studie en de gevraagde informatie konden delen. De respondenten waren (in alfabetische volgorde): ABN AMRO Private Banking, BNP Paribas Fortis Private Banking, Degroef Petercam Bank, Delen Private Banken Nordea. Deutsche Bank Belgium, Dierickx Leys Private Bank en Triodos Bank zijn niet in de figuur opgenomen omdat zij geen informatie over de gelabelde fondsen hebben verstrekt.

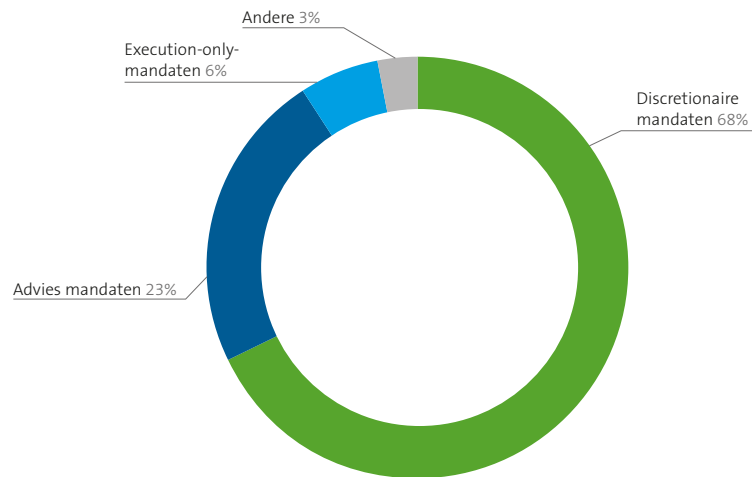

Mandaten

Deze studie kijkt zowel naar standaard als op maat gemaakte duurzame investeringen die worden aangeboden door privaat bankieren. We kijken in detail naar de verschillende soorten mandaten en wat ze inhouden.

Binnen privaat bankieren zijn er drie soorten mandaten. Het merendeel van het privaat duurzaam beheerd vermogen valt onder discretionaire mandaten. Hierbij geeft een investeerder de fondsbeheerder het mandaat om in zijn naam investeringen te selecteren.

Figuur 21: Verdeling van duurzaam beheerd vermogen private banken volgens mandaat in België (2024)

Bron: Berekeningen Forum Ethibel, op basis van gegevens van financiële instellingen. De respondenten waren (in alfabetische volgorde): ABN AMRO Private Banking, BNP Paribas Fortis Private Banking, Degroef Petercam Bank, Delen Private Bank, Deutsche Bank België, Dierickx Leys Private Bank, DPAM, Nordea en Triodos Bank.

Adviesmandaten vormen een tweede type mandaten. Hierbij geeft de fondsbeheerder enkel advies en ligt de finale beslissing waarin te investeren bij de klant. Het laatste en minst voorkomende type is een execution-only mandaat. Hierbij treedt de private bank enkel op als broker en kiest de klant zelf de beleggingen. Dit vormt het kleinste deel in onze studie, gezien dit type mandaat niet beïnvloed wordt door het algemene (al dan niet duurzame) investeringsbeleid op niveau van de bank. Figuur 21 geeft de verdeling van het duurzaam beheerd vermogen per mandaat type weer.

Achtergrondinformatie

Ben je niet helemaal mee met de concepten die in dit stuk worden aangehaald? Neem dan een kijkje op de begrippenlijst (p. 72) waar je verschillende definities en achtergrondinformatie vindt rond privaat bankieren in België. Wil je meer weten over de algemene methodologie van deze analyse? Zie p. 39 voor context en beperkingen van de studie.

Methodologie ERSIS Studie

Dit deel zoomt in op de methodologie van deze studie inzake beleggingsproducten met een duurzaam karakter op de Belgische markt. We brengen de jaarlijkse evolutie van deze producten in kaart en analyseren trends. De studie pretendeert niet een perfecte weergave van de markt te geven, maar een analyse op steekproefbasis.

De studie verzamelt beleggingsproducten voor particuliere en institutionele investeerders en het hierin belegde vermogen. De **Ethibel Maatschappelijk Verantwoord Investeren (MVI)-marktindex** biedt zicht op de jaarlijkse ontwikkeling van duurzame retailbeleggingsproducten tegenover de algemene ontwikkeling van de beleggingsfondsen op de Belgische markt. Ook de populariteit van duurzaamheidslabels komt aan bod. Tot slot kijken we naar duurzaam pensioensparen in België en het duurzaam belegde vermogen van de Belgische private bankiers.

Selectiecriteria

De term *beleggingsproducten* verwijst voornamelijk naar Instellingen voor Collectieve Belegging (ICB's), beter bekend als beveks en gemeenschappelijke beleggingsfondsen. Daarnaast neemt de studie ook levensverzekeringsproducten met gewaarborgd rendement (tak 21) of gekoppeld aan beleggingsfondsen (tak 23), index-trackers en gestructureerde producten op.

Zeven duurzaamheidstrategieën komen regelmatig terug. Deze strategieën zijn in lijn met de definities van duurzaam beleggen van Eurosif¹⁷ en GSIA¹⁸. Ook Febelfin, de belangenvertegenwoordiger van de Belgische financiële sector, verwijst naar de definities van Eurosif en GSIA wanneer ze over duurzaam beleggen spreekt. Deze zeven duurzaamheidstrategieën kunnen in vier categorieën worden gegroepeerd, wat het eenvoudiger maakt om een onderscheid te maken tussen de verschillende benaderingen. Meer uitleg over deze strategieën is terug te vinden in tabel 4.

¹⁷ European Sustainable Investment Forum: Home - EUROSIF

¹⁸ Global Sustainable Investment Alliance: GSIA

Tabel 4: Zeven strategieën in duurzaam beleggen

Zeven strategieën in duurzaam beleggen			
	Uitsluitingscriteria	Negatieve benadering	Uitsluiting van ongewenste sectoren, praktijken of bedrijven, zoals de tabaksindustrie, wapenproducten, gokspelen, ...
	Doorlichting op basis van normen		Uitsluiten van organisaties die internationale erkende normen (meermaals) overtreden. De Global Compact van de Verenigde Naties wordt in toenemende mate erkend als de norm voor duurzame beleggingen.
	Integratie van ESG-factoren	Positieve benadering	Naast de traditionele financiële analyse systematisch rekening houden met milieu, mens en intern bestuur (ESG) in de beoordeling van organisaties. ¹⁹
	'Best-in-class' benadering		Selecteren van de beste spelers van de klas binnen elke sector, gebaseerd op hun ESG-prestaties.
	Thematisch duurzaam beleggen	Specifieke focus	Accent op specifieke thema's zoals klimaatverandering, hernieuwbare energie, duurzame landbouw, onderwijs, gezondheid, ...
	Impactbeleggingen en sociale investeringen		Gerichte investeringen die specifieke maatschappelijke en klimaatgerelateerde problemen proberen op te lossen.
	Engagement en stemmen op basis van ESG	Actief aandeelhouderschap	Via aandeelhoudersrechten in dialoog gaan met een bedrijf. ESG-doelstellingen nastreven door indienen van voorstellen en stemmen op algemene vergaderingen

Bron: Eurosif, GSIA en Forum Ethibel

¹⁹ ESG-screening vormt meestal de onderliggende basis van veel van de andere strategieën. Het wordt eerder beschouwt als een minimumlaag dan een aparte duurzaamheidsstrategie.

De statistieken opgenomen in deze studie omvatten geen producten die de duurzaamheidsstrategieën *integratie van ESG-factoren* en *uitsluitingscriteria* niet toepassen en volgens de SFDR-regelgeving niet onder artikel 8 of 9 indeelt.

De SFDR-wetgeving is niet van toepassing op gestructureerde producten. Dit type producten bestaat uit twee elementen: een spaar- en een rendementsgedeelte. De minimumvereiste voor gestructureerde producten is dat beide elementen duurzaam zijn volgens de definitie van deze studie.

Dataverzameling

Om de statistieken te kunnen weergeven, verzamelen we data via een vragenlijst gestuurd naar alle deelnemers van de studie. Die deelnemers zijn vermogensbeheerders met fondsen verhandeld op de Belgische markt. In 2025 is de werkwijze licht gewijzigd. Waar we vroeger enkel focusten op de historische Belgische spelers, hebben we dit jaar een extra inspanning geleverd om een groter aandeel fondsenbeheerders te contacteren.

Deze werkwijze brengt een belangrijke beperking met zich mee. Namelijk, de studie hangt sterk af van de deelnemende partijen en de geleverde data. Zo kunnen bepaalde spelers bijvoorbeeld geen volumes beheerde vermogen meegeven, enkel het aantal fondsen. De spelers nemen eveneens niet consistent jaarlijks deel in de studie. Daarom zijn resultaten moeilijk één-op-één te vergelijken met vorige jaren. De vergelijkingen geven dus eerder trends aan op basis van een (ruime) steekproef, dan harde conclusies. Om deze beperking te minimaliseren, nodigen we de lezer uit om eerdere publicaties van de studie door te nemen om een idee te krijgen van spelers die dit jaar niet (meer) meedoen.

De dataverzameling gebeurt met drie verschillende vragenlijsten: één voor spaarproducten, één voor beleggingsproducten (inclusief pensioensparen en verzekeringsproducten) en één voor privaat bankieren. In de vragenlijst voor beleggingsproducten, polsen we naar het gebruik van duurzaamheidsstrategieën en het al-dan-niet houden van een duurzaamheidslabel.

Om te bepalen welke producten in deze studie een label dragen, doen we een beroep op de informatie gedeeld door de deelnemers en de gegevens verzameld bij de verschillende labels zelf. Duurzaamheidslabels die in aanmerking komen voor deze studie zijn: FNG Siegel, Greenfin label, Label ISR, LuxFLAG ESG, LuxFLAG Environment, LuxFlag Climate Finance, LuxFlag ESG Insurance Product, LuxFlag Microfinance, Nordic Swan Ecolabel, Towards Sustainability-label en Umweltzeichen.

Voor pensioensparen en verzekeringsproducten is de analyse uitgevoerd op basis van informatie van een beperkt aantal actoren. De gegevens in deze steekproef kunnen daarom onvolledig of onderschat zijn. Dit jaar hebben we extra stappen gezet om onze dataverzameling voor geregistreerde fondsen te verhogen via het contacteren van een meerderheid van de fondsbeheerders met producten geregistreerd op de Belgische markt bij de FSMA. Het is de bedoeling om in de komende jaren een gelijkaardige oefening te doen voor verzekeringsproducten.

Verfijnen van ontvangen gegevens

Om de gegevens van deze studie te verfijnen, werkt Forum Ethibel samen met de Universiteit van Antwerpen en de deelnemende financiële instellingen. Dit is in eerste instantie van belang om dubbeltellingen te beperken, gezien sommige producten onder verschillende *gedaantes* worden aangeboden. Zo kunnen belegde vermogens via een tak 23-levensverzekering in een beleggingsfonds terecht komen dat al werd opgenomen in de studie. De belegde vermogens in zo'n levensverzekeringen herleiden we bijgevolg naar nul euro.

Ook dakfondsen (beleggingsfondsen die de gehele portefeuille of een groot gedeelte ervan in andere beleggingsfondsen beleggen) houden een risico op dubbeltellingen in. We vragen financiële instellingen die duurzame dakfondsen aanbieden naar de aanwezigheid van mogelijke dubbeltellingen, met name beleggingen in andere eigen duurzame beleggingsfondsen. Bij dakfondsen die beleggen in duurzame fondsen van andere aanbieders die in deze studie zijn opgenomen kunnen dubbeltellingen niet volledig uitgesloten worden.

Er is direct contact met de financiële spelers, wat inzichten biedt in hun SFDR-classificatie en duurzaamheidsstrategieën. We controleren dit steekproefsgewijs op basis van publiek beschikbare informatie. Zo kunnen we nagaan of de minimale vereisten worden toegepast.

Deelnemers

De studie focust op productontwikkelaars/-eigenaars in plaats van de distributeurs: Belfius bank verdeelt bijvoorbeeld financiële producten van zowel de eigen vermogensbeheerder – Belfius Asset Management – als van Candriam. In het tweede geval fungeert Belfius dus als distributeur van door Candriam beheerde producten. Binnen deze studie rekenen we deze producten bij de activa van Candriam, ondanks de verdeling ervan door Belfius. De activa van Belfius worden enkel bepaald door de producten gecreëerd/in bezit van Belfius AM.

Toepassingsgebied

In vorige edities van de ERSIS studie hebben we telkens gefocust op retail investeerders. Vanaf 2025 verbreden we de scope tot institutionele investeerders. We doen dit om een volledig beeld te geven van duurzame beleggingen op de Belgische markt. Omdat we de data per beleggingsproduct opvragen en niet per klant, kunnen we enkel een globaal idee geven van institutionele investeerders. We kunnen de volumes per type investeerder niet weergeven.

We observeren dat vermogensbeheerders de termen ‘retail’ en ‘institutioneel’ niet op een consistente manier hanteren. Omdat elke deelnemer volgens hun eigen intern begrip van de termen de data leveren, kan het dat de data verschillen in categorisering en dus in totale volumes. De deelnemers kunnen niet altijd de data splitsen volgens onze definitie. Om toch wat duiding te geven rond deze twee concepten lichten we toe wat wij verstaan onder de termen:

- Onder *retail investeerders* vallen particulieren die voor hun eigen rekening investeren of sparen. Bijvoorbeeld: particuliere spaarrekeningen, individuen die in fondsen investeren, pensioensparen van de derde pijler. Zelfstandigen die beleggen voor hun pensioen horen hier ook bij.
- *Institutionele investeerders* zijn instellingen die de beschikking krijgen over gelden die ze moeten beleggen en de taak op zich nemen die namens klanten of begunstigten grote bedragen te beheren en te beleggen, meestal met een gemeenschappelijk doel. Het gaat bijvoorbeeld over pensioenfondsen, stichtingen of lokale overheden.

Specifieke methodologie pensioensparen

We onderzochten de producten van de tweede en de derde pensioenpijler. Echter, pensioenfondsen en collectieve verzekeringen aangeboden door de werkgever nemen we niet op in onze studie. Deze investeringen horen bij institutionele investeerders. Omdat we de gegevens opvragen bij de vermogensbeheerders en niet bij de institutionele klanten, hebben we geen zicht op de volumes in die specifieke categorie. Vermogensbeheerders die aan deze studie deelnamen, gaven geen volumes door voor institutionele klanten binnen de pensioenspaarproducten.

De analyse is uitgevoerd op basis van informatie van een beperkt aantal actoren. De gegevens in verband met de tweede pijler in deze steekproef kunnen daarom onvolledig of onderschat zijn.

Voor meer informatie over pensioenen van de tweede pijler verwijzen wij u naar het onderzoek van PensioPlus²⁰ over financiële en niet-financiële gegevens, inclusief een analyse over de integratie van ESG en duurzame ontwikkeling.

²⁰ <https://pensioplus.be/nl/publicaties/>

Specifieke methodologie privaat bankieren

Enkel fondsen en discretionaire mandaten zijn verplicht onderworpen aan de **SFDR**. Concreet zijn dit alle fondsen binnen privaat bankieren (in welk mandaat of vorm ook) en directe lijnen binnen een discretionair mandaat. Voor onze studie komt dus in aanmerking: beleggingsproducten binnen mandaten en directe lijnen in artikel 8- of 9-mandaten. Directe lijnen in advies of execution-only mandaten worden dus niet meegeteld.²¹

Ook merken we op dat we het minimale instapbedrag om een beroep te kunnen doen op een private bankier niet meenemen in onze studie. Dit instapbedrag verschilt van aanbieder tot aanbieder. Daarenboven verandert de minimale inlage voor één en dezelfde aanbieder soms doorheen de jaren. Zo bedroeg de instapdrempel voor **KBC Private Banking** tot 2022 één miljoen euro. Deze drempel is in 2023 verlaagd naar 250.000 euro.

Het is belangrijk te onthouden dat het grootste deel van dit privé beheerd vermogen in deze studie beheerd is in fondsen, welke opgenomen zijn in het vorige deel van de studie. Het is dus niet zo dat de cijfers van privaat bankieren kunnen opgeteld worden bij het totaal vermogen belegd in beleggingsfondsen. In het algemeen vertegenwoordigt privé beheerd vermogen een groot deel van het duurzaam beheerd vermogen, wat het belang aantoont van hun duurzaamheidsaanpak te onderzoeken.

²¹ Private banken hebben een eigen systeem om deze lijnen als duurzaam te classificeren, maar omdat die niet met elkaar vergelijkbaar zijn, beschouwen we ze out of scope.

Deel II: Inzicht in duurzame investeringen

De duurzaamheidsstappen van de EU: vooruit of achteruit?

Het jaar 2024 betekende een kantelpunt in het duurzaamheidsbeleid in de EU, met de lang verwachte uitrol van belangrijke regelgevingskaders zoals de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD).

Echter, terwijl deze initiatieven werden uitgerold werden ze al snel geconfronteerd met vragen ter verduidelijking, vereenvoudiging en uitstel. Die werden beantwoord in de ‘Omnibus Regulering²²’ van de Europese Commissie, aangekondigd begin 2025. Dit heeft zowel de ambitie als de complexiteit blootgelegd van het inbedden van duurzaamheid in het Europese bedrijfslandschap. De CSRD kreeg ondanks brede aanvankelijke steun, af te rekenen met toenemende kritiek van lidstaten en bedrijfsverenigingen, die de nieuwe vereisten omschreven als overdreven ingewikkeld, vooral voor kleinere ondernemingen. Het brede toepassingsgebied en hoge graad van detail van de richtlijn in niet-financiële rapportering zorgde voor bezorgdheden over buitensporige administratieve kosten en beperkte nalevingsmogelijkheden, in het bijzonder in het licht van verschillende nationale standaarden.

Op 9 september 2024 stelde de voormalige ECB-voorzitter zijn verslag “De Toekomst van Europese Concurrentiekracht” voor²³, dat diende als kritische achtergrond voor het lopende beleidsdebat. Draghi’s verslag onderstreepte het belang van samenhang in regelgeving en benadrukte dat Europa’s groene en digitale transities niet ten koste mogen gaan van economische dynamiek en wereldwijde concurrentiekracht.

Het verslag De Toekomst van Europese Concurrentiekracht - enkele belangrijke bevindingen

1. De EU staat voor een groeiende concurrentiekloof tegenover de VS, gedreven door achterblijvende productiviteit en innovatie.

Het verslag benadrukt dat het reële beschikbare inkomen per inwoner van de EU sedert 2000 slechts met de helft van het Amerikaanse tempo is gegroeid, wat grotendeels te wijten is aan een uitgesproken vertraging in productiviteitsgroei. Deze achterstand wordt toegeschreven aan Europa’s statische industriële structuur en ondermaatse prestaties in snelgroeiende, technologie-gedreven sectoren²⁴.

2. Demografische verschuivingen betekenen dat productiviteit de toekomstige groei moet aandrijven.

Groei kan niet meer steunen op een uitbreiding van de beroepsbevolking, aangezien die in de EU die naar verwachting tegen 2040 jaarlijks met bijna 2 miljoen zal krimpen. Het behouden van zelfs de huidige BBP-niveaus zal aanzienlijke productiviteitsverbeteringen vereisen²⁵.

²² https://commission.europa.eu/document/download/892fa84e-d027-439b-8527-72669cc42844_en?filename=COM_2025_81_EN.pdf

²³ https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en

²⁴ https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en

²⁵ https://commission.europa.eu/news/eu-economy-projected-moderately-grow-amid-global-economic-uncertainty-2025-05-19_en

3. Het wegwerken van de innovatieachterstand is de topprioriteit, vooral in geavanceerde technologieën.

Het verslag roept op tot een grondige heroriëntatie naar innovatie, vooral op vlakken zoals artificiële intelligentie en digitale technologieën. Europa's falen om onderzoek om te zetten in schaalbare bedrijven wordt geïdentificeerd als een kritieke zwakte, verergerd door inconsistente en restrictieve regelgeving. Het verslag dringt aan op een verschuiving naar een innovatie gedreven model, investeringen in vaardigheden, en een regelgevingskader die de commercialisering en opschaling van nieuwe technologieën binnen de EU ondersteunt²⁶.

4. Decarbonisatie en concurrentiekracht moeten samen worden nagestreefd door middel van gecoördineerde actie.

De ambitieuze klimaatdoelstellingen van de EU worden beschouwd als zowel een uitdaging als een opportuniteit. Het verslag waarschuwt dat zonder een samenhangende en concurrentievriendelijke benadering van decarbonisatie, er een risico bestaat op het ondermijnen van industriële competitiviteit²⁷. Op maat gemaakte actieplannen voor energie-intensieve sectoren, ondersteuning voor milieuvriendelijke industriële transitie, en technologie-neutrale beleidsmaatregelen worden aanbevolen om ervoor te zorgen dat klimaatactie Europa's economische basis versterkt, in plaats van verzwakt.

Het Omnibus vereenvoudigingspakket

Als reactie op deze toenemende bezorgdheden onthulde de Europese Commissie het zogeheten 'Omnibus' vereenvoudigingspakket (Omnibus-pakket) op 26 februari 2025. Deze richtlijn is onderverdeeld in twee afzonderlijke categorieën, Omnibus I en Omnibus II. Omnibus I omvat de "Stop the Clock" maatregel, en is in werking sinds april 2025. De maatregel heeft tot doel de rapportagetermijnen uit te stellen voor bedrijven die onder de richtlijn inzake niet-financiële rapportage door bedrijven (CSRD) en de richtlijn inzake het onderzoek ('due diligence') naar duurzaamheid van eigen bedrijfsactiviteiten en partners in de waardeketen (CSDDD) vallen. De maatregel kreeg de steun van meer dan 80% van de leden van het Europees Parlement (MEP's)²⁸. Omnibus II heeft tot doel het duurzaamheidskader van de EU te heroriënteren door de rapportageverplichtingen te stroomlijnen, het toepassingsgebied ervan te beperken en de rapportagecriteria ingrijpend te wijzigen. Over dit voorstel moet echter nog worden gestemd en er bestaat nog geen consensus over de manier waarop het de komende jaren zal worden uitgevoerd.

26 https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/2025-annual-single-market-and-competitiveness-report_en

27 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/spring-2025-economic-forecast-moderate-growth-amid-global-economic-uncertainty_en

28 <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20250331IPR27557/sustainability-and-due-diligence-meps-agree-to-delay-application-of-new-rules>

Materiële Wijzigingen in de Corporate Sustainability Reporting Directive

<i>Voor het Omnibus-Pakket</i>	<i>Na het Omnibus-Pakket Voorstellen waarover gestemd is of waarover nog gestemd moet worden</i>
Golf 1 bedrijven: rapporteren in 2025 over gegevens van 2024	Golf 1 bedrijven: geen wijziging van de rapportagedatum
Grote ondernemingen met minstens 2 van 3 onderstaande eigenschappen: • minstens 500 werknemers gemiddeld en/of • minstens € 25 miljoen totale balans en/of • minstens € 50 miljoen netto-omzet	(Moet worden gestemd) Toepassingsgebied gewijzigd naar: • minstens 1000 werknemers en/of • minstens € 25 miljoen totale balans en/of • minstens € 50 miljoen netto-omzet
Golf 2 bedrijven: rapporteren in 2026 over gegevens van 2025	(Gestemd) Golf 2 bedrijven: rapport in 2028 over de gegevens van 2027
Grote ondernemingen met minstens 2 van 3 onderstaande eigenschappen: • minstens 250 werknemers gemiddeld en/of • minstens € 25 miljoen totale balans en/of • minstens € 50 miljoen netto-omzet	(Moet worden gestemd) Toepassingsgebied gewijzigd naar: • minstens 1000 werknemers (waarbij bedrijven tot 1000 werknemers niet langer verplicht zijn te rapporteren. De waardeketeninformatieverzoeken kunnen worden ingewilligd door de VSME-standaard.) • minstens € 25 miljoen totale balans en/of • minstens € 50 miljoen netto-omzet
Golf 3 bedrijven: rapporteren in 2027 over gegevens van 2026	(Gestemd) Golf 3 bedrijven: rapport in 2029 over de gegevens van 2028
- Beursgenoteerde kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) (met niet meer dan 2 van 3 onderstaande eigenschappen): • meer dan 250 werknemers gemiddeld en/of • meer dan € 25 miljoen totale balans en/of • meer dan € 50 miljoen netto-omzet - Kleine en niet-complexe financiële instellingen (die grote of beursgenoteerde kmo's zijn) - Captive verzekerings- en herverzekeringsondernemingen (die grote of beursgenoteerde kmo's zijn) - Optie om niet deel te nemen beschikbaar tot 2028	(Moet worden gestemd) Uitsluiting van beursgenoteerde kmo's van het toepassingsgebied.

De richtlijn stelt de implementatie van belangrijke duurzaamheids- en due diligence-regels uit, waardoor lidstaten en bedrijven meer tijd krijgen om zich voor te bereiden. Er is een herziening van het toepassingsgebied en inhoud van rapportagevereisten, waarbij de focus verschuift van de rapportage van specifieke meetpunten naar een meer principe-gebaseerde benadering in bepaalde domeinen.

Onder de herziene tijdslijn van de CSDDD zullen grote EU-bedrijven (met meer dan 5.000 werknemers en 1,5 miljard euro netto-omzet) en vergelijkbaar grote niet-EU-bedrijven die binnen de EU opereren nu hun due diligence-rapportageverplichtingen aanvaarden in 2027, wat een uitstel van één jaar betekent. Ook lidstaten zullen ook voordeel halen uit deze verlengde omzettingsperiode, aangezien het een grondigere afstemming met nationale rechtssystemen mogelijk maakt.

Het is belangrijk op te merken dat de CSDDD ook ingrijpende wijzigingen zal ondergaan in het Omnibus II-voorstel. Het begrip “belanghebbenden” zal bijvoorbeeld worden beperkt. Ook zullen er minder stappen in het due diligence-proces zijn waarbij belanghebbenden moeten worden betrokken. Voorts wordt voorgesteld om de frequentie waarmee due diligence-maatregelen worden beoordeeld, te verlengen van 1 tot 5 jaar. Ten slotte zal ook de verplichting om handelsbetrekkingen te beëindigen (voorheen beschouwd als een laatste redmiddel)²⁹ worden geschrapt.

Hoewel het Omnibus-pakket door bedrijven wordt gezien als een manier om hun administratieve lasten te verlichten, waarschuwt men dat het uitstellen en versimpelen van duurzaamheidsrapportering de vooruitgang van de Europese duurzaamheidsdoelstellingen zou kunnen vertragen³⁰. Vereenvoudiging kan bedrijven in staat stellen zich toe te spitsen op betekenisvolle duurzaamheidsacties³¹, maar critici stellen dat het transparantie en verantwoordingsplicht zou kunnen verminderen³². Uiteindelijk zal het effect afhangen van de vraag of het herziene kader hoge standaarden kan handhaven terwijl het de concurrentiekracht ondersteunt. Het Bureau van de Hoge Commissaris voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties (OHCHR) heeft onlangs ook haar bezorgdheid geuit over de verzwakking van de CSDDD. Het OHCHR heeft verklaard dat deze wijzigingen, eenmaal doorgevoerd, kunnen leiden tot een discrepantie met internationale normen, in het bijzonder met de VN-richtlijnen inzake bedrijfsleven en mensenrechten³³.

29 <https://accountancyeurope.eu/wp-content/uploads/2025/03/250226-Omnibus-CS3D-provisions-Accountancy-Europe.pdf?v1>

30 <https://normative.io/insight/the-omnibus-simplification-package-explained/>

31 <https://normative.io/insight/the-omnibus-simplification-package-explained/>

32 <https://www.sweep.net/blog/eu-omnibus-esg-regulation-what-businesses-need-to-know>

33 <https://europe.ohchr.org/news-events/news/ohchr-raises-concerns-over-omnibus-proposal-risks>

Fondsnaamgeving en Marketing

Om beter af te stemmen op de lopende ontwikkeling in niet-financiële rapportering, zijn de AIFMD en UCITS richtlijnen herzien in maart 2024. Op basis van deze herzieningen kreeg de European Markets Security Authority (ESMA) een mandaat om alternatieve naamgevingsrichtlijnen te ontwikkelen. Deze gelden voor nieuwe fondsen vanaf 15 september 2024, en voor bestaande fondsen vanaf 15 maart 2025. De richtlijnen bevatten volgende elementen^{34,35}:

- Elk fonds met woorden gerelateerd aan milieu, maatschappij of bestuur (ESG) in de naam moet ten minste 80% van de activa hebben die voldoen aan ESG-doelstellingen volgens de bindende elementen van de vermelde investeringsstrategie.
- De richtlijnen specificeren voor welke termen een fonds uitsluitingen moet hebben conform de Climate Transition Benchmarks (CTB), en voor welke uitsluitingen van Paris-aligned Benchmarks (PAB) gerespecteerd moeten worden.
- De richtlijnen categoriseren termen gerelateerd aan milieu, maatschappelijk, bestuur, transitie, duurzaamheid en impact door specifieke voorbeelden te geven van wat toegelaten is. Bijvoorbeeld, fondsen die “duurzaamheid” gebruiken moeten zich ertoe verbinden om zinvol te investeren in duurzame investeringen volgens SFDR-definities.

In januari 2025 schatte Morningstar³⁶ dat omwille van deze richtlijnen tussen 30% en 50% van de fondsen die binnen het toepassingsgebied vallen hun namen zullen wijzigen.

Andere ontwikkelingen geleid door ESMA omvatten³⁷:

- ESG-rating: op 2 mei publiceerde de ESMA een overlegdocument over voorgestelde Regulatory Technical Standards (RTS) die onder de EU ESG Rating regelgeving vallen. Dit bevat vragen over informatie die door ESG-ratingbureaus moet worden verstrekt om autorisatie en erkenning te krijgen. Dit zijn noodzakelijke maatregelen om over te gaan met belangenconflicten en informatie die moet worden bekendgemaakt aan klanten en het publiek. Een eindrapport gemaakt door ESMA wordt verwacht tegen oktober 2025.
- Digitalisering van financiële rapportage: dit overlegdocument dient om te analyseren hoe het European Single Electronic Format (ESEF) kan worden toegepast op duurzaamheidsrapportering. Het bevat voorstellen voor het labelen van (data tags³⁸) ERS-verklaringen en artikel 8-rapportages en het labelen van IFRS-geconsolideerde financiële overzichten.
- Regels voor externe beoordelaars van Europese Green Bond-regels: op 4 april heeft de ESMA een overlegdocument gepubliceerd om de definitieve lijst aan regels voor externe EU Green Bond-beoordelaars samen te stellen. Dit dekt meerdere aspecten van het reviewproces. De ontwerp RTS moet uiterlijk in december 2025 worden voorgelegd aan de Europese Commissie.

³⁴ *EU finalises investment fund labels to combat greenwashing | Reuters*

³⁵ *ESMA Guidelines establish harmonised criteria for use of ESG and sustainability terms in fund names*

³⁶ <https://www.morningstar.com/business/insights/research/eu-guidelines-on-esg-funds-names>

³⁷ *ESMA News | European Securities and Markets Authority*

³⁸ *ESMA32-2009130576-3024 CP ESEF RTS - marking up rules for sustainability reports and financial notes and EEAP RTS*

Besluit

Samenvattend weerspiegelen de recente duurzaamheidshervormingen van de EU een evenwichtsoefening tussen ambitie en praktische haalbaarheid. Ten eerste pakken het uitgestelde tijds kader en de vereenvoudigingen het Omnibus-pakket bezorgdheden aan over regelgevingscomplexiteit en concurrentiekracht. Dit helpt vooral voor kleinere bedrijven, maar het riskeert ook vooruitgang te vertragen. Ten tweede betekenen ESMA's nieuwe fondsnaamgeving en ESG-ratingrichtlijnen een duidelijke stap voorwaarts voor transparantie en anti-greenwashing in duurzame financiering³⁹. Ten slotte benadrukt het Draghi-verslag de noodzaak voor de EU om haar concurrentie- en innovatieachterstand weg te werken, vooral in geavanceerde technologieën, en suggereert het dat een meer samenhangende, innovatievriendelijke regelgevingsomgeving duurzaamheidsuitdagingen kan omzetten in economische kansen. Samen duiden deze ontwikkelingen op een pragmatische evolutie van het duurzaamheidsbeleid binnen de EU, die ernaar streeft milieudoelstellingen af te stemmen op economische dynamiek en marktintegriteit.

39 Een poging fondsnamen te verder reguleren kan tot verwarring leiden bij particuliere beleggers door de complexe en veranderende terminologie. In plaats van enkel hier op te focussen, is ook het vaststellen van minimale productstandaarden nuttig. Deze benadering heeft het potentieel om particuliere beleggers de broodnodige duidelijkheid en bescherming te bieden.

Diversiteit op de Europese fondsenmarkt

Net als voor de Belgische markt, is het waardevol een overzicht te hebben van hoe op Europees niveau duurzaam wordt belegd. Daarom worden hieronder enkele statistieken en bevindingen toegelicht.

De Europese markt voor duurzaam beleggen wordt grotendeels gestuurd door EU-regelgeving. Het vorig stuk geeft een overzicht van de meest recente veranderingen in wetgeving die impact hebben op financiële producten.

Dit overzicht bevat een korte introductie tot de evolutie in enkele Europese landen. Ierland en Luxemburg enerzijds vertegenwoordigen de twee grootste fondsenmarkten in Europa. Bovendien zijn het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland interessant, omdat fondsen die daar worden beheerd niet moeten voldoen aan de EU-wetgeving. Daarom wordt er op deze landen dieper ingegaan.

Ten slotte wordt besproken hoe financiële duurzaamheidslabels in belangrijke mate kunnen inspelen op nationale (en dus culturele) verschillen tussen beleggersgroepen.

Europese statistieken volgens de SFDR regelgeving

De European Fund and Asset Management Association (EFAMA) factsheet⁴⁰ van januari 2025 geeft een overzicht van de totale activa voor ICB's en Alternatieve ICB's (AICB's) in Europese landen. De netto activa van ICB's⁴¹ bedroegen 12,8 biljoen euro, terwijl de netto activa van AICB's 5,3 biljoen euro bedroegen.

Volgens een SFDR-studie van EFAMA bleef in 2024 het aandeel artikel 8-fondsen stabiel, omdat de toename in artikel 8 activa gelijke tred hield met de toename aan netto activa in Europese fondsen⁴². Eind 2024 bedroegen de netto activa van artikel 8-fondsen 9,14 biljoen euro (51% van 12,8 + 5,3 biljoen euro).

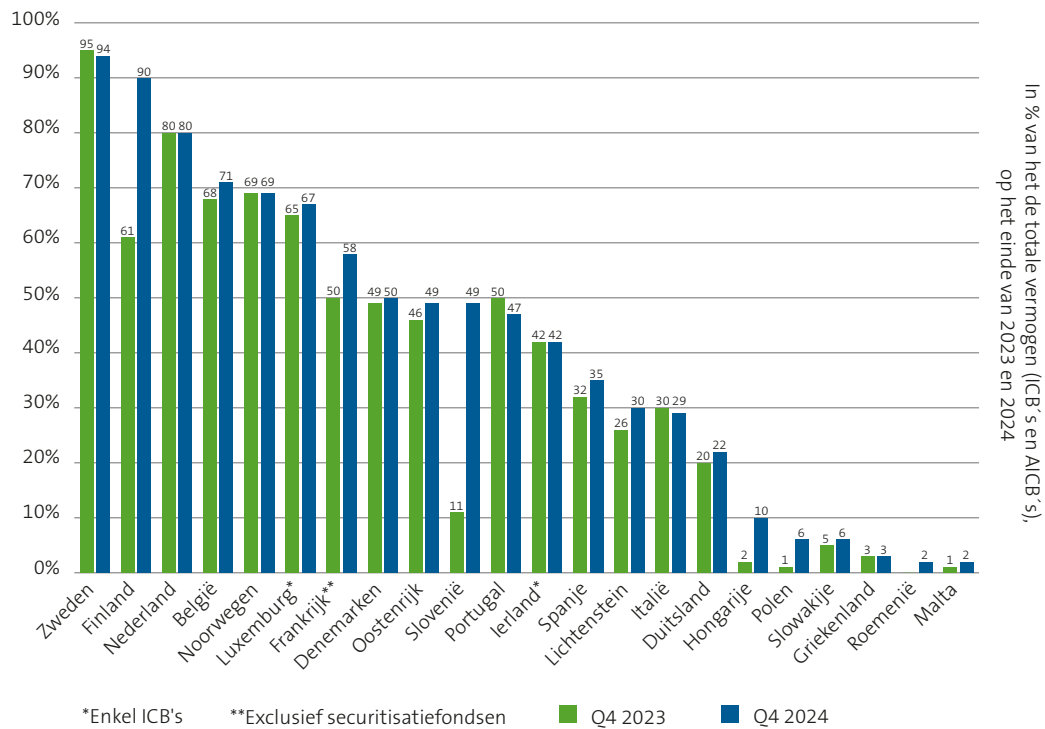
2024 werd gekenmerkt door een netto uitstroom uit artikel 9-fondsen in Europa, van 365 naar 353 miljard euro. Dit vertegenwoordigt 2% van het totaal volume ICB's en AICB's in de studie. De daling komt deels door een voorzichtige interpretatie van een verduidelijking door ESMA uit 2022, waarin staat dat 100% van artikel 9-fondsen moet worden belegd met een duurzame doelstelling. Bovendien desinvesteerden beleggers in 2023 en 2024 van actieve aandelenfondsen, terwijl het netto vermogen in artikel 9-fondsen juist wordt gedomineerd door actief beheer, in tegenstelling tot passieve ETF's. Onderstaande grafieken tonen het percentage artikel 8 en artikel 9-fondsen per land. Dit toont dat adoptie het hoogste is in de Scandinavische landen, de Benelux en Frankrijk. EFAMA geeft aan dat ondanks de lage adoptie in de Centrale Europese landen, het percentage in deze landen wel is gestegen in 2024.

⁴⁰ <https://www.efama.org/sites/default/files/efama-fact-sheet-january-2025.pdf>

⁴¹ Zonder het Verenigd Koninkrijk, Zwitserland en enkele kleinere fondsenmarkten die niet in de SFDR studie van EFAMA werden opgenomen

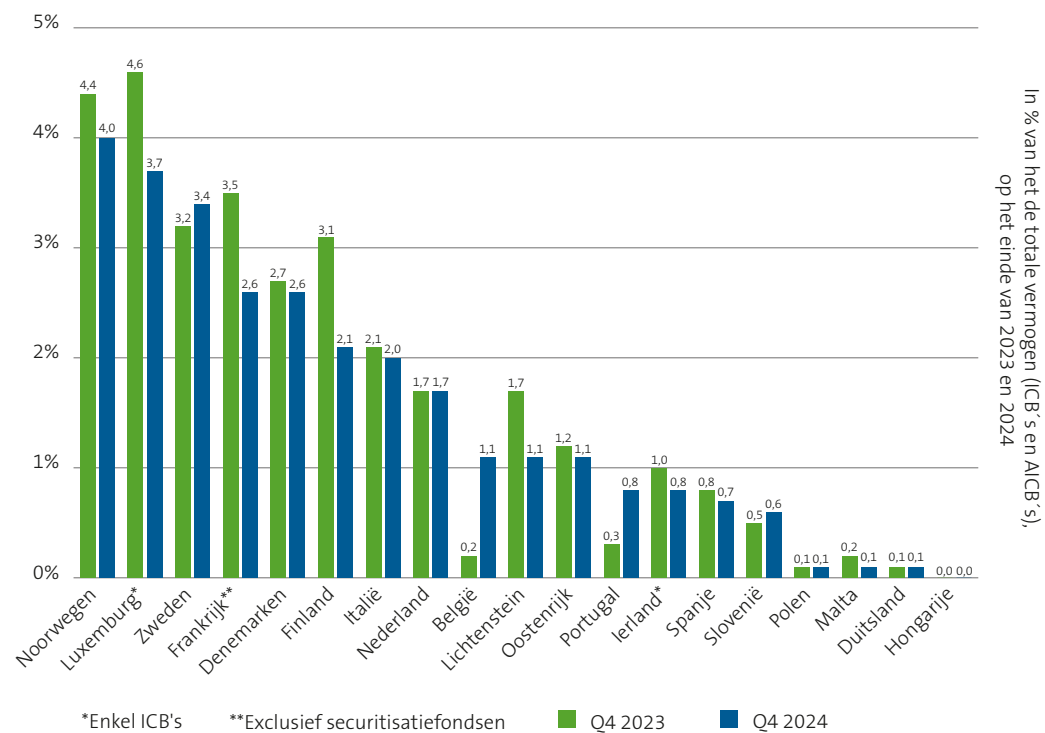
⁴² <https://www.efama.org/sites/default/files/files/market-insights-21-the-sfdr-fund-market.pdf>

Figuur 22: Marktaandelen artikel 8-fondsen per land

Bron: EFAMA.

Figuur 23: Marktaandelen artikel 9-fondsen per land

Bron: EFAMA.

Evoluties in Zwitserland

Swiss Sustainable Finance (SSF) heeft een studie gemaakt over de ontwikkeling van duurzame financiering in Zwitserland in 2024⁴³. De overkoepelende organisatie voor Zwitserse fondsbeheerders, de **AMAS** (Asset Management Association Switzerland) definieert **twee categorieën** van duurzame investeringen: 170 miljard euro (10%) is geïnvesteerd met **enkel exclusies en/of ESG integratie**, terwijl de resterende 1 594 miljard kan gedefinieerd worden als **duurzame investeringen**. Deze zijn ofwel **‘aligned’ (ze volgen een best-in-class-, stewardship-, thematische of klimaatstrategie) ofwel ‘contributing’ (focus op stewardship of Impact)**⁴⁴. Dit wordt verduidelijkt in Tabel 5. Deze classificering is gebaseerd op de huidige marktpraktijk. Volgens SSF zorgt deze striktere aanpak ervoor dat de huidige groei van het volume ‘duurzame’ investeringen in Zwitserland eerder beperkt blijft.

Tabel 5: Classificatie van duurzame beleggingen volgens de AMAS zelfregulering

Eigenschap duurzaamheidsdoel	Duurzaamheidsaanpak
‘Alignment’	Positieve selectie (‘best-in-class’)
	Standaard actief aandeelhouderschap (proxy voting en/of engagement)
	Thematisch investeren
	Afstemming op de klimaatdoelstellingen
‘Contribution’	Doelgericht actief aandeelhouderschap (als onderdeel van een engagement strategie)
	Impact investeren
Niet voldoende voor een referentie naar duurzaamheid	Niet meer dan een combinatie van enkel ESG-integratie en/of exclusie en/of proxy voting.

In de studie zijn volumes ook voor het eerst geclassificeerd volgens een methodologie ontwikkeld door **Eurosif**, de Universiteit van Hamburg, de Sustainable Finance Research Group en Advanced Impact Research (AIR). De methodologie dient in eerste instantie om marktstudies over duurzame investeringen op Europees niveau te standaardiseren, en niet als voorstel voor integratie in wettelijke kaders. Beleggingen met **ESG-basiskennmerken** moeten bindende exclusies of positieve screening hebben, **‘geavanceerde ESG beleggingen’** beide, én er is een 20% reductie van het beleggingsuniversum nodig. Voor **‘impact-gealigneerde beleggingen’** moeten investeringen gealigneerd zijn met een algemeen erkende positieve impact categorie die kan worden gemeten, terwijl voor **‘impact-genererende’** beleggingen

⁴³ <https://www.sustainablefinance.ch/api/rm/9XK8B8D89C9HCHU/ssf-2024-ms-master-final-2.pdf>

⁴⁴ <https://www.am-switzerland.ch/en/self-regulation/sustainable-finance-self-regulation#:~:text=With%20this%20in%20mind%2C%20AMAS%20has%20developed%20a,subject%20to%20binding%20organisational%2C%20reporting%20and%20disclosure%20obligations.>

aantoonbare impact nodig is, en een actief aandeelhouderschap van de investeerder⁴⁵. In onderstaande tabel van Eurosif wordt duidelijk hoe de methodologie zowel de categorieën van de SFDR en de Britse Financial Conduct Authority (FCA – zie ook de uitleg over de SDR) in rekening neemt.

Tabel 6: Dekking van Eurosif methodologie (vergelijking met de SFDR en FCA richtlijnen)

Categorieën	ESG basis-kenmerken	Geavanceerde ESG	Impact-Gealigneerd	Impact-Genererend
SFDR artikel 8	✓	✓	✓	✓
SFDR artikel 9			✓	✓
FCA			Sustainability Focus Sustainability Improvers	Sustainability Impact

Bron: Eurosif

Eind 2023 bedroegen de Zwitserse duurzame beleggingen 1 764 miljard euro, waarvan 868 miljard (49%) **ESG-basiskenmerken** heeft, 195 miljard (11%) **‘geavanceerde ESG beleggingen’** zijn, 270 miljard (15%) **‘impact-gealigneerde’** beleggingen zijn. De resterende 430 miljard zijn **‘impact-genererend’** (24%)⁴⁶.

De aanpak van duurzame financiering in Zwitserland is dus vooral gebaseerd op **zelfregulering** (bijvoorbeeld door AMAS). In 2024 gebeurden echter enkele belangrijke veranderingen in de Zwitserse duurzame financieringsregulering^{47, 48}:

- De Federale Raad heeft een consultatieronde gehouden over essentiële parameters aan te pakken in de niet-financiële rapportage vereisten van de Zwitserse ‘Code of obligations’. Voor een groot deel van de Zwitserse asset managers is het mogelijk aan de voorgestelde rapportagevereisten te voldoen door afstemming op de TCFD.
- Een herziening van de Zwitserse CO₂-wet, die geldt sinds 1 Januari 2025. Deze wet heeft als doel tegen 2030 Zwitserse CO₂-emissies te halveren. Er werden geen extra heffingen geïntroduceerd, maar er zal eerder gebruik gemaakt worden van gerichte subsidies om investeringen in de juiste richting te sturen. Dit betekent dat de Zwitserse Financiële markt autoriteit (FINMA) en de Zwitserse nationale bank (SNB) actief klimaatrisico’s in kaart moeten brengen, en oplossingen rapporteren.

⁴⁵ <https://www.eurosif.org/press-room/eurosif-publishes-new-sri-methodology/#:~:text=Eurosif%20today%20published%20a%20new%20methodology%20for%20the,the%20proposed%20investment%20categories%20and%20its%20core%20features.>

⁴⁶ De cijfers uit de studie zijn omgerekend van CHF naar EURO met behulp van een wisselkoers van 0,942 CHF/EURO van de ECB op 31/12/2024. https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/eurofxref-graph-chf.en.html

⁴⁷ <https://www.sustainablefinance.ch/api/rm/9XK8B8D89C9HCHU/ssf-2024-ms-master-final-2.pdf>

⁴⁸ https://www.sustainablefinance.ch/en/resources/regulation/switzerland.html#anchor_YTEWZ

- Samen met deze herziening is ook een aanpassing gemaakt aan het erkennen van klimaat gerelateerde greenwashing. Dit kon vroeger enkel op basis van wetgeving op misleidende verklaringen, maar nu wordt elk statement over klimaatimpact zonder goede motivering als onfair beschouwd. Het vormt een aanvulling op het Zwitserse systeem van zelfregulatie.

Luxemburg

Luxemburg blijft de grootste vestigingsplaats van fondsen in Europa. 35% van de netto vermogen artikel 8-fondsen is geïnvesteerd in Luxemburg (EFAMA). De meeste veranderingen in duurzame investeringen zijn te wijten aan EU-wetgeving. Er zijn echter enkele belangrijke ontwikkelingen op nationaal niveau. Allereerst kondigde minister van financiën Gilles Roth in april 2024 een 10-punten actieplan⁴⁹ aan dat de komende vijf jaar richting moet geven aan een duurzaam financieel ecosysteem in Luxemburg. Dit strategisch plan richt zich op het verbeteren van de transparantie, het bevorderen van ESG-integratie en het stimuleren van innovatie in duurzame financiering. Daarnaast heeft de *Commission de Surveillance du Secteur Financier* (CSSF)⁵⁰ in 2024 een plan voor een betere onafhankelijke verificatie gelanceerd, waarin het belang wordt benadrukt van transparantie, rapportering en ESG-integratie en risicobeheer in de financiële sector.

De studie 2024 Sustainable Finance in Luxembourg van het Luxembourg Sustainable Finance Initiative (LSFI)⁵¹ toont gedetailleerde duurzame financiële evoluties voor de Luxemburgse markt. Luxemburg heeft zich bijvoorbeeld ontpopt als de belangrijkste vestigingsplaats voor fondsen die onder de verordening van het **Europees Fonds voor langetermijninvesteringen (ELTIF)** vallen. Deze verordening werd in 2015 geïntroduceerd als een kader om beleggingen op lange termijn in de Europese 'reële' economie te vergemakkelijken. De fondsen (ELTIFs) kunnen zorgen voor de financiering van infrastructuurprojecten en duurzame energie maar ook voor niet-beursgenoteerde bedrijven of KMO's om zo innovatie te stimuleren. Ze vormen zo een alternatief voor traditionele bankfinanciering⁵². ELTIFs zijn niet per definitie duurzaam, maar moeten wel voldoen aan de SFDR regelgeving en hebben vaak een duurzaamheidsperspectief. Aangezien pas in 2024 technische standaarden zijn gepubliceerd door de EU, is de toepassing door fondsenbeheerders nog beperkt tot ongeveer 20 miljard euro ^{53, 54, 55}. LSFI stelt dat "Luxemburg een aantrekkelijke hub blijft voor de lancering van ELTIFs dankzij zijn uitgebreide grensoverschrijdende distributienetwerk en robuuste infrastructuur voor fondsenbeheer".

49 <https://gouvernement.lu/dam-assets/documents/actualites/2024/04/23-roth-action-plan-sustainable-finance/minfin-244181-infographie-fr.pdf>

50 <https://www.cssf.lu/en/2024/03/the-cssfs-supervisory-priorities-in-the-area-of-sustainable-finance/>

51 <https://www.alfi.lu/en-gb/pages/setting-up-in-luxembourg/responsible-investing/european-sustainable-investment-funds-study-2024>

52 <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2015/760/oj/eng>

53 <https://am.jpmorgan.com/content/dam/jpm-am-aem/emea/regional/en/pdfs/eltif-101-investor-s-guide-to-eltif.pdf>

54 <https://www.linklaters.com/en/insights/publications/2021/november/eltifs-rise-and-shine>

55 https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/financial-markets/investment-funds_en

Ten slotte heeft van de vier landen die onder de loep genomen zijn enkel Luxemburg een onafhankelijke organisatie met en financieel duurzaamheidslabel in beheer: de vzw LuxFLAG. Op dit moment zijn er 261 fondsen met een LuxFLAG label.

Verenigd Koninkrijk^{56, 57}

Net als Zwitserland heeft het Verenigd Koninkrijk zijn eigen wettelijke kaders voor duurzaamheid. Het belangrijkste is de Sustainability Disclosure Requirements (SDR), die in 2024 werd geïmplementeerd als deel van de nationale Green Finance strategie. De regeling omvat vier verschillende, vrijwillige labels die minimumeisen stellen aan gelabelde fondsen: **‘Sustainability Focus’**, **‘Sustainability Impact’**, **‘Sustainability Improvers’** en **‘Sustainability Mixed Goals’**. Bovendien moeten ook 70% van de assets geïnvesteerd worden in lijn met het duurzaamheidsobjectief⁵⁸. Volgens de UK Sustainable Investment and Finance Association (UKSIF) staat deze regeling nog in de kinderschoenen, dus er zijn nog geen gegevens beschikbaar over het gebruik door fondsen. De Britse fondsenbeheersector heeft zich de afgelopen 12 maanden wel sterk toegelegd op SDR.

Voor 2025 verwacht UKSIF wijzigingen die de kapitaalstroom naar schone energieprojecten en -activa kan versnellen, zoals het opzetten van nieuwe publiek-private partnerschappen om privékapitaal te mobiliseren voor opkomende klimaattechnologieën (in Engeland). UKSIF verwacht dat er binnenkort ook goedkeuring zal komen van de duurzaamheidstransparantienormen IFRS S1 (algemene rapportage eisen) en IFRS S2 (klimaat gerelateerde rapportage standaarden). Dit zijn twee standaarden van de International Sustainability Standards Board (ISSB) die zullen worden gebruikt als basis voor de UK Sustainability Reporting Standards of SRS. IFRS S1 en IFRS S2 zijn up hun beurt sterk gealigneerd met de European Sustainability Reporting Standards (ESRS)⁵⁹. De Transition Plan Disclosures (TPD), een raamwerk om bedrijven te helpen hun transitieplan bekend te maken, moet dit ondersteunen.

Tot slot heeft het Verenigd Koninkrijk in 2024 een consultatieronde gehouden over de UK Green Taxonomy, en er was tot 19 Februari 2025 een consultatieronde voor de herwerking van de UK Stewardship code, waarbij de focus lag op een aanpassing van bestaande elementen⁶⁰. Het is opvallend dat ondanks Brexit het Verenigd Koninkrijk aan vergelijkbare wetgeving als de EU werkt, zeker nu de implementatie in de Verenigde Staten is vertraagd (de Securities and Exchange Commission heeft bijvoorbeeld onlangs haar steun voor de rapportage van klimaatrisico's ingetrokken⁶¹). Een vergelijking tussen de SDR en de SFDR leert ons onder andere het volgende⁶²:

56 <https://uksif.org/wp-content/uploads/2024/12/UKSIF-Perspectives-2025-Outlook.pdf>

57 <https://www.gov.uk/government/publications/sustainability-disclosure-requirements-implementation-update-2024>

58 <https://www.skadden.com/insights/publications/2024/01/fca-finalises-uk-sustainable-investment-rules#:~:text=On%2028%20November%202023%2C%20the%20UK%E2%80%99s%20Financial%20Conduct,for%20sustainability%20disclosure%20and%20investment%20labels%20%28SDR%20Rules%29.>

59 <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/supporting-implementation/issb-standards/esrs-issb-standards-interoperability-guidance.pdf>

60 <https://www.frc.org.uk/consultations/stewardship-code-consultation/>

61 <https://www.sec.gov/newsroom/press-releases/2025-58>

62 <https://www.weil.com/-/media/files/pdfs/2024/september/uk-sdr-and-eu-sfdr-comparing-and-contrasting.pdf>

- De UK Green Taxonomy is nog niet geïmplementeerd, terwijl de EU-taxonomie al een tijd in gebruik is. De SDR specificeert ook geen vaste bedrijven 'Principal Adverse Impact indicators' (PAI) en 'Do No Significant Harm' DNSH criteria, en vraagt enkel elke mogelijke negatieve impact te rapporteren.
- De minimumproportie duurzame investeringen is niet rechtstreeks gedefinieerd in de SFDR, maar in de ESMA aanbevelingen voor fondsennamen.
- De UK SDR wordt geïmplementeerd als een label, terwijl het oorspronkelijke doel van de SFDR louter rapportage is.
- Zowel SDR als SFDR vereisen rapportage op het niveau van fondsen en op het niveau van bedrijven. Beide vragen ook de rapportage van methodologieën en bronnen.

Ierland⁶³

Ierland is met 4,1 biljoen euro aan wereldwijd fondsvermogen (6% van het wereldtotaal) een belangrijke hub voor ESG-beleggingen. 18% van het Europese artikel 8-vermogen wordt in Ierland beheerd (EFAMA). Als lid van de EU volgt de Ierse financiële regelgeving de trends in de EU op de voet.

De *Ireland for Finance*-strategie schetst de nationale strategie voor duurzame financiering, waarbij de nadruk ligt op talent, innovatie en het ontwikkelen van de nodige instrumenten en kaders om de overgang naar net zero te ondersteunen. Belangrijke initiatieven in het kader van deze strategie zijn de oprichting van het International Sustainable Finance Centre of Excellence (ISFCOE) in Dublin en de lancering van een speciaal leernetwerk voor duurzame financiering door Skillnet Ireland in 2020⁶⁴. Op basis van werk door ISFCOE wordt de strategie aangepast⁶⁵.

Ierland focust net als Luxemburg op de introductie van ELTIFs via een nieuw hoofdstuk in het 'AIF Rulebook' van de Ierse Centrale Bank. Deze bieden de mogelijkheid in lange termijn projecten (zoals duurzame infrastructuur) te investeren⁶⁶.

Diversiteit

Het is interessant meer inzicht te krijgen op hoe gevoelig men in verschillende Europese landen is wat betreft duurzaam investeren. Een publiek beschikbare studie door de universiteiten van Amsterdam en Kassel⁶⁷ uit mei 2024 onderzocht de bereidheid tot ESG integratie in hun beleggingen voor Retail investeerders uit Frankrijk, Duitsland, Nederland, Polen en Spanje. Er kwamen enkele interessante feiten naar voor:

63 <https://www.ireland.ie/en/invest/ireland-for-finance/sustainable-finance/>

64 <https://www.ireland.ie/en/invest/ireland-for-finance/sustainable-finance/>

65 <https://isfcoe.org/wp-content/uploads/2024/07/ISFCOE-Sustainable-Finance-Legal-and-Regulatory-Study-2024.pdf>

66 <https://www.simmons-simmons.com/en/publications/cltoje31701jeti9sgxhzjsdz/ireland-is-eltif-2-0-ready>

67 Bron: Engler, Daniel and Gutsche, Gunnar and Smeets, Paul, *Why Do Investors Pay Higher Fees for Sustainable Investments? An Experiment in Five European Countries* (May 18, 2024). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4379189> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4379189>

- De studie bevestigt dat maatschappelijke voorkeuren sterk het aandeel duurzame investeringen beïnvloeden. Zo kan men stellen dat in een land met een sterke klimaatpolitiek een fonds met een klimaatfocus populairder zal zijn dan een fonds met een bredere focus.
- Investeerders met sterkere sociale voorkeuren zijn echter even gevoelig voor extra kosten als 'gewone investeerders'.
- Financiële kennis is een betere voorspeller van hoe investeerders reageren op extra kosten. Dit leidt bijvoorbeeld tot een verschil in de gevoeligheid voor kosten in Nederland en Duitsland, waar inwoners een hogere financiële geletterdheid hebben, versus de andere landen van de steekproef, waar inwoners minder sterk zijn geïnformeerd.

Er komen dus belangrijk factoren aan het licht die substantieel kunnen verschillen in de verschillende Europese fondsenmarkten. De verschillende duurzaamheidslabels spelen hier al deels op in door fondsen in te delen in verschillende categorieën, of specifieke sub-labels aan te bieden. Ze hebben bovendien elk een duidelijke geografische focus:

Tabel 7: Geografische focus per financieel duurzaamheidslabel

Het Towards Sustainability label richt zich op fondsen die in België worden aangeboden, maar telt ook fondsen buiten de Belgische markt.	
Label ISR kan enkel worden toegekend aan fondsen die in Frankrijk kunnen worden aangeboden (volgens de Autorité des Marchés Financières of AMF).	
Het Umweltzeichen label kan enkel voor fondsen in Oostenrijk aangeboden worden.	
Het FNG-Siegel is beschikbaar voor fondsen aangeboden in Oostenrijk, Liechtenstein, Duitsland of Zwitserland.	
Het Nordic Swan label is beschikbaar voor fondsen die in minstens één van de volgende landen beschikbaar zijn: Denemarken, Finland, IJsland, Noorwegen of Zweden ⁶⁸ .	
Het Greenfin label is een Frans label, maar legt geen geografische restricties op ⁶⁹ .	
Voor het LuxFLAG label moeten fondsen geautoriseerd zijn in een EU lidstaat of equivalent. Er is geen restrictie op waar de fondsen moeten worden aangeboden.	

⁶⁸ <https://www.svanen.se/en/funds/general-description-of-the-steps-to-an-approved-licence/>

⁶⁹ https://www.ecologie.gouv.fr/sites/default/files/documents/Referentiel_PCS_Greenfin_v2025.pdf

Sociale Media en Duurzaam Investeren

Socialemediabedrijven kampen met verschillende ESG-uitdagingen, voornamelijk op sociaal vlak en mensenrechten. Herhaaldelijk komen socialemediabedrijven in het nieuws met controverses, van datamisbruik tot negatieve impact op kinderen of de maatschappij⁷⁰. Dit roept de vraag op of dergelijke bedrijven duurzaam te noemen zijn en of ze bijgevolg thuis horen in een duurzaam beleggingsproduct. Om op die vraag te antwoorden toetsen we socialemediabedrijven aan een paar theoretische kaders binnen duurzaam beleggen.

Theoretisch kader: ESG en duurzaam beleggen

Het basiskader voor duurzaam beleggen is ESG analyse. Daarbij worden de ESG-gegevens van een bedrijf in haar geheel beoordeeld. De producten of diensten die het bedrijf levert, maken integraal deel uit van de analyse, maar zijn er slechts een onderdeel van. Sommige socialemediabedrijven zijn niet enkel actief als ‘sociaal media platform’, maar bieden ook andere diensten aan. De ESG-scores en controverses van die bedrijven zijn dus niet enkel gelinkt aan hun platformen⁷¹.

Verder werken ESG-scores met vastgelegde gewichten en interne indicatoren. Sommige data providers geven voorrang aan goed bestuur, andere leggen de nadruk op maatschappelijke of milieucriteria. Als data ontbreekt, maken enkele data providers bovendien prognoses op basis van gelijkaardige bedrijven. Verder nemen sommige data providers controverses mee in hun analyse, terwijl andere zich enkel op bedrijfsrapportage baseren. Die uiteenlopende benaderingen liggen mee aan de basis van de soms grote verschillen in ESG-scores⁷².

Analyse van ESG-scores

Om een beeld te kunnen krijgen van het duurzaamheidsgehalte van socialemediabedrijven volgt een analyse van de ESG-scores van de twaalf grootste socialemediabedrijven. De selectie gebeurde op basis van een combinatie van marktkapitalisatie, gemiddeld aantal maandelijkse gebruikers en gebruik in Europa. De onderstaande tabel geeft de publiek beschikbare ESG-scores van vier data providers: MSCI, Sustainalytics, S&P en esgbook.

Deze vier hanteren elk een andere methodologie en geven hun scores op een verschillende manier weer. MSCI geeft elk bedrijf een score van CCC voor ‘laggards’ tot AAA voor ‘leaders’. Sustainalytics geeft elk bedrijf een score van 0 voor ‘negligible risk’ tot 40+ voor ‘severe risk’. S&P en esgbook geven een score van 0 tot 100 met 100 als best mogelijke score. Daarnaast zijn sommige scores absoluut en andere relatief ten opzichte van de sector. Ook worden controverses door de ene wel en door andere niet opgenomen.

⁷⁰ Sentometrics

⁷¹ ERSIS 2022: <https://www.forumethibel.org/nl/publicaties/ersis-studies>

⁷² ERSIS 2022: <https://www.forumethibel.org/nl/publicaties/ersis-studies>

Er zijn duidelijke verschillen tussen de scores van de vier data providers. Zo krijgen zes bedrijven een afwijkende score van één van de vier data providers. **Meta** ontvangt van esgbook een gemiddelde score van 58,29, terwijl het door MSCI als 'laggard', door S&P als zwak en door Sustainalytics als 'high risk' wordt geclassificeerd. **Tencent** krijgt dan weer een betere 'low risk' score van Sustainalytics en een bovengemiddelde score van S&P, maar een eerder gemiddelde score van de andere twee. Van MSCI, S&P en esgbook krijgt **Pinterest** een zeer gemiddelde score, terwijl het van Sustainalytics een goede 'low risk' score krijgt. **Amazon** krijgt een zwakke score van S&P en een gemiddelde score van de andere.

Tabel 8: Scores per data provider

Bedrijven ⁷³	MSCI	Sustainalytics	S&P	esgbook
Meta Platforms, Inc. (Facebook, Instagram)	B Laggard	32,7 High Risk	32	58,29
Alphabet Inc. (YouTube)	BBB Average	24,9 Medium Risk	45	52,64
ByteDance (TikTok)	No data	No data	No data	No data
Tencent Holdings Limited (WeChat)	BBB Average	18,8 Low Risk	55	58,74
Spotify Technology S.A.	BBB Average	20,9 Medium Risk	22	38,96
X Corp.	No data	No data	No data	43,24
Microsoft Corporation (LinkedIn)	A Average	17,2 Low Risk	53	64,18
Amazon.com, Inc. (Twitch)	BBB Average	26,1 Medium Risk	22	58,15
Pinterest, Inc.	BB Average	17,8 Low Risk	41	57,42
Reddit, Inc.	BB Average	No data	No data	No data
Snap Inc.	BB Average	20 Medium Risk	46	47,44
Telegram FZ LLC	No data	No data	No data	No data

⁷³ Data verzameld in maart en april 2025:
<https://www.msci.com/web/msci/esg-ratings>
<https://www.spglobal.com/ratings>
<https://www.sustainalytics.com/esg-ratings>
<https://app.esgbook.com/dashboard>

De scores van Spotify en Snap vallen het meest op.

Spotify doordat het een slechte 38,96 score van esgbook, een zwakke (bijna slechte) 22 score van S&P, een gemiddeld lage 'BBB' score van MSCI en een gemiddeld hoge (bijna 'low risk') 20,9 score van Sustainalytics krijgt.

Snap omdat het een slechte 47,44 score van esgbook, een gemiddeld lage 'BB' score van MSCI, een gemiddelde 46 score van S&P en een gemiddeld hoge (bijna 'low risk') 20 score van Sustainalytics ontvangt. De overige bedrijven krijgen een relatief gelijkaardig score.

Opvallend is dat geen van de data providers altijd een hogere of lagere score geeft in vergelijking met de andere data providers. De ESG-scores van socialemediabedrijven zijn gemiddeld tot laag, met **Spotify** en **X** als slechtste leerlingen van de klas en met **Microsoft** als enige uitblinker.

Naast een algemene ESG-score bieden zowel MSCI als S&P een E, S en G score ook apart publiekelijk aan. S&P geeft dit wederom weer door een score van 0 tot 100, met 100 als best mogelijk resultaat, MSCI geeft vier mogelijke scores; 'green', 'yellow', 'orange' en 'red'. Kleuraanduidingen zijn toegevoegd door Forum Ethibel en maken geen deel uit van de originele data.

Tabel 9: Opsplitsing scores in E, S en G

Bedrijven ⁷⁴	MSCI					S&P		
	en- viron- ment	custo- mers	Human Rights & Com- munity	Labor Rights & Supply Chain	gover- nance	en- viron- mental	social	gover- nance & eco- nomic
Meta Platforms, Inc.	green	orange	yellow	yellow	yellow	52	20	32
Alphabet Inc. (YouTube)	green	yellow	yellow	yellow	green	66	49	27
ByteDance (TikTok)	No data	No data	No data	No data	No data	No data	No data	No data
Tencent Holdings Limited (WeChat)	green	orange	orange	yellow	yellow	75	48	49
Spotify Technology S.A.	No data	No data	No data	No data	No data	13	24	25
X Corp.	No data	No data	No data	No data	No data	No data	No data	No data
Microsoft Corporation (LinkedIn)	green	yellow	green	yellow	yellow	73	40	52
Amazon.com, Inc. (Twitch)	green	yellow	yellow	orange	yellow	34	14	20
Pinterest, Inc.	green	green	green	green	green	41	34	49
Reddit, Inc.	No data	No data	No data	No data	No data	No data	No data	No data
Snap Inc.	green	orange	green	green	green	45	43	50
Telegram FZ LLC	No data	No data	No data	No data	No data	No data	No data	No data

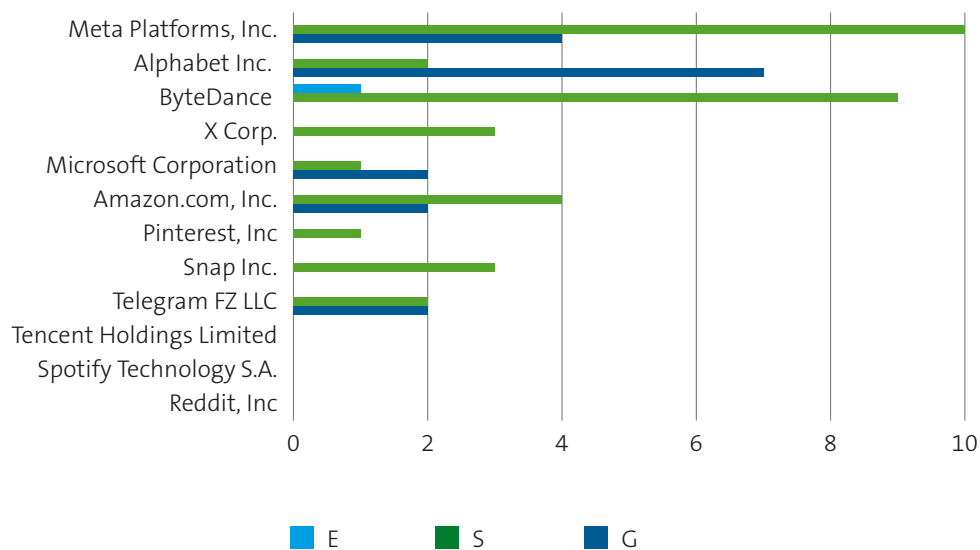
Net zoals in de hieropvolgende analyse van controverses zien we in de data van MSCI en S&P dat de uitdagingen van socialemediabedrijven zich vooral op sociaal en in iets mindere mate op bestuurlijk vlak situeren. Enkel **Spotify** vormt hierop een uitzondering.

⁷⁴ Data verzameld in maart en april 2025:
<https://www.msci.com/web/msci/esg-ratings>
<https://www.spglobal.com/ratings>

Analyse van ESG controverses

Naast ESG-scores, is het interessant om controverses onder de loep te nemen. Die worden niet altijd opgenomen in ESG-scores en geven een concreet beeld (vaak gelinkt aan recente gebeurtenissen) van de ESG problemen waar socialemediabedrijven mee kampen. Voor dit deel van dit artikel werkten we samen met Sentometrics, een bedrijf dat ESG-data haalt uit nieuwsartikels. Sentometrics vond 51 controverses op basis van nieuwsartikels in de periode 2018-2025. Onderstaande grafiek toont hoe deze controverses zijn verdeeld over socialemediabedrijven en ESG-categorieën. De grafiek hieronder is gebaseerd op controverses die betrekking hebben op filialen van deze sociale media bedrijven in België; controverses waarbij Belgische stakeholders betrokken zijn of een impact hebben; of op controverses gelinkt aan de EU, waarbij Sentometrics ervan uitgaat dat deze per definitie ook een impact hebben op Belgische stakeholders. Deze 51 cases maken dus maar een deel uit van alle controverses waarin deze bedrijven wereldwijd betrokken zijn.

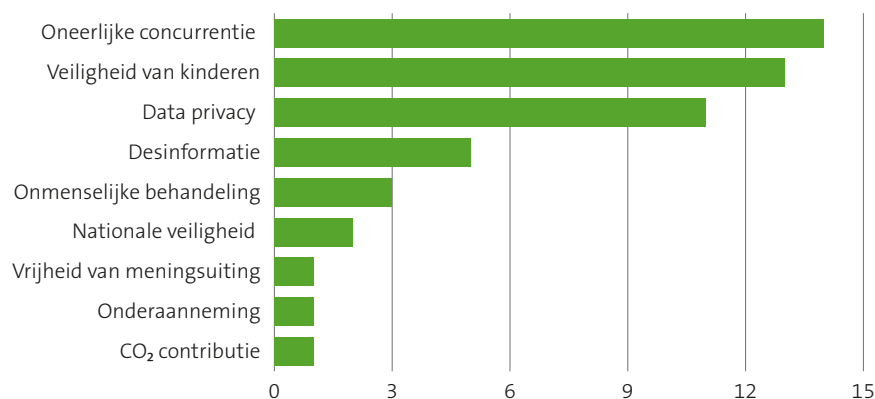
Figuur 24: Controverses per socialemediabedrijf

Bron: Analyse Forum Ethibel met data Sentometrics

De meeste controverses zijn sociaal van aard en hebben betrekking op mensenrechten, dataprivacy, veiligheid van kinderen, schadelijke inhoud, haatdragende taal, onmenselijke behandeling, slechte werkomstandigheden, censuur en desinformatie. Enkel bij Alphabet zijn de meerderheid van de controverses gerelateerd aan deugdelijk bestuur. Het gaat dan om oneerlijke concurrentie (monopolie), fact-checking en nationale veiligheid. Er werd maar één milieugerelateerde controversie gevonden. De grafiek hieronder geeft het aantal controverses per type weer. Een volledige lijst met controverses is te vinden in de appendix.

Figuur 25: Aantal controverses per type

Bron: Analyse Forum Ethibel met data Sentometrics

Opname van socialemediabedrijven in duurzame financiële producten

Er zijn twee grote stromingen als het gaat over opname van bedrijven in duurzame fondsen.

Een eerste stroming, die een negatieve (uitsluiting) methode hanteert, is selectief en sluit bedrijven die niet voldoen aan bepaalde ESG-criteria uit. Of desinvesteren voldoende bijdraagt aan gedragsverandering bij bedrijven is onderwerp van debat; studies geven uiteenlopende resultaten. Ze zijn het er wel over eens dat om een impact te hebben, dezelfde bedrijven op hetzelfde moment moeten gedesinvesteerd worden⁷⁵, bijvoorbeeld via coördinatie met duurzaamheidslabels. Een nadeel is dat bedrijven waaruit men desinvesteert kunnen opteren hun notering aan de beurs te beëindigen, wat betekent dat ze niet meer vallen onder de transparantie verplichtingen die bij publieke notering horen. Naast het beïnvloeden van bedrijven, kan een deontologische ethische invalshoek op zichzelf een reden zijn om bedrijven uit te sluiten.

⁷⁵ *The Impact of Impact Investing*. Jonathan Berk (2021) & *The effect of Divestment from ESG Exchange Traded Funds*. Sebastian Gehricke (2023).

Een tweede stroming, die een positieve (actieve) methode hanteert, neemt bedrijven met slechtere ESG-scores wel op om hen door middel van actief aandeelhouderschap aan te sporen verder te gaan in de verduurzaming van hun producten en diensten⁷⁶. Gezien de hoge marktkapitalisatie van de meeste socialemediabedrijven is het echter moeilijk om op die manier invloed uit te oefenen, tenzij het om een samenwerking van grote institutionele investeerders of financiële instellingen gaat.

Zo werd succesvol in dialoog getreden met **Meta**, **X** en **Alphabet** door een coalitie van 100 institutionele investeerders na de terroristische aanval op moskeeën in Christchurch die live werd 'gestreamed' op Facebook⁷⁷. Dit leidde tot een verstrenging van hun livestreamingbeleid⁷⁸. Recenter trad ook de Big Tech & Human Rights investor collaboration groep, die 7 biljoen in activa vertegenwoordigt, in gesprek met **Alphabet**, **Amazon**, **Meta**, **Microsoft** en **Tencent** over mensenrechtenschendingen⁷⁹.

Ook duurzaamheidslabels zoals het Towards Sustainability (België) en het ISR label (Frankrijk) zijn instrumenten om duurzaamheidsinspanningen van financiële producten te coördineren. Deze twee labels kijken op een gelijkaardige manier naar socialemediabedrijven. Ze worden in het algemeen niet uitgesloten op basis van harde uitsluitingscriteria, maar ondergaan onder meer een normatieve screening. Label ISR sluit bedrijven die zware of herhaaldelijke inbreuken tegen de United Nations Global Compact (UNGC) plegen uit⁸⁰, terwijl Towards Sustainability een screening en monitoring vereist, zonder automatische uitsluiting⁸¹. Beide labels hanteren criteria voor sectoren als tabak, wapens, olie en gas, maar geen specifieke criteria bestaan voor socialemediabedrijven. Dit kan ertoe leiden dat het ene label de opname van een bedrijf – tijdelijk - toestaat, terwijl het andere het uitsluit.

Naast uitsluiting en actief aandeelhouderschap bestaan er ook andere strategieën binnen duurzaam beleggen. Een derde methode is de 'best-in-class' of 'best-in-universe' benadering, waarbij enkel bedrijven worden geselecteerd die binnen hun sector de hoogste ESG-scores behalen. Dit laat toe om in socialemediabedrijven te investeren, op voorwaarde dat zij beter presteren dan hun sectorgenoten op het vlak van duurzaamheid. Ten slotte is er thematisch beleggen, waarbij beleggingen gericht zijn op specifieke thema's zoals digitale inclusie of dataveiligheid. Die aanpak biedt ruimte om kapitaal te richten op innovatieve bedrijven die duurzaamheid centraal stellen.

76 <https://www.forumethibel.org/nl/ethibel-viewpoint-nr-3-institutionele-investeerders-en-de-energietransitie>

77 <https://www.bbc.com/news/world-asia-47578798>

78 <https://www.responsible-investor.com/the-responsible-investment-dilemma-of-big-tech/>

79 <https://etikradet.se/wp-content/uploads/2025/03/Big-Tech-Human-Rights-Annual-Summary-2024-approved-for-external-use.pdf>

80 <https://www.llelabelisr.fr/label-isr/referentiel/>

81 https://towardssustainability.be/public/TowardsSustainability_QSRevision2023_Final_20230630.pdf

Conclusie

De grote socialemediabedrijven blijven worstelen met hun sociale en bestuurlijke uitdagingen, wat resulteert in rechtszaken en een verhoogd risicoprofiel inzake duurzaamheid⁸². Een vermogensbeheerder of institutionele investeerder heeft verschillende opties om met dit risico om te gaan zoals uitsluiting en actief aandeelhouderschap.

De uiteenlopende ESG-scores bevestigen een heel divers beeld: verschillen in methodologie leiden tot afwijkende evaluaties. Dit pleit voor een gecombineerde benadering, waarbij ofwel informatie van meerdere data providers wordt samengebracht of er intern zelf bijkomend onderzoek wordt verricht.

Dit artikel kwam tot stand in samenwerking met Sentometrics. Deze spinoff van de UGent en VUB gebruikt een combinatie van AI en expertanalyse om bedrijfsinformatie uit nieuwsdata op een gestructureerde manier ter beschikking te stellen. Wanneer de AI opvolging ernstige ESG beschuldigingen vaststelt, dan stelt een ESG expert van Sentometrics een samenvattend rapport op met daarin de historiek van de beschuldigingen, de bedrijfsantwoorden, de principes van het mondiaal pact van de Verenigde Naties die mogelijks geschonden worden, de ernst en de huidige toestand van de controverse. Sentometrics stelt deze analyses ter beschikking via Belga Press, Trends Business Information en haar eigen dashboard. Meer op informatie kan je vinden op: Sentometrics | Harness the power of news

Appendix

Sentometrics controversie data socialemediabedrijven⁸³

Deze controverses hebben betrekking op filialen van de sociale media bedrijven in België; controverses waarbij Belgische stakeholders betrokken zijn of een impact hebben; of op controverses gelinkt aan de EU, waarbij Sentometrics ervan uitgaat dat deze per definitie ook een impact hebben op Belgische stakeholders. Deze 51 cases maken dus maar een deel uit van alle controverses waarin deze bedrijven wereldwijd betrokken zijn.

⁸² <https://www.sesamm.com/blog/esg-scorecard-social-media-platforms>

⁸³ uitgevoerd door Sentometrics op basis van nieuwsartikels in de periode 2018-2025

COMPANY	TITLE OF CASE	E / S / G	ESG CATEGORY	ESG SUBTOPIC
META PLATFORMS	Flemish Minister Caroline Gennez urges social media ban for children, citing harmful content	S	Human Rights	children's safety/rights
META PLATFORMS	Facebook, Instagram and other social media companies commit stepping up efforts against illegal hate speech	S	Human Rights	inhuman treatment
META PLATFORMS	Belgian writers accuse Meta of training its AI model, LLaMA 3 using their books illegally	G	Fraud + Competition	unfair competition
META PLATFORMS	Meta fined €251 million by the EU for a 2018 Facebook security breach.	S	Human Rights	dataprivacy
META PLATFORMS	European Commission fines Meta €797.72 million for unfair competition	G	Competition	unfair competition
META PLATFORMS	Meta fined €91 million for violating EU privacy laws (GDPR)	S	Human Rights	dataprivacy
META PLATFORMS	European Commission fines Meta for violating Digital Markets Act (DMA) with its “pay or consent” model	G	Competition	unfair competition
META PLATFORMS	Meta fined €1.2 billion for transferring European user data to U.S. servers	S	Human Rights	dataprivacy
META PLATFORMS	Meta fined €390 million for violating GDPR.	S	Human Rights	dataprivacy
META PLATFORMS	Meta fined €265 million for data breach of over 530 million users	S	Human Rights	dataprivacy
META PLATFORMS	Instagram fined €405 million for failing to protect minors’ data	S	Human Rights	children's safety/ dataprivacy
META PLATFORMS	Complaints against Facebook, Instagram, and WhatsApp for allegedly unlawful data collection.	S	Human Rights	dataprivacy
META PLATFORMS	Knack and Belgian advertisers concerned about Meta’s move to end fact-checking	G	Society	disinformation
META PLATFORMS	European Union plans to curb addictive design of social media apps	S	Human Rights	children's safety
Alphabet Inc. (Google)	Proxistore accuses Google of patent infringement, forgery, defamation, and abuse of dominant position	G	Competition	unfair competition
Alphabet Inc. (Google)	European Commission accuses Google of violating the Digital Markets Act (DMA)	G	Competition	unfair competition
Alphabet Inc. (Google)	Google accused of facilitating censorship by authoritarian regimes	S	Human Rights	free speech

Alphabet Inc. (Google)	Google wins legal case overturning €1.5 billion fine imposed by European Commission	G	Competition	unfair competition
Alphabet Inc. (Google)	EU Court of Justice upholds €2.4 billion fine imposed on Google for abusing its dominant position	G	Competition	unfair competition
Alphabet Inc. (Google)	DPG Media, Mediahuis, and Roularta file lawsuit against Google	G	Competition	unfair competition
Alphabet Inc. (Google)	Google files new appeal against EU fine for restricting competition on Android devices	G	Competition	unfair competition
Alphabet Inc. (Google)	Belgium's Data Protection Authority (GBA) fines Google Belgium €600,000	S	Human Rights	dataprivacy
Alphabet Inc. (Google)	European Commission requests further details from YouTube about their recommendation algorithms	G	Competition	unfair competition
ByteDance (TikTok)	Digital Minister Vanessa Matz urges TikTok and EU authorities to act against harmful 'SkinnyTok' trend	S	Human Rights	children's safety/rights
ByteDance (TikTok)	Over half of TikTok's health videos contain false information	S	Human Rights	children's safety/rights
ByteDance (TikTok)	TikTok and other social media companies commit stepping up efforts against illegal hate speech	S	Human Rights	inhuman treatment
ByteDance (TikTok)	TikTok's annual carbon footprint may exceed that of Greece	E	Carbon footprint	CO ₂ emissions
ByteDance (TikTok)	TikTok replaces all Dutch-language moderators in Amsterdam with AI, raising concerns about child safety	S	Human Rights	children's safety/rights
ByteDance (TikTok)	Belgium bans TikTok on government devices due to security concerns	S	Human Rights	national security
ByteDance (TikTok)	Significant concerns about TikTok's addictive design and its effects on children's mental well-being	S	Human Rights	children's safety/rights
ByteDance (TikTok)	TikTok fined a record €345 million for violating the GDPR regarding minors' rights	S	Human Rights	children's safety/ dataprivacy
ByteDance (TikTok)	European Union plans to curb addictive design of social media apps	S	Human Rights	children's safety/rights
ByteDance (TikTok)	European Commission requests further details from TikTok about their recommendation algorithms	S	Human Rights	children's safety/rights
Tencent	NA			
Spotify	NA			
X Corp (Twitter)	X and other social media companies commit stepping up efforts against illegal hate speech	S	Human Rights	inhuman treatment

X Corp (Twitter)	European Commission is intensifying its investigation into X over concerns about disinformation	S	Disinformation	disinformation
X Corp (Twitter)	Belgian public entities are distancing themselves from X	S	Disinformation	disinformation
Microsoft	Belgian Data Protection Authority rules that cookie consent pop-ups used by Microsoft are illegal	S	Human Rights	dataprivacy
Microsoft	Google files complaint with European Commission against Microsoft, accusing it of breaching competition rules	G	Competition	unfair competition
Microsoft	European Commission accuses Microsoft of illegally bundling its Teams app with Office	G	Competition	unfair competition
Amazon	Flemish Supervisory Commission (VTC) warns that Flemish government use of AWS may breach GDPR.	S	Human Rights	dataprivacy
Amazon	EU investigates Amazon for potential violations of Digital Markets Act	G	Competition	unfair competition
Amazon	European Commission ends market abuse investigation into Amazon	G	Competition	unfair competition
Amazon	Belgian Data Protection Authority rules that cookie consent pop-ups used by Amazon are illegal	S	Human Rights	dataprivacy
Amazon	Amazon fined €746 million for violating EU's GDPR rules	S	Human Rights	dataprivacy
Amazon	Amazon facing criticism in Belgium for expanding its own parcel delivery network	S	social rights	subcontracting
Pinterest	Pedophiles used Pinterest to share illegal and sexually explicit images of children	S	Human Rights	children's safety/rights
Reddit	NA			
Snap	HLN investigation reveals that Snapchat AI chatbot gives biased and inconsistent voting advice	S	Disinformation	disinformation
Snap	European Commission requests further details from Snapchat about their recommendation algorithms	S	Human Rights	children's safety/rights
Snap	Experts warn of dangers of AI companion chatbots like Snapchat's MyA	S	Human Rights	children's safety/rights
Telegram	Telegram widely used by criminals	S + G	Human Rights + Corruption	national security
Telegram	Belgium's National Crisis Center warns of disinformation on Telegram	S + G	Human Rights + Corruption	disinformation

Begrippenlijst en afkortingen

Sparen

Gereguleerde spaarrekening	De meeste spaarrekeningen in België zijn gereguleerde rekeningen. Een gereguleerde spaarrekening biedt een basisrente en een getrouwheidspremie. De basisrente is verworven ten laatste vanaf de dag na de storting van je spaargeld, terwijl de getrouwheidspremie slechts verworven is als je geld 12 maanden op de rekening blijft. Banken zijn niet volledig vrij in het bepalen van de rente die ze bieden op een spaarrekening. De maximale vergoeding is gekoppeld aan de rente van de Europese Centrale Bank, de ECB. Ligt deze boven de 3%, dan mogen de banken de ECB-rente als maximale basisrente hanteren. Ligt de rente van de ECB lager, dan mogen ze tot maximaal 3% basisrente bieden. De bank is niet verplicht dat maximum te bieden. Ze kan er ook voor kiezen een lagere vergoeding uit te betalen, of meer premie te bieden. Maar ook de getrouwheidspremie is aan voorwaarden gekoppeld. Zij mag maximaal de helft bedragen van de hoogst toegelaten basisrente. Ze moet minimaal een kwart bedragen van de basisrente die de bank effectief toepast.
Niet-gereguleerde spaarrekening	Een niet-gereguleerde spaarrekening voldoet niet aan deze voorwaarden, bijvoorbeeld omdat ze alleen een basisrente biedt. Door de extreem lage rentevoeten koos bijvoorbeeld Triodos Bank ervoor om gedurende een bepaalde periode het wettelijke minimum van 0,1% basisrente en 0,01% getrouwheidspremie niet meer te betalen. Dit kon enkel door van hun spaarrekeningen niet-gereguleerde spaarrekeningen te maken. De interesten van een niet-gereguleerde spaarrekening zijn vanaf de eerste cent aan interesten roerende voorheffing verschuldigd.
Termijnrekening	Een termijnrekening is een rekening waarop je je geld voor een vooraf bepaalde termijn plaatst. Je bepaalt zelf de looptijd. Die kan in het algemeen variëren van enkele dagen tot 10 jaar. Je krijgt er een vooraf afgesproken rente voor, die vastligt voor de hele looptijd. Op deze rente betaal je vanaf de eerste eurocent roerende voorheffing. De hoogte van de aangeboden intrest is meestal afhankelijk van: • De looptijd. Doorgaans is de intrest voor lange looptijden hoger dan voor korte. • De munteenheid van de termijnrekening. Je kunt ook een termijnrekening in vreemde valuta aanhouden. • Het belegde bedrag. Voor een hoger bedrag, bieden sommige banken een hogere intrest. • De bank. Elke instelling bepaalt haar eigen tarieven. De bank moet zich houden aan de beloofde rente voor de looptijd van de termijnrekening. Als een termijnrekening minder dan een jaar loopt, krijg je de rente volgens het aantal dagen dat ze loopt. Door de extreem lage rentevoeten was de termijnrekening de voorbije jaren in onbruik geraakt en boden banken die niet meer actief aan voor particuliere spaarders. De spaarder was immers niet bereid zijn geld voor langere tijd vast te zetten, zonder dat daar een substantieel hogere rente was aan verbonden. Daarenboven bestond het risico om bij rentestijging vast te zitten aan een lage rente. Sinds de recente rentestijging zijn termijnrekeningen terug aan de oppervlakte gekomen en worden, zeker als het om relatief korte termijnen (tot drie jaar) gaat, door spaarders vaak als alternatief voor een spaarrekening gebruikt. Als de basisrente en de getrouwheidspremie voldoen aan die regels, is er geen belasting of roerende voorheffing verschuldigd (tot een jaarlijks bepaalde limiet).

Beleggen	
Alternatieve beleggingsfondsen	Financiële activa die niet te categoriseren zijn binnen een van de conventionele beleggingscategorieën. Alternatieve beleggingen omvatten <i>private equity</i> , hedgefondsen, kunst en antiek, grondstoffen en derivaten. Onroerend goed wordt ook vaak geclassificeerd als een alternatieve belegging.
Asset class	Dit verwijst naar het type beleggingen die op de beurs verhandeld worden, zoals aandelen, obligaties, vastgoed, deposito's, cashinstrumenten en dergelijke.
Levensverzekering	Verzekeringscontract waarbij de verzekeraar zich ertoe verbindt een som geld uit te keren wanneer zich een gebeurtenis voordoet die met de verzekerde verband houdt: overlijden of leven (meestal pensioen). De uitkering van een levensverzekering geschiedt in de vorm van een kapitaalsom of een lijfrente.
AuM	<i>Assets Under Management</i> . Activa in beheer. Beheerd vermogen.
BEAMA	Het doel van de <i>Belgian Asset Managers Association</i> , de Belgische Vereniging van Asset Managers, is het ontwikkelen van de bedrijfstak en het behartigen van de belangen van haar leden, professionele vermogensbeheerders in België. (www.beama.be)
Bevek	Dit is een type van collectieve beleggingsvennootschap in België. Bevek staat voor 'Beleggingsvennootschap met veranderlijk kapitaal'. Een bevek mag beleggen in België of in het buitenland, door collectieve belegging vanuit het publiek aangetrokken kapitaal. Een bevek kan haar kapitaal verhogen zonder haar statuten te moeten wijzigen. Daarom wordt soms gesproken van een 'open' fonds.
Corporate governance	Deugdelijk bestuur: een geheel van regels voor de wijze waarop een onderneming wordt geleid, bestuurd en gecontroleerd.
CSR	<i>Corporate Social Responsibility</i> . Een vorm van ondernemen, gericht op economische prestaties, maar met respect voor de sociale kant en binnen ecologische randvoorwaarden, rekening houdende met andere belanghebbenden en de maatschappij in het algemeen.
CSRD	<i>Corporate Sustainability Reporting Directive</i> (CSRD): Een reeks Europese voorschriften voor bedrijven omtrent verslaggeving.
Desinvesteren	<i>Divestment</i> . De verwijdering van aandelen, obligaties of beleggingsfondsen die als onethisch of moreel twijfelachtig worden beschouwd. Door divestment campagnes op te zetten wordt getracht de geldstroom naar specifieke bedrijven of sectoren droog te leggen om een politiek of maatschappelijk probleem onder de aandacht te brengen.
Duurzaam beleggen	Duurzaam beleggen wordt ook wel verantwoord beleggen of ethisch beleggen genoemd. Bij deze vorm van investeren kijkt men niet alleen naar financiële aspecten. Minstens zo belangrijk is hoe een bedrijf presteert op het gebied van mens, milieu en duurzaam ondernemen.
Duurzame fondsen	Duurzame beleggingsfondsen of ICB's kunnen gedefinieerd worden als beleggingsfondsen die expliciet, systematisch en gebalanceerd maatschappelijke (sociale, ecologische ...) criteria hanteren bij het selecteren van de waarden waarin wordt geïnvesteerd. Bij een fonds dat duurzaam belegt, worden de middelen geïnvesteerd in ondernemingen die bepaalde ethische normen hanteren.
ECB	De Europese Centrale Bank (ECB) beheert de euro en voert het economisch en monetair beleid van de EU. Het hoofddoel is te zorgen voor prijsstabiliteit en aldus de economische groei en het creëren van werkgelegenheid te versterken.
Engagement	Met 'engagement' wordt 'betrokkenheid' bedoeld. Dit houdt in dat de vermogensbeheerder het gesprek aangaat met bedrijven waarin wordt belegd. Die gesprekken gaan over een verbetering van prestaties op het vlak van milieu, maatschappij en ondernemingsbestuur.
ESG	Dit is een afkorting van ' <i>environmental</i> (milieu), <i>social</i> (sociale) & <i>governance</i> (bestuur)' factoren. Ze worden beschouwd als de drie belangrijkste gebieden voor de extra financiële analyses voor beleggingen.

ESG integratie	Dit is het integreren van ESG parameters binnen een traditionele investeringsstrategie. Dergelijke fondsen zijn echter niet per definitie duurzaam. Enkel indien de integratie systematisch en bindend is voor de beleggingsbeslissingen kunnen zij als duurzaam beschouwd worden.
ESMA	<i>European Securities and Markets Authority</i> : Onafhankelijke autoriteit van de EU die tot doel heeft de beleggers beter te beschermen en de stabiliteit en goede werking van de financiële markten te bevorderen.
Eurosif	Eurosif is het <i>European Sustainable Investment Forum</i> en overkoepelt een aantal Europese social investment fora. Eurosif is een pan-Europees netwerk en denktank en heeft als missie de duurzaamheid van Europese financiële markten te bevorderen. Onder de leden van Eurosif bevinden zich onder meer institutionele beleggers, financiële dienstverleners, academische instituten en onderzoeksinstituten. (www.eurosif.org)
FairFin	Fairfin is een NGO die campagne voert tegen onverantwoorde en schadelijke investeringen van banken en pleit voor duurzame investeringen. De naam FairFin verwijst naar de overtuiging dat geld de motor kan zijn voor een faire maatschappij, waarin het uiteindelijk om meer dan geld draait. (www.fairfin.be)
Febelfin	De Belgische Federatie van het Financiewezen is de overkoepelende federatie voor de Belgische financiële sector. (www.febelfin.be)
Fiduciaire verantwoordelijkheid	Een fiduciair beheerder mag eigenbelang niet boven het belang van de opdrachtgever stellen, en mag geen profijt halen uit de fiduciaire rol. Pensioenfondsen houden uiteraard al rekening met financiële factoren. Maar meer en meer worden indicatoren op gebied van goed ondernemingsbestuur, milieu en mensenrechten en sociale verhoudingen in het oog gehouden: de zgn. ESG-factoren. Verantwoord beleggen kan bijdragen aan de primaire doelstelling om te zorgen voor een goed en betrouwbaar pensioen op de lange termijn. Duurzaam beleggen kan onderdeel zijn van fiduciaire verantwoordelijkheid.
Forum ETHIBEL	Onderzoeks- en adviesbureau voor duurzaam beleggen en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Voert als sociaal-ethisch revisor ook audits uit voor financiële en niet-financiële producten en biedt maatwerk aan om portefeuilles van institutionele investeerders te verduurzamen. (www.ethibel.org)
FSMA	De autoriteit voor financiële diensten en markten streeft naar een eerlijke en correcte behandeling van de financiële consument en naar integere financiële markten. (www.fsma.be)
Fund of funds	Beleggingsfondsen die op hun beurt in meerdere andere beleggingsfondsen beleggen. Ook dakfonds genoemd.
Gestructureerd product	Dit is een beleggingsproduct met vaste looptijd waarvan het rendement via afgeleide producten, gekoppeld is aan bepaalde onderliggende activa: bijvoorbeeld een korf van aandelen, fondsen, indices, e.a. Er bestaan heel wat verschillende structuren en elk gestructureerd product heeft specifieke eigenschappen. Zo zijn er gestructureerde producten die 100% kapitaalbescherming bieden op de eindvervaldag en zijn er die slechts gedeeltelijk of helemaal geen kapitaalbescherming bieden.
GIIN	<i>Global Impact Investing Network</i> : een non-profitorganisatie die ernaar streeft de schaal en doeltreffendheid van impactinvesteren te vergroten.
Green Deal	Een reeks door de Europese Commissie voorgestelde beleidsinitiatieven met als doel Europa tegen 2050 klimaatneutraal te maken.
ICB	De afkorting “ICB’s” verwijst naar de Instellingen voor Collectieve Belegging.
ILO	<i>International Labour Organisation</i> : Een organisatie die regeringen, werkgevers en werknemers uit 187 lidstaten bijeenbrengt om arbeidsnormen vast te stellen, beleid te ontwikkelen en programma’s uit te werken ter bevordering van correct werk voor alle vrouwen en mannen.

Index	Een groep aandelen die gebruikt wordt om een sector, een aandelenmarkt of een economie te evalueren. Een beursindex is een belangrijke indicator voor het bepalen van de prestaties van een markt. Een index kan ook als benchmark fungeren om beleggingsprestaties van een portefeuille of van een vermogensbeheerder te meten.
Impactbeleggen	Beleggen met een financieel en (bewezen of meetbaar) maatschappelijk rendement. Het gaat nog iets verder dan maatschappelijk verantwoord of duurzaam beleggen.
Institutionele beleggers	Institutionele investeerders zijn instellingen die de beschikking krijgen over gelden die ze moeten beleggen en de taak op zich te nemen die namens klanten of begunstigen grote bedragen te beheren en te beleggen, meestal met een gemeenschappelijk doel. Het gaat bijvoorbeeld over pensioenfondsen, stichtingen of lokale overheden.
Levensverzekering	Een levensverzekering is een verzekering die 2 soorten risico's kan dekken: overlijden en overleven (gewoonlijk het pensioen). De uitkering van de levensverzekering gebeurt in de vorm van kapitaal of van rente.
Microfinanciering	Een geheel van financiële diensten en producten die mensen van het traditionele financiële systeem zijn uitgesloten, in staat stellen hun economische activiteit te creëren of ontwikkelen.
MiFID II	<i>Markets in Financial Instruments Directive</i> . Een door de Europese regelgever opgelegde richtlijn voor de handel in financiële instrumenten, die ook beoogt de consument (spaarder, belegger) te beschermen.
MVI	Maatschappelijk Verantwoord Investeren.
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen.
Notes	Verhandelbare leningen met een korte looptijd.
Obligatie	Obligaties zijn verhandelbare schuldbewijzen die deel uitmaken van een grotere lening uitgegeven door een onderneming of de overheid. Bekend zijn de staatsleningen die via obligaties geld uit de markt haalden om het financieringstekort van de overheid te financieren.
Obligatiefonds	Beleggingsfonds dat in obligaties belegt.
PAI	<i>Principal Adverse Impact</i> : Negatieve, wezenlijke of waarschijnlijk wezenlijke effecten op duurzaamheidsfactoren die worden veroorzaakt, verergerd door of direct verband houden met beleggingsbeslissingen en beleggingsadvies die door een rechtspersoon worden uitgevoerd.
<i>Private equity</i>	Dit betekent letterlijk 'privaat vermogen' en staat tegenover ' <i>public equity</i> ', investeringen in publieke, beursgenoteerde bedrijven. <i>Private equity</i> is risicodragend vermogen voor de financiering van niet-beursgenoteerde ondernemingen of projecten.
Prospectus	Publicatie waarin een beleggingsfonds zijn doelstelling omschrijft en welke beleggingsstijl het hanteert.
<i>Proxy voting</i>	Letterlijk betekent dit stemmen bij volmacht. Het uitoefenen van stemrechten verbonden aan beleggingen kan deel uitmaken van 'actief vermogensbeheer'.
Rendement	Het positieve of negatieve resultaat dat een beleggingsfondsfonds, vermogensbeheerder of verzekeringsmaatschappij behaalt met zijn beleggingen.
Risicospreiding	Het aanhouden van aandelen in verschillende bedrijven en/of verschillende bedrijfstakken of beleggingsvormen, om het risico van koersfluctuaties te beperken.
Screening	Beleggingsportefeuilles kunnen worden gescreend op negatieve en positieve criteria. Vaak gaat men na welke producten en processen in strijd zijn met (inter-)nationale afspraken en verdragen. Vervolgens sluit men deze ondernemingen uit van de beleggingen. Screening kan ook betekenen dat een belegger kijkt welke ondernemingen zich positief onderscheiden op bepaalde thema's.
SFDR	Sustainable Finance Disclosure Regulation.
SRI	<i>Socially Responsible Investment</i> , Maatschappelijk Verantwoord Investeren.

Taxonomie	De taxonomie lijst de economische activiteiten en hun vereiste prestatiecriteria op. Zo kan de belegger nagaan in welke mate zij reëel bijdragen tot een van de zes ecologische doelstellingen die werden geïdentificeerd, met name: 1. het matigen van klimaatverandering; 2. de aanpassing aan klimaatverandering; 3. het duurzame gebruik en de bescherming van waterbronnen en de rijkdommen van de zee; 4. de omslag naar een circulaire economie, afvalvermindering en recyclage; 5. het voorkomen en beperken van vervuiling; 6. de bescherming van gezonde ecosystemen. Het gaat niet om de lijst van activiteiten die automatisch onder duurzame financiën vallen. Dit zijn eerder selectiecriteria, die afhankelijk zijn van de economische activiteit, volgens een controleproces dat in vier stappen verloopt: 1. Een aanzienlijke bijdrage leveren tot een van de zes doelstellingen die de Europese autoriteiten hebben geïdentificeerd 2. Geen andere ecologische doelstellingen ondermijnen 3. In regel zijn met de minimumvereisten inzake maatschappelijk welzijn (met name de belangrijke conventies rond arbeidsrecht van de Internationale Arbeidsorganisatie). 4. Voldoen aan de technische selectiecriteria.
UN Global Compact	Initiatief van de Verenigde Naties dat in 2000 gelanceerd werd om maatschappelijk verantwoord gedrag van bedrijven wereldwijd aan te moedigen. UNGC roept bedrijven op hun strategieën en activiteiten af te stemmen op tien universele beginselen met betrekking tot mensenrechten, internationale arbeidsnormen, het milieu en corruptiebestrijding.
Vermogensbeheerder	Een professionele beheerder van vermogens voor organisaties en/of vermogende particulieren. Vermogensbeheerders leunen vaak aan bij een bank of een financiële instelling. Maar zij kunnen ook een onafhankelijke organisatie zijn.
Wet Mahoux	De Belgische Wet Mahoux verbiedt het financieren van de productie, het gebruik en het bezit van anti-persoonsmijnen, submunitie en verarmd uranium.⁸⁴ Deze wapens berokkenen buitenproportioneel veel schade. Ook na het beëindigen van een conflict kunnen ze nog steeds schade veroorzaken en maken ze geen onderscheid tussen strijdkrachten en burgers. Daarom zijn ze verboden door het internationaal humanitair recht. De tekst bepaalt concreet dat iedere instelling die (on)rechtstreeks een onderneming financiert waarvan de activiteit of nevenactiviteit (van zowel moeder- als dochterondernemingen) bestaat uit de productie, het gebruik, het bezit of de handel van bovengenoemde wapens, strafrechtelijk verantwoordelijk is. Financiële instellingen zijn verplicht te specificeren dat financiering niet gebruikt mag worden voor deze activiteiten en dat onderliggende bedrijven die hierin betrokken zijn, de middelen niet mogen ontvangen. Wanneer een bedrijf financiering aanvraagt voor activiteiten in België, moet het verklaren dat de in België toegekende kredieten niet bestemd zijn voor buitenlandse filialen betrokken in zulke activiteiten. De Wet Mahoux is niet van toepassing op beleggingsinstellingen waarvan het beleggingsbeleid, overeenkomstig hun statuten of beheersreglement, tot doel heeft de samenstelling te volgen van een welbepaalde aandelen- of obligatie-index. Deze producten zijn bij het publiek bekend als trackers of ETF's.

⁸⁴ <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2007/03/20/2007003169/staatsblad> en <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2009/07/16/2009003286/staatsblad>

Wikifin	Wikifin is een portaalsite die helpt bij het nemen van financiële beslissingen. De website stelt op een onafhankelijke manier informatie ter beschikking van de consument. Het betreft het programma financiële educatie van de FSMA. (www.wikifin.be)
---------	--

Pensioensparen

Het Belgische pensioensysteem	Het Belgische pensioensysteem rust op vier pijlers: I. Het wettelijk pensioen, betaald door de overheid. II. Het aanvullend pensioen aangeboden door werkgevers aan hun werknemers: collectieve verzekering of een pensioenfonds. III. Het aanvullend persoonlijk sparen: pensioensparen en langetermijnsparen met fiscaal voordeel. IV. Het individueel sparen, in welke vorm dan ook, zonder fiscaal voordeel, variërend van spaarrekeningen tot vastgoedbeleggingen. Soms ook wel vijfde pijler genoemd.
Pensioenspaarproducten	Dit zijn investeringsproducten met oog op aanvulling op wettelijk pensioen met een fiscaal voordeel. Dit kan via een verzekeringsproduct of een pensioenspaarfonds.
Tak 21-verzekeringproduct	Een tak 21-verzekeringproduct is een spaarverzekering met gegarandeerd rendement. De tak 21-producten vallen in principe wel onder de garantie van het Garantiefonds. ⁸⁵
Tak 23-verzekeringproduct	Levensverzekeringcontracten kunnen ook tak 23-producten zijn. Deze hebben een hoger risicoprofiel omdat ze ook aandelen in hun portefeuille opnemen. Het resultaat op jaarbasis hangt af van de situatie op de financiële markten en kan positief of negatief zijn. Voor een pensioenspaarfonds en voor tak 23-producten geldt geen garantie van het Garantiefonds.
Pensioenspaarfonds	Een pensioenspaarfonds is een fonds gebaseerd op een obligatie zodat de opbrengst afhangt van hun evolutie op de beurs. Voor een pensioenspaarfonds en voor tak 23-producten geldt geen garantie van het Garantiefonds.

Privaat bankieren

Discretionair beheer	Bij discretionair beheer krijgt de fondsbeheerder na bespreking met de klant een mandaat om zelfstandig investeringen te selecteren in naam van de klant.
Adviesmandaten	Hier geeft de fondsbeheerder advies aan de klant, maar de finale beslissing ligt bij de klant.
Execution-only mandaten	Bij dit soort mandaat kiest de klant zelf de beleggingen en treedt de private bank enkel als broker op. Dit is uiteraard de kleinste pool in onze studie, gezien dit type mandaat niet beïnvloed wordt door het algemene (al dan niet duurzame) investeringsbeleid op niveau van de bank.

85 <https://garantiefonds.belgium.be/nl>

Dankwoord

Zoals in deze studie geschetst, is de huidige evolutie – op korte termijn – misschien niet wat we hopen te zien. Er is op dit moment immers wat minder enthousiasme voor duurzaamheid in *finance*. Des te belangrijker is het bijgevolg om de evolutie nauwkeurig te volgen.

Dat proberen we in deze studie, vanuit een stabiele methodologie en kritische blik.

Daar draagt de samenwerking met **Universiteit Antwerpen** zeker toe bij. Veel dank aan **Luc Van Liedekerke** om telkens bereikbaar te zijn als we in onze analyses weer eens vele argumenten pro én contra hadden, en knopen niet duidelijk konden doorhakken.

Daarbij de steun krijgen van het **FIDO** (Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling) geeft vertrouwen en de mogelijkheid om deze ERSIS-studie nog breder, zowel Nederlandstalig als Franstalig, te verspreiden. Dank aan **Dieter Vander Beke** die het belang ziet van dit onderzoek en extra domeinen aangeeft waar data-analyse op termijn belangrijk is voor de sector. Dank ook voor zijn nuchtere kijk op de dingen.

Zonder de cijfergegevens die we ontvingen van de **financiële instellingen** zou deze studie niet volledig zijn. Dank aan de banken en vermogensbeheerders die responsief reageerden op onze vragen naar de cijfers en bijkomende toelichting. In alfabetische volgorde gaat het om:

ABN AMRO Private Banking, AG Insurance, Belfius AM, BNP Paribas AM, BNP Paribas Fortis, BNP Paribas Fortis Private Bank, Candriam, Capricorn Partners, Comgest, Crelan, Degroof Petercam Private Banking en DPAM, Delen Private Bank en CADELAM, Deutsche Bank België, Dierickx Leys Private Bank, DNCA, Eleva Capital, Ethias, Funds For Good, Goldman Sachs AM, Granahan, Helium, IFP Investment Management, Incofin IM, Janus Henderson, JO Hambro, L&G, Leo Stevens & Cie, Nordea, Rothschild & Co, Triodos Bank, Truncus, UBP en vdk bank.

Daarnaast dank aan **PensioPlus en Impact Finance Belgium** om te kunnen verwijzen naar hun onderzoeksresultaten m.b.t. hun respectievelijke expertise. Ook bedankt aan alle labels die data met ons hebben gedeeld: FNG Siegel, Luxflag, Towards Sustainability-label, Umweltzeichen Sustainable Finance, Ecolabel en Nordic Swan Ecolabel. En we apprecieerden de fijne samenwerking met professor Kris Boudt en met Jordi Lesaffer van Sentometrics.

Ik wil graag ook iedereen bedanken die op een of andere manier heeft meegewerkt, maar door een vergetelheid niet voorkomt in bovenstaande lijst. Mocht dit zo zijn, mijn excuses.

Kenny Frederickx,

Directeur Forum Ethibel

Deelnemers aan deze ERSIS-studie

Tabel 10: Aantal producten per respondent gesplitst volgens SFDR classificatie

	Totaal	Artikel 8	Artikel 9	Andere
AG Insurance	42	40	2	0
Belfius AM	59	59	0	0
BNP Paribas AM	237	216	16	5
Candriam	86	57	29	0
Capricorn Partners	2	2	0	0
Comgest	3	3	0	0
Crelan	13	13	0	0
Degroof Petercam AM	61	55	6	0
Delen Private Bank / CADELAM	14	13	1	0
Dierickx Leys Private Bank	19	19	0	0
DNCA	4	0	4	0
ELEVA Capital	5	5	0	0
Ethias	11	10	0	1
Funds For Good	7	3	4	0
Goldman Sachs AM	38	31	7	0
Granahan	1	1	0	0
Helium Capital	6	6	0	0
IFP IM	1	0	1	0
Incofin IM	1	0	1	0
Janus Henderson	46	43	3	0
JO Hambro	3	1	2	0
L&G	16	11	5	0
Leo Stevens & Cie	3	3	0	0
Nordea	25	24	1	0
Rothschild & co	17	12	5	0
Triodos IM	7	0	7	0
Truncus	2	2	0	0
UBP	11	8	3	0
vdk bank	5	2	3	0
Totaal	745	639	100	6

Documentbeschrijving

Titel

**Duurzaam Sparen en Beleggen in België:
Actualisatie tot 2024 en nieuwe trends en inzichten**

Deze studie werd uitgevoerd vanuit een samenwerking tussen FIDO, de Universiteit Antwerpen en Forum Ethibel.

Samenstellers

Forum Ethibel vzw en Universiteit Antwerpen

Sophie Brassinne de La Buissière, Huma Khan, Jérôme Voglaire, Alderik Scheirlinckx, Arno Van Audenhove, Luc Van Liedekerke, Kenny Frederickx

Wijze van refereren

Brassinne de La Buissière, S., Khan, H., Voglaire J., Scheirlinckx A., Van Audenhove A., Van Liedekerke, L., Frederickx, K. (2025), Duurzaam Sparen en Beleggen in België: actualisatie tot 2024 en nieuwe trends en inzichten; studie uitgevoerd in samenwerking met FIDO en Universiteit Antwerpen, ERSIS, ERSIS/2025/, Forum ETHIBEL vzw.

Verantwoordelijke uitgever

Kenny Frederickx, Vooruitgangstraat 333/7, 1030 Brussel

Vragen in verband met dit rapport

Forum Ethibel
Vooruitgangstraat 333/7
1030 Brussel
Tel: 02/206 11 11
ersis@ethibel.org

Foto's: © AdobeStock

Layout

Van der Poorten

